

Oteto zaboravu

SADRŽAJ

Uvod

Župna crkva svetog Brcka biskupa

Tko je bio sveti Brcko?

Na gruntu

Kunja

Fiža

Pilnica

Štagelj

Taban

Zidnjak – preteča suvremenog plakata

Navek se na Kalneku dobre jele

Stare igre kalničkog kraja

Igrokazi

Rječnik

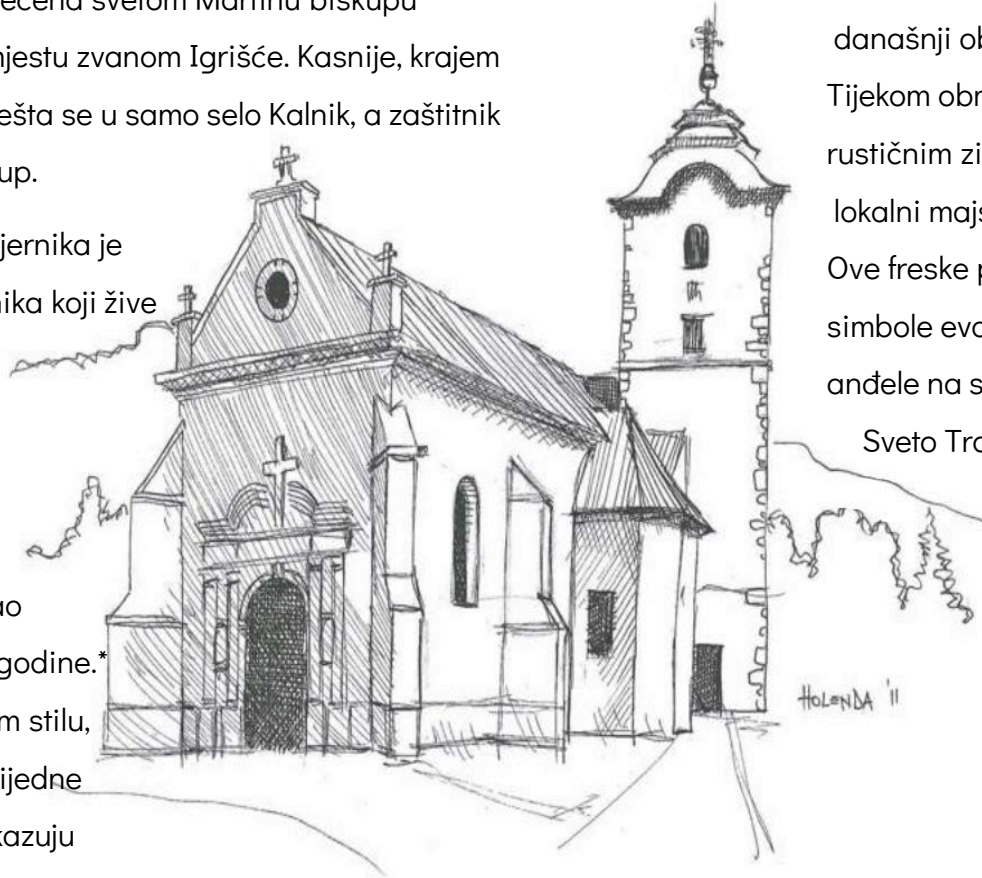
Župna crkva svetog Brcka biskupa

U srednjem vijeku, župna crkva posvećena svetom Martinu biskupu nalazila se na vrhu gore Kalnik, na mjestu zvanom Igrišće. Kasnije, krajem srednjeg vijeka, središte župe premješta se u samo selo Kalnik, a zaštitnik župne crkve postaje sveti Brcko biskup.

Unatoč velikom prostoru župe, broj vjernika je relativno mali, s manje od 1400 vjernika koji žive u ukupno 380 kućanstava raspoređenih u 11 sela.

Župna crkva svetog Brcka biskupa prvi se put spominje u pisanim dokumentima davne 1421. godine kao kapela, a postaje župna crkva 1501. godine.* Crkva je građena u gotičko-baroknom stilu, a unutar nje su sačuvane iznimno vrijedne gotičke freske iz 14. stoljeća koje prikazuju mučeničku smrt svetog Petra iz Verone.

Vjeruje se da su freske donacija kralja Ludovika I., koji se navodno prikazuje na jednoj od fresaka.

Crkva je obnovljena 1518. godine, kada poprima današnji oblik i kasnogotičku organizaciju prostora. Tijekom obnove cijelo je svetište crkve oslikano rustičnim zidnim freskama, koje je vjerojatno izveo lokalni majstor početkom 16. stoljeća. Ove freske prikazuju Krista u slavi, simbole evanđelista, sunce, mjesec, anđele na svodu, svece, apostole, glavu Krista,

Sveto Trojstvo i dva feudalna donatora (vjerojatno Toma Bakača Erdödyja i Baltazara Alapića, graditelja svetišta ili njegova sina Ivana).

*Povijesni dio preuzet je s web stranice Općine Kalnik - <https://kalnik.hr/povijest/crkva-sv-brcka>.

Tko je bio sveti Brcko?

Svecem se ne rađa, svecem se postaje svaki dan. - Leopold Bogdan Mandić

Brcko je bio učenik svetog Martina, izuzetno svetog biskupa iz Turonije. Brcko je osjećao zavist prema svetosti svog učitelja pa je tako ljudima, koji su željeli vidjeti svetog Martina zbog njegove velike svetosti, govorio: „Tražite tog luđaka? Pogledajte ga tamo, uvijek gleda u nebo kao luđak!”

Brcko je smatrao da su Martinova viđenja samo smiješna praznovjerja, da je njegova strogost licemjerje, a mudrost ludost.

Unatoč Brckovom ponašanju, sveti Martin je pokazivao iznimnu podnošljivost i strpljivost te bi tako znao reći : „Ako je Krist podnosio Judu, zašto ne bih podnosio Brcka?”

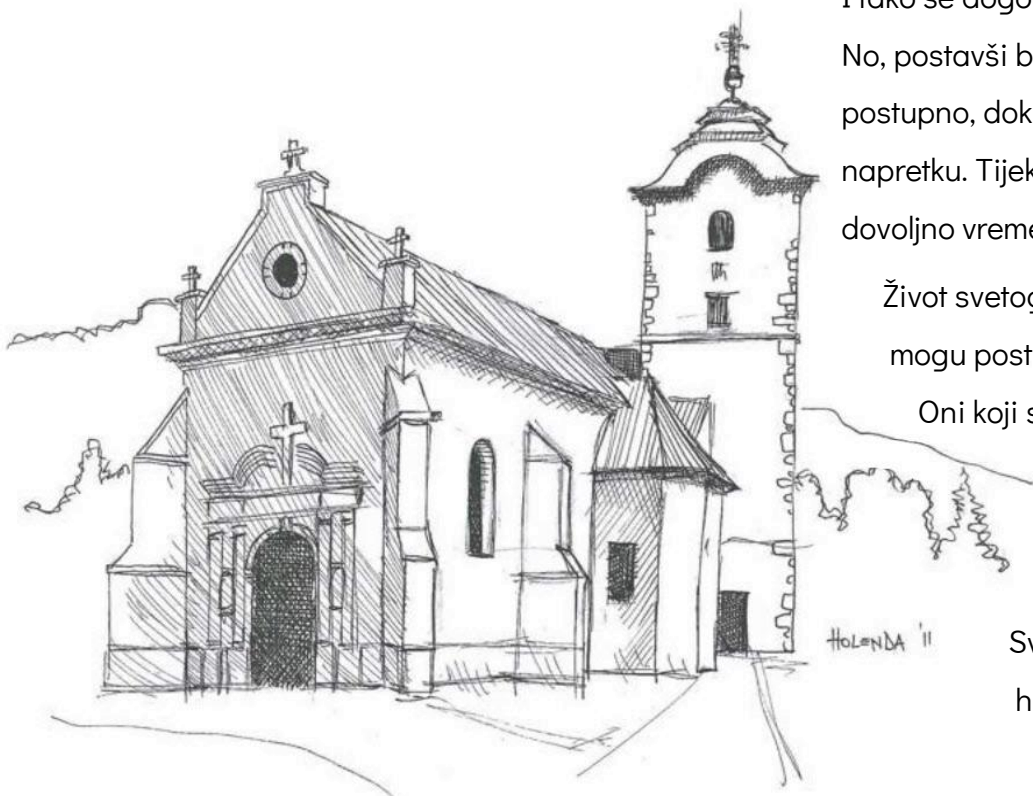
Sveti Martin je bio vizionar i shvatio je da će njegov nesređeni đakon jednoga dana postići duhovno savršenstvo i naslijediti njegovu biskupsku stolicu, ali da će kao biskup prolaziti kroz poteškoće i mnogo patiti.

I tako se dogodilo. Sveti Martin je umro krajem 4. stoljeća i Brcko ga je naslijedio. No, postavši biskupom Brcko se nije odmah promijenio na bolje. Postigao je to postupno, dok je gradio svoju reputaciju i radio na svom duhovnom i moralnom napretku. Tijekom gotovo pola stoljeća službe kao biskup (397. - 444.), Brcko je imao dovoljno vremena za razvoj i usavršavanje svoje službe.

Život svetog Brcka uči nas da nikada nije kasno za svetost i da osobe s teškom naravi mogu postići kršćansko savršenstvo uz Božju milost i rad na sebi.

Oni koji se moraju boriti s više slabosti i prevladavati veće poteškoće pokazuju još veću svetost od onih koji su već po prirodi dobri. To nas ohrabruje da ne padamo u malodušnost zbog naših slabosti, već da uvijek gledamo prema Gospodinu.

Sveti Brcko biskup zaštitnik je sudaca, naselja, župa i crkava te hrvatskih krajeva poput Brckovljana, Kalnika, Donje i Gornje Brckovčine.

Na gruntu

Kalnička sela i zaselci razbacani su po brežuljcima podno Kalničke gore.

Kuće s gospodarskim zgradama smještene su na „gruntu”.

Većinom su to prizemnice s obločecima (prozorčićima) i ulaznim vratima s visokim pocekom (pragom).

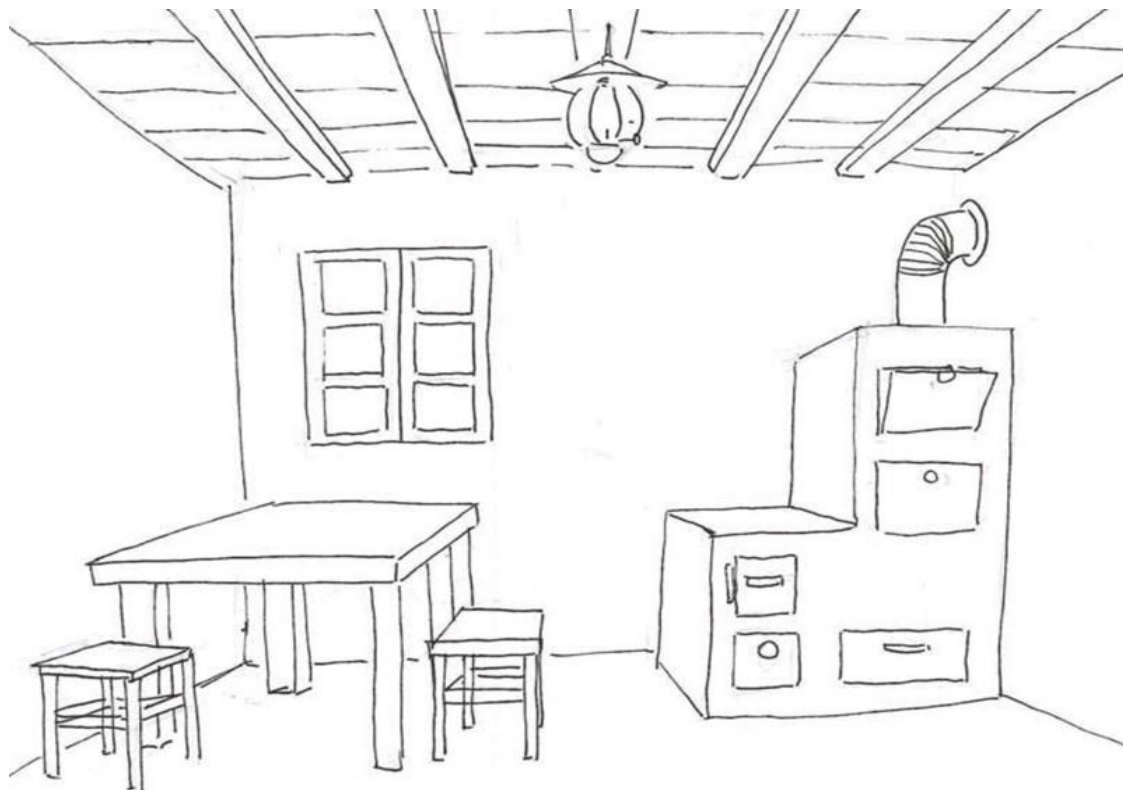
Tradicionalne su kuće građene najčešće od kamena jer je tog materijala bilo najviše u okolini. Budući da školovanih majstora nije bilo, kuće su gradili sami seljaci ili domaći majstori.

Krovovi su prvobitno bili pokriveni ritkom, a kasnije i crijepom.

Kuće okružuju dvorišta, vrtovi i voćnjaci ograđeni drvenim plotovima koje su ljudi pleli od pruća.

Unutrašnjost kuće sastojala se od samo dvije do tri prostorije, kao što su kuhinja, fiža (soba) i ganjk (predsoblje).

Kunja

Kunja (*kuhinja*) je bila najvažnija prostorija u kući i u njoj su ukućani provodili najviše vremena.

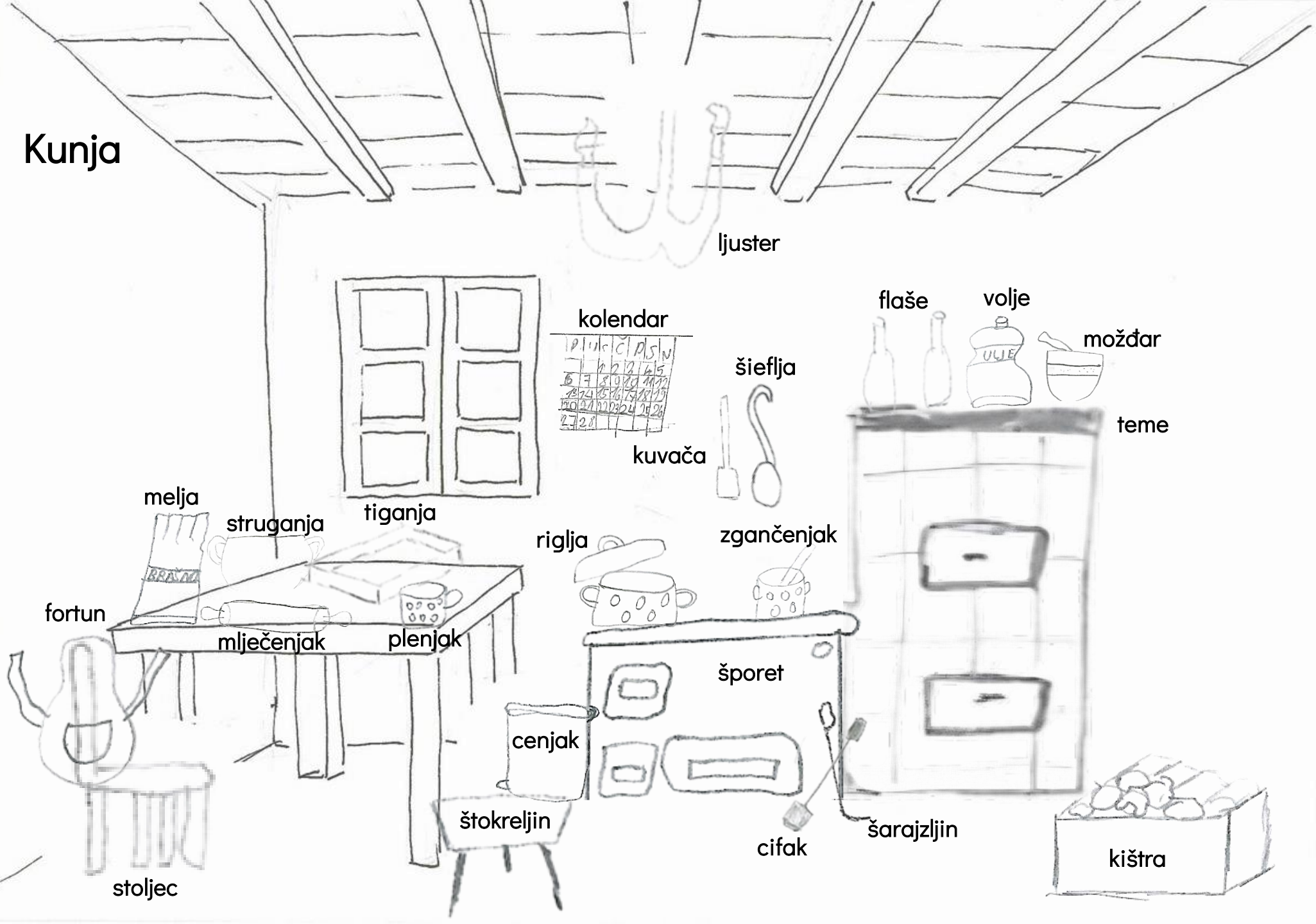
Imala je višestruku ulogu - bila je kuhinja, blagovaonica i dnevni boravak, a nerijetko i spavaonica.

U velikim su obiteljima djeca spavala u kunje na klupama koje su bile posebno prilagođene za tu svrhu.

Zimi su se često u kunju unosile životinje koje su se razboljele (popust prašćića i slično), te su se u košarama čuvali tek izleženi pilići i purići kako bi se zaštitili od hladnoće. Životinje su se držale u zapečku kunje.

Pod kunje bio je ili zemljani ili pokriven drvenim daskama.

Kunja

ljuster

kolendar

flaše

volje

moždar

šieflja

kuvača

teme

melja

struganja

tiganja

riglja

zgančenj'ak

fortun

mlečenj'ak

plenj'ak

šporet

cenjak

štokreljin

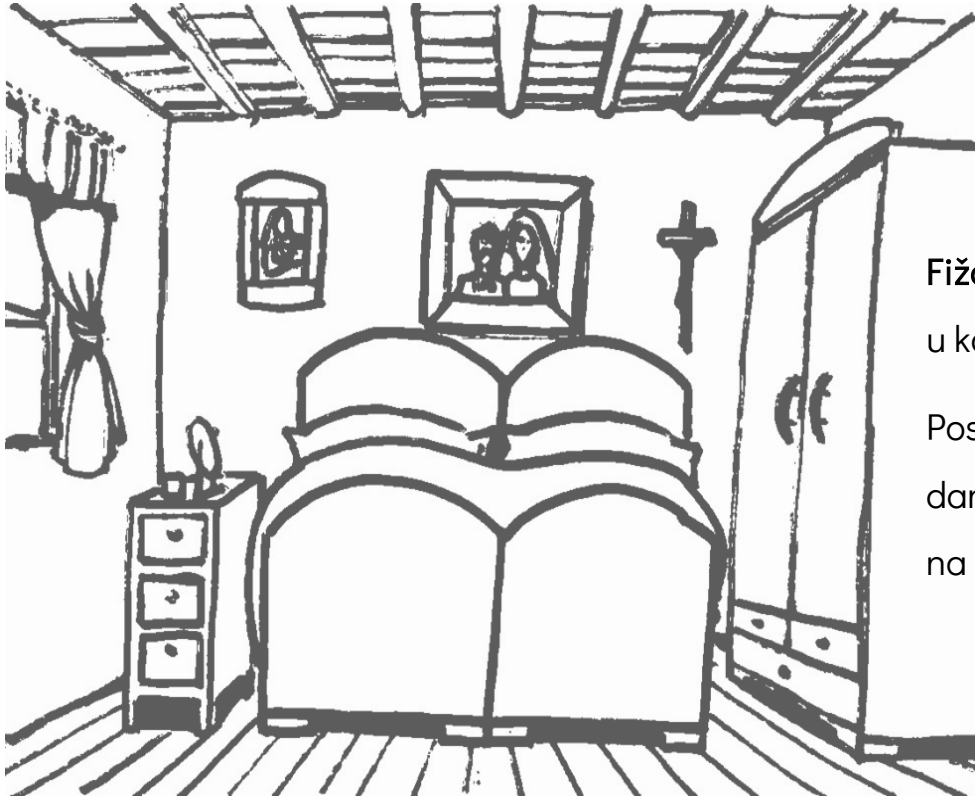
cifak

šarajzljin

kištra

stoljec

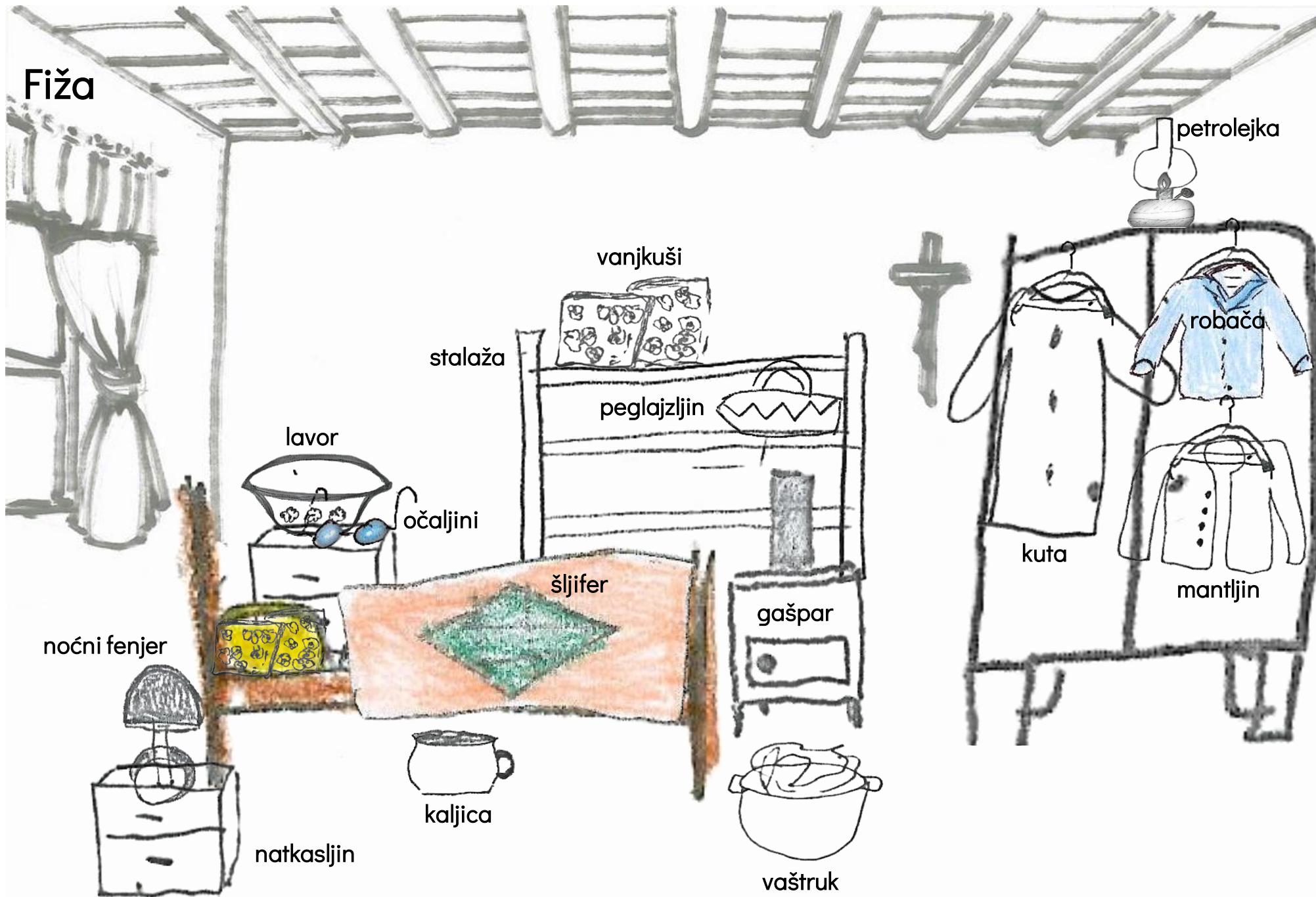
Fiža

Fiža je naziv za spavaću sobu. U kući je najčešće bila jedna fiža u kojoj su spavali svi članovi obitelji.

Postojali su i pomoćni ležajevi, takozvani *zibari*, koji su preko dana bili gurnuti ispod kreveta, a navečer su se izvlačili kako bi na njima spavala djeca.

Fiža

Pilnica

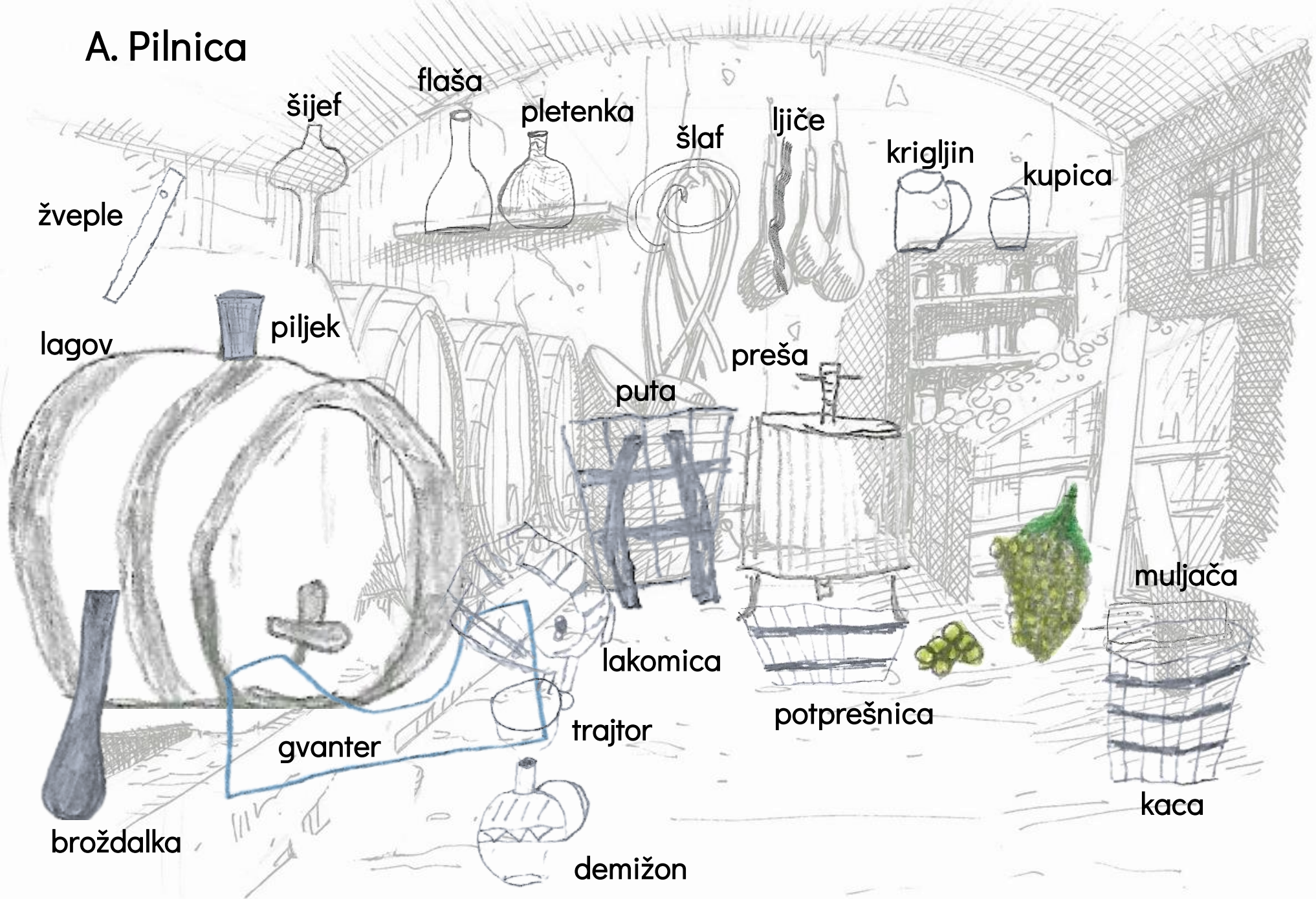
Pilnica (podrum) je prostorija koja se nalazila ispod kuće, ukopana duboko u zemlju.

Zahvaljujući svojoj dubini, ljeti je u njoj bilo vrlo hladno pa je služila kao smočnica. Možemo reći da je imala funkciju današnjeg hladnjaka.

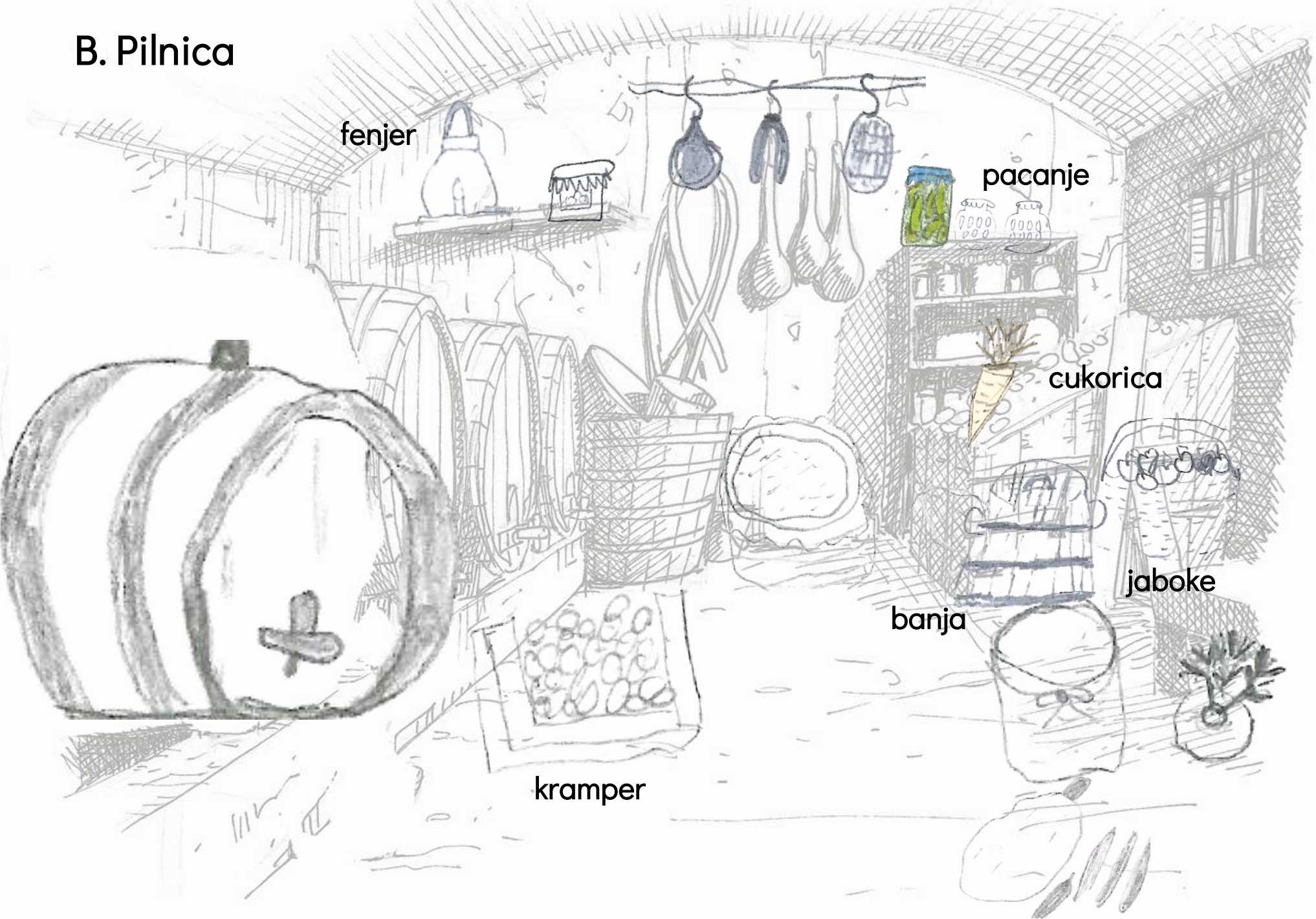
Drugu važnu ulogu imala je za čuvanje vina u drvenim bačvama.

A. Pilnica

B. Pilnica

fenjer

pacanje

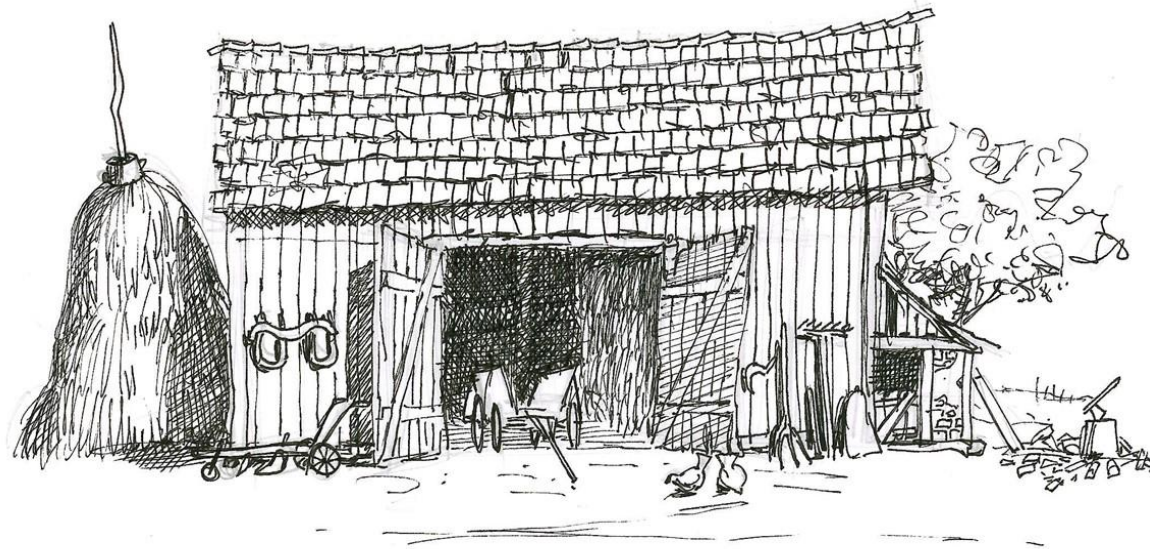
cukorica

jaboke

banja

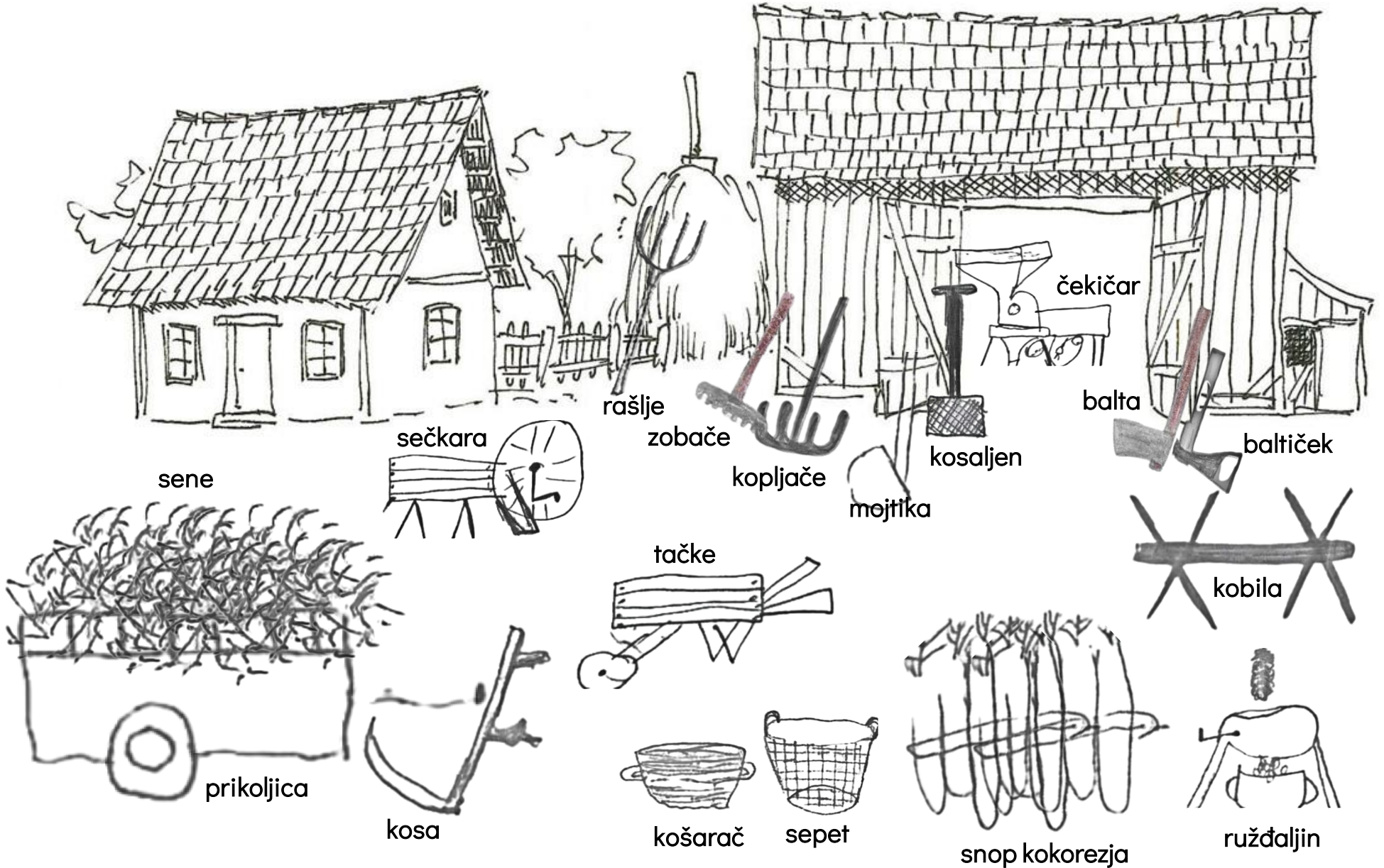
kramper

Štagelj

Štagelj je prostor u sklopu gospodarskih zgrada. Najčešće je bio građen od drveta i pokriven ritkom. Sastojao se od dva dijela - jedan je dio služio za pospremanje kola i alata za rad na njivi, a u drugi se dio posprevalo sijeno i kukurozovina koje su se koristile kao hrana za stoku tijekom zime. Taj se drugi dio nazivao parma. Štagelj su zatvarala velika drvena vrata.

Štagelj

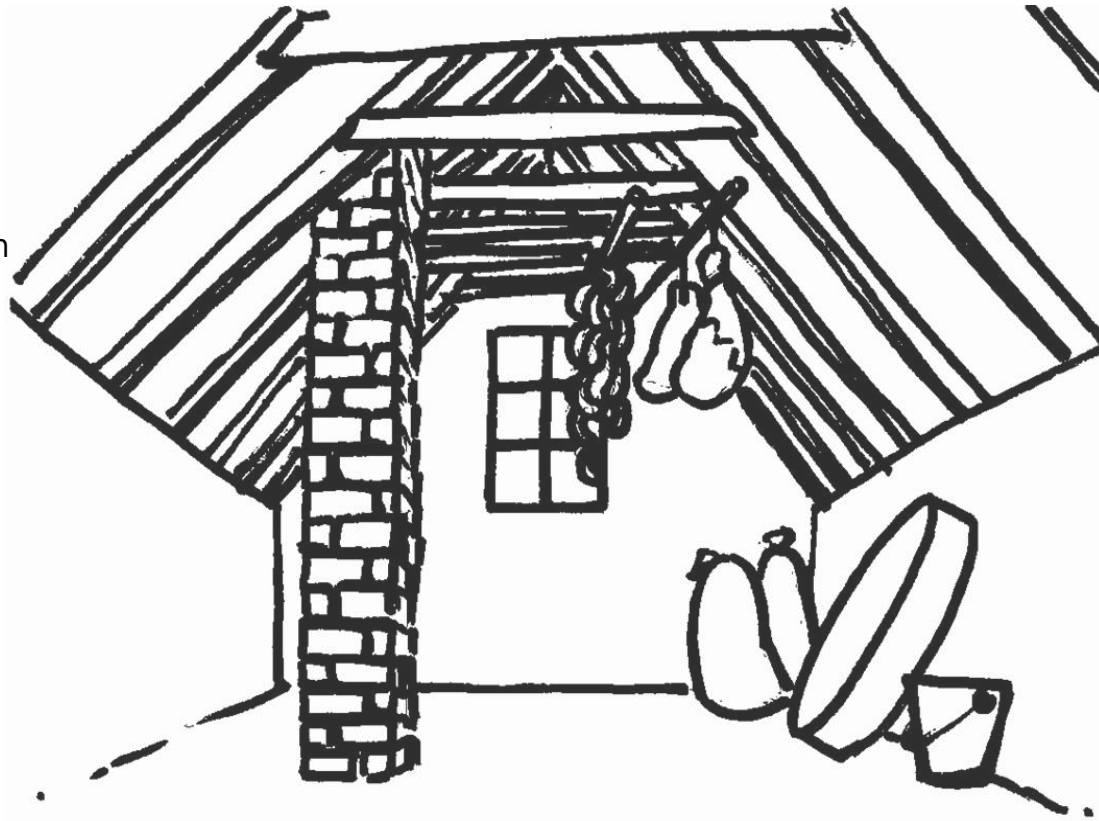

Taban

Na taban (tavan) išlo se drvenim ljestvama iz kuhinje ili hodnika.

Pod tabana bio je prekriven drvenom građom, takozvanim *prsnicama*.

Ovaj se prostor koristio za skladištenje žitarica poput kukuruza, pšenice, raži i slično.

Na tabanu se pored dimnjaka u košarama sušilo (dimilo) meso i sir. Košare su služile kao zaštita od miševa i ostalih glodavaca.

Zbog suhog mesa taban je bio najposjećeniji prostor u zimskim mjesecima.

Zidnjak – preteča suvremenog plakata

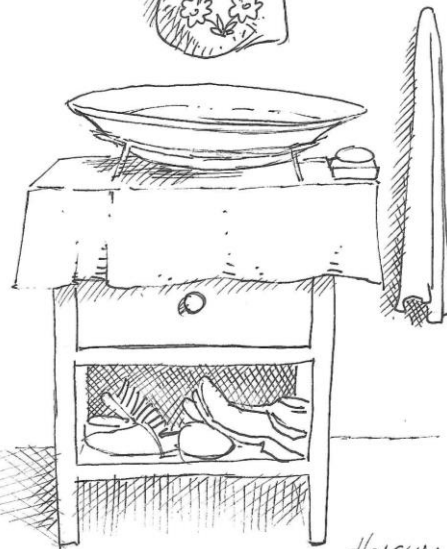
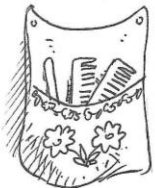
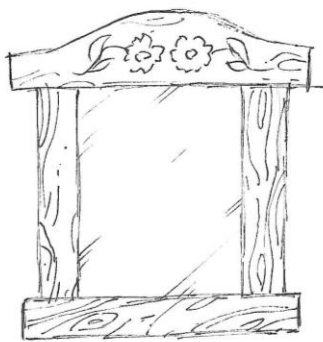
Zidnjaci su zidne ili kuhinjske ručno vezene krpe koje predstavljaju motive iz svakodnevnog života i običaje vremena u kojem su nastali.

Sami su motivi vrlo raznoliki i uključuju prirodu (cvijeće, voće, ptice, mačke, pse – na primjer *Zidnjaci 1 i 2*), motive iz kuhinje (*Zidnjaci 3 i 4*), vjerske motive (*Zidnjaci 5, 6, 7 i 8*), osobe iz svakodnevnog života (lovce, dimnjačare, kuharice) i slično. Zbog svoje poetske atmosfere često se nazivaju vezanom lirikom.

Zidnjaci su obično stavljeni iznad štednjaka i stola, dok su vrećice za češljeve stavljanje iznad umivaonika (*Ruka ruku mije, obraz oba dvije, Kada čovjek nije čist ne vrijedi ništa*).

Nastali su u seoskim sredinama među imućnim pojedincima u vremenu kada još nije bilo električnih štednjaka i visećih kuhinja.

Osim što su služili za ukras, imali su i praktičnu vrijednost – štitili su zidove od prljanja, prskanja vrele masti i kipućih tekućina poput juha, umaka i variva. Na početku su zidnjaci bili samo crteži, no kasnije su im dodane duhovite i poučne poruke.

Zidnjacima se prenosila i promovirala opća kultura svakodnevnog života, životni stavovi, humor, higijena, zdrava prehrana, kultura ponašanja, međusobno ophođenje i poštovanje, kultura obitelji, ljubav, kavalirstvo i harmonija u obiteljskom domu.

Zidnjak 4.

Većina je zidnjaka pisana na štokavskom dijalektu, ali s dosta pogrešaka.

Očito su se domaćice/autorice zidnjaka (slabije obrazovane žene) željele osjećiati „gradski“ i moderno što je u to vrijeme bila težnja na selu (Zidnjaci 9 i 10).

Zbog jednostavne i izravne slikovne i pisane poruke, mnogi zidnjake s opravdanjem nazivaju pretečom suvremenog plakata.

Zidnjak 3.

Poruke i crteži na zidnjacima imaju za cilj potaknuti mlade djevojke da budu dobre i vrijedne domaćice te savjesne majke koje drže sva četiri kuta kuće, a istovremeno imaju kontrolu nad događanjima u vrtu, dvorištu, štali i kokošinju.

Zidnjak 9.

Zidnjak 1.

Zidnjak 2.

Zidnjak 5.

Zidnjak 6.

Zidnjak 7.

Zidnjak 8.

Zidnjak 10.

Navek se na Kalneku dobre jele

U moderna vremena pomalo zaboravljamo na pravu domaću hranu i spovaravljanje jela na domaći način kako su to činile naše bake. Danas je jednostavnije kupiti gotove kore, više ne kuhamo na svinjskoj masti, jer, kažu nezdravo je i treba koristiti ulje.

U potrazi za kalničkim kulinarskim identitetom, učiteljica Branka Medaković, naišla je na desetke jela koja su se spravljala u prošlim vremenima i odabrala one koji odgovaraju tradicionalnoj kalničkoj kuhinji, a koriste se još i danas jer odgovaraju i modernom senzibilitetu, a namirnice su pristupačne i danas.

Kalnička kuhinja nije odraz samo oskudna života ljudi na ovom području, već je to zemljopisna i gospodarstvena slika, svojevrsan pokazatelj što raste u vrtovima i voćnjacima kalničkoga kraja te što ljudi uzgajaju.

Ljudi kalničkoga kraja uglavnom su spravljali namirnice koje su sami uzgajali na svojim poljima i u svojim vrtovima, gdje su kamenitu zemlju kopali s motikama i orali ju s drvenim plugovima. Na poljima se uglavnom uzgajao kukuruz, pšenica i raž. U vrtovima su uzgajali razno povrće koje su koristili u sezoni i spremali za zimu. Meso se jelo nedjeljom i blagdanima. To su bile razne vrste peradi, a zimi su imali kolinja. Svinjsko meso (špek i šunka) su sušili i prerađivali u kobasice.

Za svako domaćinstvo bile su veoma važne krušne peći, zidane sa ciglama i blatom. Na njima je bio otvor gdje se ložila vatra i gdje se hrana stavljala peći. To se zvalo *vustije*. Tu se peklo meso u zemljanoj posudi, kruh, digani kolači (kolač od dizanog tijesta), a osobito tradicionalni kalnički *pociglanjki* ili kako su neki još nazivali *popečnjaki ili ponakljici*.

Obroci u toku dana su se zvali: RUČEK (doručak), OBET (ručak), JUŽINA (užina) i VEČERIJA (večera).

Za **ruček** (doručak) pripremala se prežgana juva, kokorezni žganjci s vrnjem ili mljekem, šenični žganjci s penicama, kiseli kromper, luk pečeni z jajci, mljekarice s kruvom nadrobljenim, žmara (jaja s brašnom), družgani sir, krup pečeni u krušne peći, devenice s parjenim zeljem, mrzletina.

Za **obet** (ručak) su se kuhala razna variva: ječmena kaša, gra, grazelje, kisela repa s dimljenim mesom, zaruljenec (juha od tijesta), slatki kramper s trganci, juva od vugorki, juva od tikve. Osim variva i raznih juha domaćice kalničkoga kraja svakodnevno su mijesile razne vrste tijesta: krpice, rezanec, trgance, sukane makarone, tijesto za štruklje, tijesto za pociglanjke, mlince.

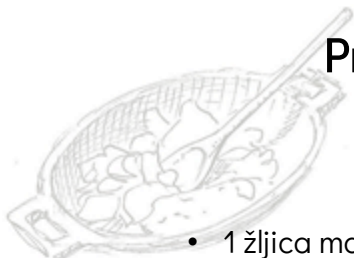
Uz variva, juhe, tjesteninu i krumpir za obet je bilo raznih sezonskih ili ukiseljenih salata.

Poslije obeta (ručka) često su domaćice pripremale poznate kalničke štrukle i pociglanjke koji su i danas tradicionalno jelo kalničkoga kraja.

Za **južinu** (užinu) obično su se posluživali razni slani i slatki kolači kao što su digani kolači z oreji, digani kolači z pekmezom, digani štruklji si ram, bufljini, fanjki, perica, digana cicmara od kokorezne ilji bele melje, knedli od šljiva, masnjača, orejaja, štruklji sa rižu, popečnjaki (ponakljici), zljevka. Osim slatkih i slanijh kolača za južinu se jelo suve mese, špek i suvi sir, kuvana jajca, kiselo mljeko, kuvana sirutka.

Za **večerju** je bio običaj poslužiti ostanjke od obeda, poslužiti nešto od suhog mesa, kiselo mljeko nadrobljeno kruvom, pogaču z mljekem. Neke domaćice su pripremale pareno zelje sa špekom, družgani krumpir, krumpir pečeni na table šporeta - na šnite, kokoreznu kašu, krumpir s krpicama.

Prežgana juva

- 1 žljica masti
- 2 kuvače melje
- 1 mala žličica kimjana
- 1 ½ l mrzle vode
- male solji

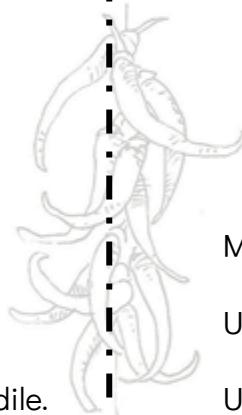
Od masti melje zamoti tamne žoti zafrek.

Dodaj kimjana, a zatim zaljej z mrzlo vodo.

Juvu posolji i pusti da dobre prekuva, a onda ju precedi čez cedile.

Juvu deni nazed da zakuva. U nju moreš ukuvati ljevance, rezance

ilji rižu. K nje se more poslužiti i na rezance zrezani kolač s table.

Kokorezni belji žganci

- 1 kg kokorezne krupice
- 2 deka domače svinjske masti
- male solji
- voda
- 10 deka kravskoga sira
- male črljene mljete paprike
- luk
- naseckani špek
- vrnje

Mast otopi slane vode.

Ukuvaj krupicu i smanji oženj. Kuvaj 20 minoti i mekni z ognja.

Umešaj sir i papriku. Male ostavi da odstoji prie posluživanja.

Na tave prepeci luk, da zgubi ljutinu, dodaj naseckani špek i vrnje.

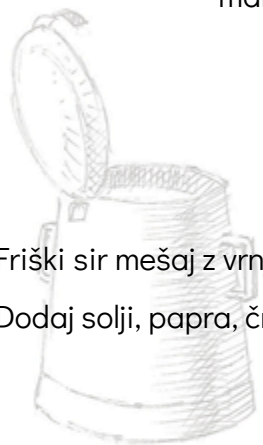
Kratke mešaj i preljej po žganci.

Sir z vrnjem

- friški kravljji sir
- vrnje
- male solji
- male papra
- male črjljene paprike

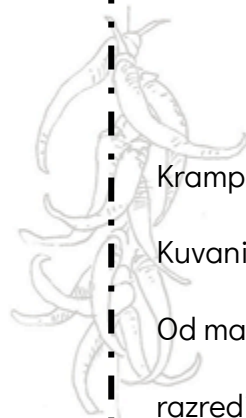
Friški sir mešaj z vrnjem.

Dodaj solji, papra, črjljene paprike i po želje luka ili vlasca.

Kisela juva od krampera

- 12-14 kramperov
- 1 žljica domače svinjske masti
- 2 kuvače melje
- male solji
- voda
- 1 luk
- 1-2 lovorova ljista
- male octa

Kramper operi, slane vode meke skuvaj.

Kuvani kramper na šnite zreži.

Od masti i melje napravi žoti zafrek, dodaj dromne nakosani luk, razredi z mrzlo vodo i pusti zafrek dobre prekuvati, a potem dodaj zrezani kramper, posolji, deni lovorova ljista i pusti još 1/2 vure kuvati.

Na kraju deni male octa.

Juva od krampera

- 5-6 krampera
- 1 žljica domače svinjske masti
- 1/2 luka
- male zelenoga petrožina
- 1/2 male žljice črjljene paprika
- 2-3 mrkve
- voda
- male solji
- par žljic vrnja

Kamper operi, tenke obelji i na vekše kocke zreži.

Na masti sprži dromne kosani luk, male zelenoga petrožina, dodaj črjljene paprike, mrkve na komade zrezane i skup dinstaj.

Potem deni zrezani kramper i dinstaj dalje uz se gošče doljevanje vode.

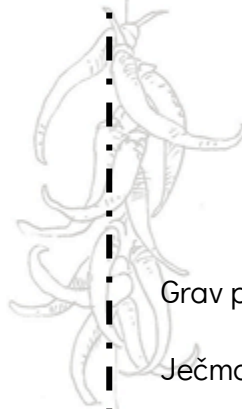
Kad je kramper mekek, zaljej ga z vodo, posolji i kuvaj još.

Na kraju deni par žljic vrnja.

Ječmena kaša

- 3/4 l grava
- 1/4 l ječma
- 1 žljica domače svinjske masti
- 2 kuvače melje
- 1/2 luka
- male češnja
- voda
- male solji
- male papra

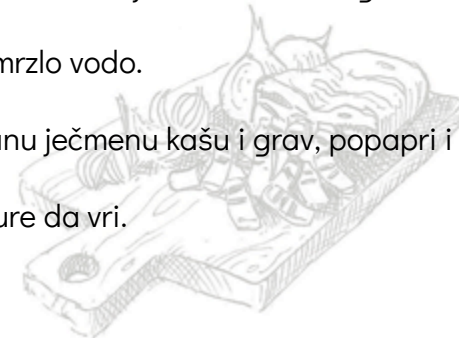

Grav preberi, operi i kuvaj kak i juvu od grava.

Ječma preberi, operi i u mrzlu vodu deni kuvat.

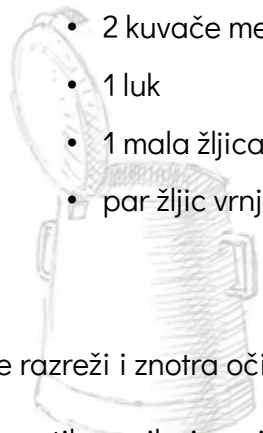
Od masti i melje, napravi žoti zafrek, dodaj dromne kosanoga luka, male češnja, onda ga razredi z mrzlo vodo.

Razredenem zafreku dodaj kuvanu ječmenu kašu i grav, popapri i ako treba male posolji, pusti još 1/2 vure da vri.

Juva od tikve

- 1,5 kg tikvi
- male solji
- 1 žljicu kimijana
- male octa
- 1 žljica domače svinjske masti
- 2 kuvače melje
- 1 luk
- 1 mala žljica črjljene paprike
- par žljic vrnja

Tikve razreži i znotra očisti, tenke ogulji i deni mrzlu vodu.

Oprane tikve zribaj na ribašu, posolji, dodaj kimijana, octa te skup dobre zmešaj i pusti jene vreme stati.

Od masti i melje napravi svetle žoti zafrek, dodaj kosanoga luka, črjljene paprike i dodaj dobre ožmeknjene tikve, male je poprži, ako treba dodaj vode.

Na kraju deni par žljic vrnja.

Tikve ne smeju biti pregoste, niti prerietke.

Juva od vugorkov

- vugorki
- 1 žljica domače svinjske masti
- 2 kuvače melje
- 1 luk
- 1 mala žljica črjljene paprike
- male solji
- par žljic vrnja

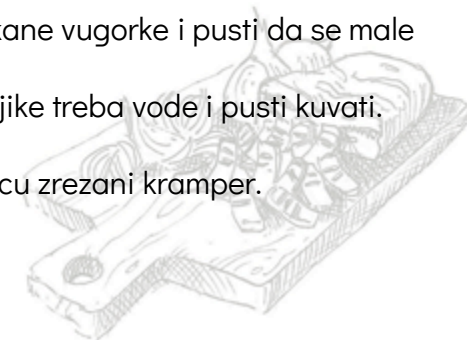
Vugorke tenke ogulji i na ribašu zreži na tenke šnite.

Zribane vugarke posolji i pusti male da stojiju.

Od masti i melje napravi žoti zafrek, dodaj kosanoga luka, črjljene paprike i dobre ožmikane vugorke i pusti da se male predinstaju, a onda nalje kuljike treba vode i pusti kuvati.

Po želje moreš dodati na koncu zrezani kramper.

Na kraju deni par žljic vrnja.

Kramper z krpicami

- 1l melje
- 2 jajca
- 12-14 krampera
- 1 žljica domače svinjske masti
- 2 luka

Od melje, jajca i male vode napravi na deske gladke teste, koje razdieli na male kruviče.

Zatem te kruviče razvljenci na tenke mljince i pusti male da se posuši.

Kad se teste posuši, izreži ga na vekše krpice.

Krpice kuvaj u kipuče slane vode i pusti 6-8 minoti.

Kuvati, zatem ih ociedi i zmrzlo vodo dobre splahni.

Kramper operi i u mrzlu vodu pristavi kuvat.

Kuvani kramper ogulji i na šnite zreži.

Na masti dinstaj dromne kosani luk, a zatem zrezani kramper i dobre ocedene krpice, se skup dobro zmešaj i pusti da se skup dobre zgreje.

Trenci

- 1l melje
- 2-3 jejca
- voda ili mljeke
- male solji
- krušne mrvice

Od melje, jejca, solji, vode ili mljeka napravi teste, dobro stoci i pusti neke vremestati.

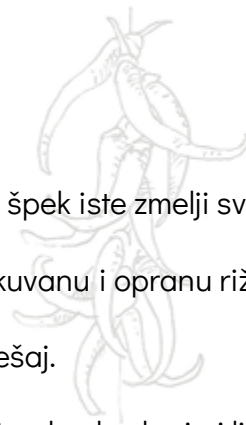
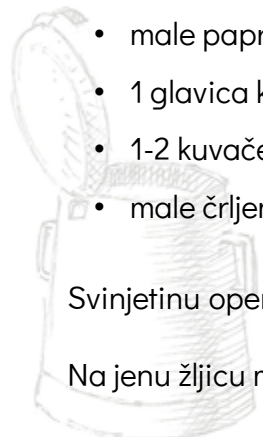
Toga testa zemi male na posebnu deščicu, z nožem reži u doge i tenke rezance, te ukuvaj u kipoču, slanu vodu.

Čem se trenci dignu na površinu i male prokuvaju, vadi ih vun šupljikavo šefljuj, preljej z mrzlo vodo i deni na pržene mrvice.

Sarma

- 1 kg svinjetine
- 20 dek suvoga špeka
- 3 žljice domače svinjske masti
- 2 luka
- 2-3 šake riže
- male solji
- male papra
- 1 glavica kiselog zelja
- 1-2 kuvače melje
- male črlljene paprike

Svinjetinu operi, na kocke zreži, te na stroju zmelji, suvi špek iste zmelji svinjetinu.

Na jenu žljicu masti dinstaj jenu glavicu luka, dodaj nekuvanu i opranu rižu i pusti male dinstati.

Zdelu deni mese, dinstanu rižu, sol i paper, te skup zmešaj.

Po 1 žljicu toga nadeva deni na ljist kiselog zelja, svini z obadva kraja i ljist stisni tak da se nadev svije.

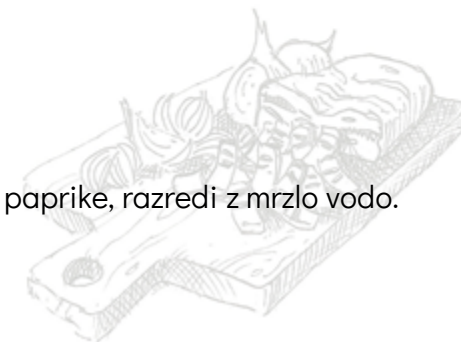
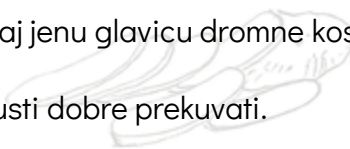
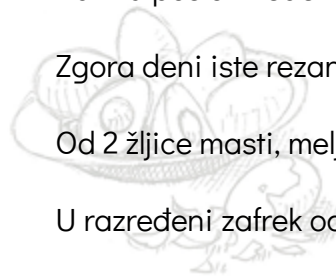
Sarmu posloži redem u lonec koje okole obloži zrezanem zeljem.

Zgora deni iste rezane zelje, zaljej z vodo i pusti 1-2 vure kuvati.

Od 2 žljice masti, melje napravi žoti zafrek, dodaj jenu glavicu dromne kosanoga luka, male črlljenje paprike, razredi z mrzlo vodo.

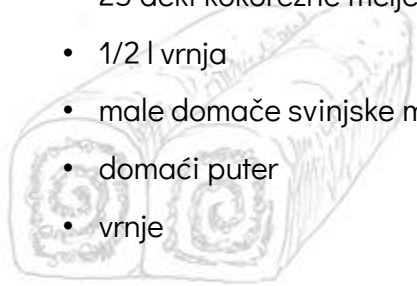
U razređeni zafrek ocedi so vodu od sarme i pusti dobre prekuvati.

Prekuvani zafrek preljej preke sarme i pusti još pol vure da se kuva.

Kalnički pociglanjki (popečnjaki, popečari, ponakljichi)

- 3-4 šake glatke melje
- male solji
- 1/2 kg sira
- 4 – 5 jajec
- 25 deki kokorezne melje
- 1/2 l vrnja
- male domače svinjske masti
- domači puter
- vrnje

Melju, sol i mlačnu vodu zamesiti.

Pokriti da ne popuca i pustiti da odstoji.

Za to vreme pripremiti sir, sol, jajca, kokoreznu melju, 1/2 l vrnja i male masti.

Dobre zmešaj.

Sad ideme rasukati mljinec male deblji.

Mljinec poškopime maslem koje smo dobilji od domačega putra.

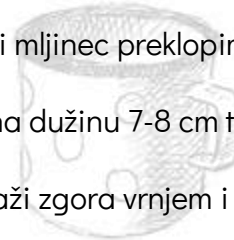
Sir namažeme po mljincu jene 10 cm, zatim prerežeme po praznem mljincu.

Prazni mljinec preklopime do položice sira pa sir odozgora.

Reži na dužinu 7-8 cm topim krajem noža.

Premaži zgora vrnjem i peci.

Pekli su se u krušne peči na ciglu tj. tlu, zate se zovu pociglanjki, ponakljichi ili popečari.

Cicmara

- 2 l kiselogra mleka (more s vrnjem) ili 2 dcl vrnja
- 3 cela jajca
- solji prema količine

1 kg kokorezne krupice

2 dcl grezne melje

- 1 komadič germe
- 2 žljice masti

Kad sme sastojke razmotilji, nalejeme na plej.

Plej mažeme sa stajnjeno mašču da nam nebi otišla na stranu dok cicmaru naljevame.

Po volji pojnje moreme deti žljicu pekmajsa da bode saki komadič, dok se reže imel filu.

Zgora ju polejeme sa vrnjem i rastopljeno mašču i deneme peč.

Moremo na kraju posipat s cukorem.

Masnjača (štruklji bez sira)

- 3 šake melje mešane glatke i oštre
- 2 cela jajca
- 1 dcl olja
- 1 mala žljica solji

Nadjev:

- 3 dcl vrnja
- male solji
- 1/2 l masti
- 2 cela jajca

Zmešamo melju, jajca olja i male solji z mlake vode.

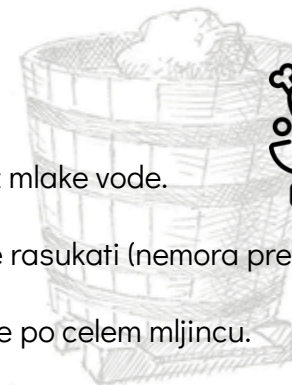
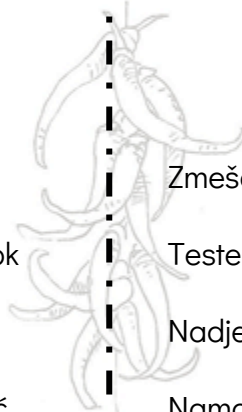
Teste nek bode glatke, da se da dobre rasukati (nemora preveč tenke).

Nadjev dobre zmešame i to namažeme po celem mljincu.

Namotame kak štruklje s obadve strane.

Ne režeme nek cele namatame na plej, prije pečenja pomažeme vrnjem.

Režeme pečene.

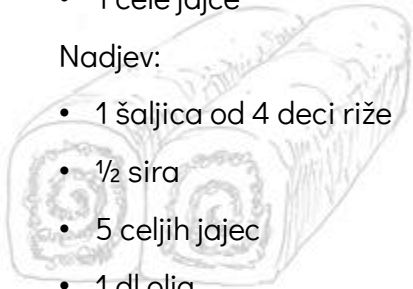
Štruklji z rižu

- melja mešana sipka i glatka, prema veličini pleja.
- tri šake melje
- 5 žljica olja
- 1 mala žljica solji
- 1 cele jajce

Nadjev:

- 1 šaljica od 4 deci riže
- 1/2 sira
- 5 celjih jajec
- 1 dl olja
- 1dl rastopljene domaće svinjske masti
- male solji

Zmešamo melju, jajca olja i male solji z mlake vode.

Teste nek bude srednje meke teste da bi se dale ljepe razlječi.

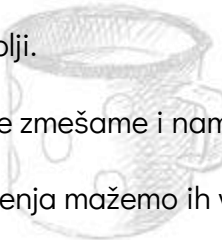
Za nadjev skuvaj rižu al nek zrne oстане cele.

U ohlađenu rižu dodame sir ako ima (a more i riža same), dodame jajec, olje, rastopljenu mast, solji po volji.

Sve dobre zmešame i namažeme na mljinec kak i za svake druge štruklje.

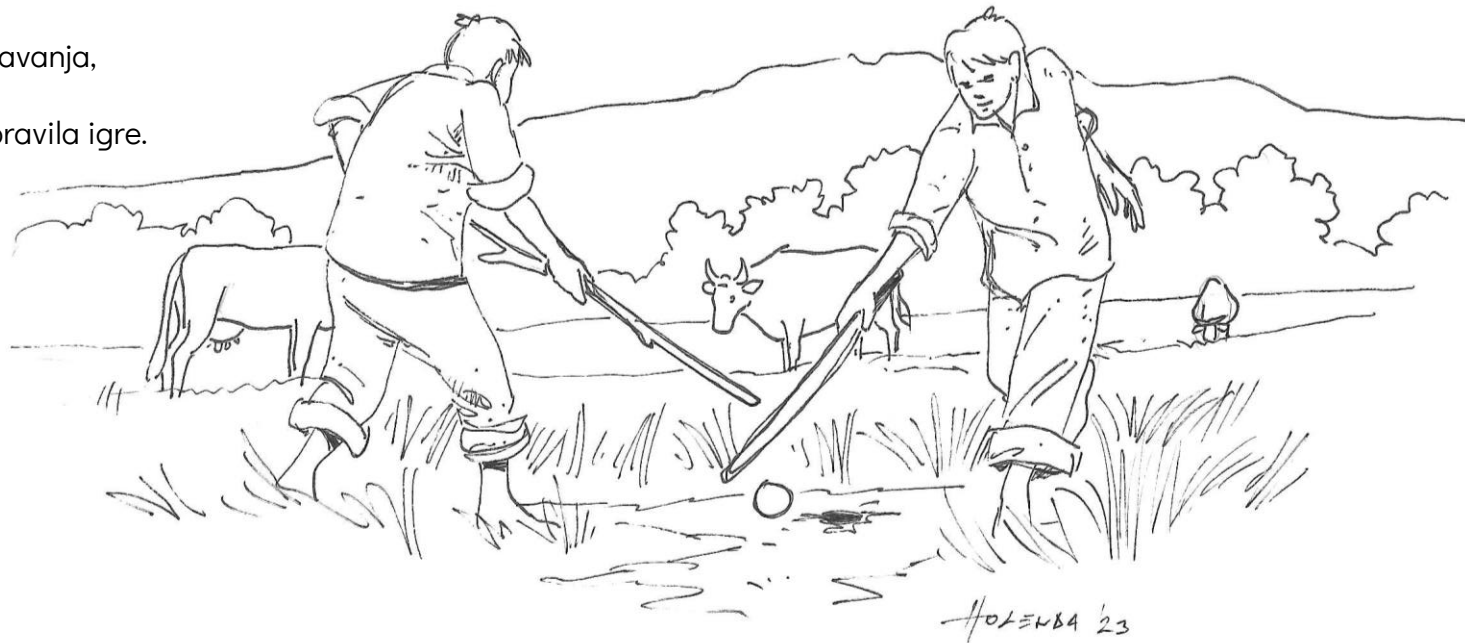
Prije pečenja mažemo ih vrnjem.

Režeme ih topem krajem noža.

Stare igre kalničkog kraja

U prijašnja vremena oblici zabave za najmlađe stanovnike kalničkoga kraja bitno su se razlikovali od onih kakvi postoje danas. Djeci nije bila dostupna velika količina igračaka, videoigrica i slično te su provodila većinu vremena na svježem zraku razvijajući svoju kreativnost tako što su sama osmišljavala razne igre. Imala su i manje obveze vezane uz gospodarstvo poput čuvanja stoke te su prilikom ispunjavanja istih koristili to vrijeme za igru. Razgovarajući sa starijim stanovnicima kalničkoga kraja te zapisujući njihova sjećanja, učiteljica Zrnka Radiček prikupila je detaljne podatke o raznim vrstama igara poput naziva igre, broja igrača, mjesta održavanja, potrebnih rekvizita te opisa i pravila igre.

KRMAČENJE

prema opisu kazivača Stjepana Đurca, rođenog 1935. godine

Broj igrača: pet, šest ili više

Mjesto održavanja igre: livada ili pašnjak

Potrebni rekviziti:

drvena palica načinjena od mekanog drveta, savinuta s jedne strane i loptica načinjena od gube s drveta ili izrađena od najčvršćeg drveta, najbolje od kvrge, često je nosila naziv krmača.

Opis igre:

Na sredini livade iskopala se rupa u zemlji. Neki su tu rupu zvali kotac. Na udaljenosti do šest metara stajali su igrači s palicama. Igrači su svaki za sebe iskopali manje rupe. To su bile kuće igrača. Jedan od igrača nije imao kuću. On je morao tjerati krmaču u kotac, a ostali su mu to branili palicama nastojeći otjerati krmaču što dalje od koca. No tada im prijete opasnost da i sami budu tjerači jer tjerač može svoju palicu staviti u bilo koju od praznih kuća. Ako bi se to dogodilo onaj igrač koji je ostao bez kuće ponovno je tjerao krmaču. Dakle, uvijek je jedan od igrača ostajao bez kuće i tako postao novi tjerač krmače. Igrač koji je više puta natjerao krmaču u kotac ili palicom osvojio kuću bio je pobjednik.

Kazivač navodi da je igra dobila ime po tome što su na pašnjaku čuvali krmače.

ŽUTANJE

Broj igrača: nije određen

Mjesto održavanja: livada

Potrebni rekviziti: žuta-guba koja raste na drvetu ili krpena loptica

Opis igre:

Na livadi se iskopa rupa.

Svaki igrač ima palicu.

Palicama se udara žuta i pokušava se je smjestiti u rupu.

Prilikom udaranja u žutu igrači su glasno vikali: *Žuta, žuta, žuta!*. Zbog toga je igra nazvana žutanje.

Istu igru ali pod nazivom Trčkanje navodi Janica Varović, r. 1920. godine.

Zorica Denžić, r. 1930. godine

GOMBANJE

Broj igrača: dva do tri.

Mjesto održavanja: na zemlji gdje nije bilo trave.

Potrebni rekviziti: dugmad ili dinari

Opis igre:

Na zemlji se nožem iskopa rupa. Igrači nastoje smjestiti dugme ili dinar u samu rupu.

Da bi se gumb mogao izbaciti u rupu palac ruke zapinjao je za kažiprst. Tako se dobila opruga koja je pri opuštanju palca mogla odbaciti dugme u željenom pravcu. Tko je uspio oba gumba ili dinara ubaciti u rupu bio je pobjednik i osvojio ih je.

Štefica Črček, r. 1939. godine

CIPAR – NEPAR

Broj igrača: nije određen

Mjesto održavanja: livada, dvorište, kuća

Potrebni rekviziti: lješnjaci

Opis igre:

Igrači su sjeli u krug.

Jedan od igrača je stavio u šaku jedan ili više lješnjaka pazeći da ga drugi ne vide.

Ispruživši ruku u krug pitao je: *Cipar-nepar?* Cipar je bio sinonim za paran, a nepar za neparan broj.

Igrači su pojedinačno pogađali parni ili neparni broj lješnjaka u ruci i izgovarali cipar ili nepar.

Kada je igrač otvorio šaku utvrđivao se broj lješnjaka.

Onome tko je pogodio morao je dati toliko lješnjaka koliko ih je imao u ruci, a onaj koji nije pogodio davao je njemu isti taj broj lješnjaka.

Štefica Črček, r. 1939. godine

JEŽULJE, DRAGULJE

Broj igrača : nije određen

Mjesto održavanja : nije određeno

Opis igre:

Igrači su u kolu. Jedan sjedi u sredini, a ostali pjevaju:

Sjedi ježe naorani

Ježulje, dragulje, dragi brate moj

Pruži ježe jednu ruku

Ježulje, dragulje, dragi brate moj

Pruži ježe drugu ruku

Ježulje, dragulje, dragi brate moj

Pruži ježe jednu nogu

Ježulje, dragulje, dragi brate moj

Pruži ježe drugu nogu

Ježulje, dragulje, dragi brate moj

Ustaj ježe i poljubi koga ti je drago

Ježulje, dragulje, dragi brate moj.

Igrač koji je u sredini ustaje i poljubi dragu osobu.

Štefica Črček, r. 1939. godine

ĐOGANJE

Broj igrača : dva ili više igrača

Mjesto održavanja : pašnjak

Potrebni rekviziti : lješnjaci

Opis igre :

Svaki igrač postavi na zemlju četiri lješnjaka-dva po dva, jedan do drugoga i na njih stavi peti.

S udaljenosti 3 do 4 metra gađaju hrpice jednim lješnjakom nastojeći srušiti gornji lješnjak.

Kada to jednom od igrača uspije on osvaja sve lješnjake iz te hrpice.

Stjepan Đurec, r. 1935. godine

KOTURANJE

Broj igrača: nije određen

Mjesto održavanja : veći prostor na ledini ili pašnjaku

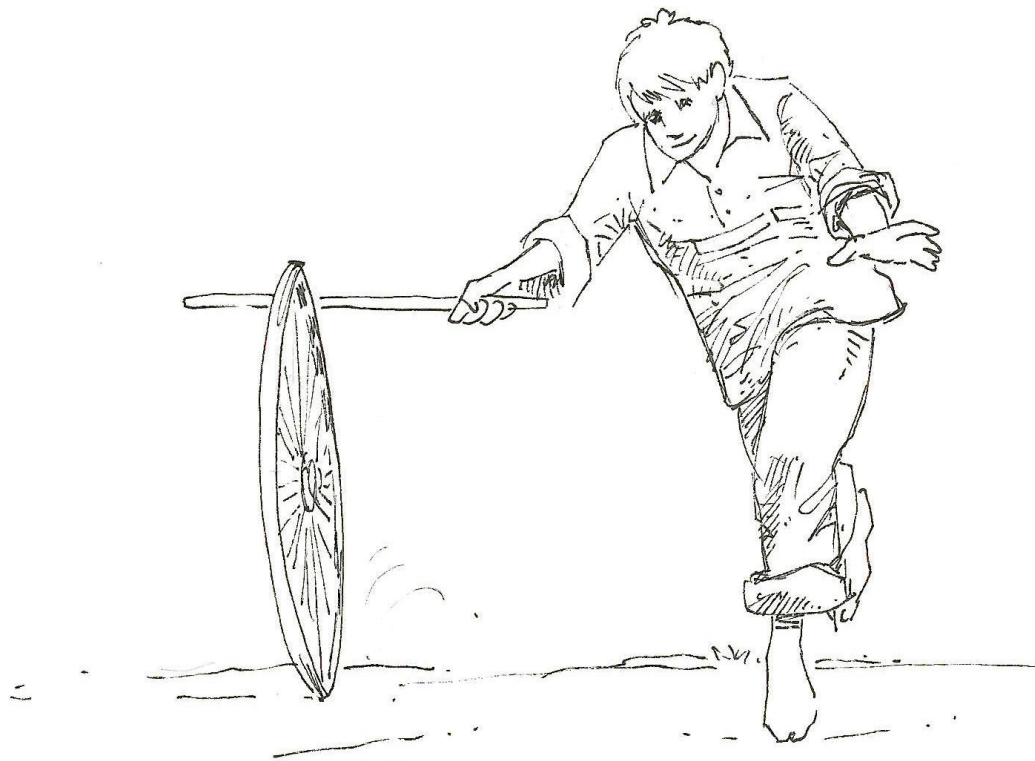
Potrebni rekviziti : palica, kotur izrađen od okrugla i čvrsta drveta ili kotač bicikla

Opis igre :

Igra je bila natjecateljskog karaktera. Cilj je bio što prije stići na kraj pašnjaka kotrljajući palicom kotač bicikla.

Kotač se ne smije prevrnuti. Ako se to dogodilo morao je početi igru ponovo ili je ispao iz igre.

Vila Radiček, r. 1940. godine

DIPLIĆ

Broj igrača: muško – ženski parovi

Mjesto održavanja: najčešće u svatovima

Opis igre:

Parovi sjednu na klupe ili stolice tako da djevojke sjednu u krilo mladićima.

Vođa igre ima ručnik kojeg je znao namočiti ili u njega nešto staviti kako bi udarci bili malo bolniji.

Vođa je prišao jednom od parova i pitao djevojku voli li svog mladića?

Ako je odgovorila da ga voli morala ga je poljubiti ili učiniti što je već vođa zapovjedio.

Ako je djevojka odgovorila da ga ne voli vođa ju pita kojeg onda voli. Kada je rekla njegovo ime prozvani mladić trči k njoj, a mladić kod kojeg je djevojka sjedila trčao je na mjesto prozvanog.

Za vrijeme dok su mladići zamjenjivali mjesta vođa ih je udarao ručnikom.

Kad je vođa prozvao sve parove djevojke i mladići su zamijenili mjesta tako da su mladići sjeli u krilo djevojkama. Igra se nastavila.

Svaki igrač zvao se Diplić.

Vila Radiček, r. 1940. godine

IGRA U KOLU

Broj igrača: neparan

Mjesto održavanja: dvorište, kuća, livada...

Opis igre:

Igrači se uhvate u kolo. Jedan je u sredini kola. Svi pjevaju:

Igraj kolo, igray kolo

U dvadeset i dva

U tom kolu lijepa Ana pleše

Ljubi Ano koga ti je drago

Samo nemoj onog koga nemaš rado

Kad pjesma završi kolo se raspušta i traži se par. Tko je ostao bez para, išao je u sredinu kola.

Vila Radiček, r. 1940. godine

NOŽIĆANJE

Broj igrača: dva, tri i više

Mjesto održavanja: otvoreni prostor

Potrebni rekviziti: nožić

Opis igre:

Nožić se baca na razne načine pa su zbog toga imali različite nazive: prvan, zuban, glavan, šakan, vilan, hitan, čvrkanac i falan.

Kod svakog bacanja cilj je bio da se nožić zabode u zemlju.

PRVAN: nož se stavi na dlan tako da je vrh okrenut prema tijelu. Zamahom ruke nož se izbacivao.

ZUBAN: vrh noža uhvati se zubima i trzanjem glave izbacuje u zrak.

ŠAKAN: igrač zatvori šaku. Na nokte položi nožić tako da je oštrica okrenuta prema kažiprstu. Zamahom ruke nož se izbacivao.

VILAN: ispruži se kažiprst i mali prst i na njih postavi nožić koji se potom baca.

HITAN: vrh nožića uhvati se palcem i kažiprstom i izbacuje tako da u zraku učini jedan ili više krugova.

ČVRKANAC: nožić se postavi na dlan ruke. Palcem druge ruke zapne se za kažiprst kako bi se dobila opruga. Palac tako udara u dršku nožića i ruši ga s dlana.

FALAN: nožić se drži palcem i kažiprstom na visini od 50 cm i ispušta iz ruke.

Janica Varović, r. 1920. godine

IGRE BEZ NAZIVA

Broj igrača: jedan, dva, tri...

Mjesto održavanja: otvoreni ili zatvoreni prostor

Potrebni rekviziti: kamenčići, lješnjaci ili plodovi šipka

Opis igre:

Na zemlju se stave četiri kamenčića, a jedan se zadrži u ruci i on se baca u vis.

Dok je on u zraku igrač mora sa zemlje pokupiti jedan kamenčić, a bačeni nastoji uhvatiti dok pada. Ponovo baca jedan kamenčić, a u ruci zadrži drugi. Dok je prvi u zraku, sa zemlje kupi treći i hvata onaj što pada, sve istom rukom. To se ponavlja s četvrtim i petim kamenčićem. Zatim se igra nastavlja tako da se na zemlju postave po dva kamenčića zajedno, a jedan se zadrži u ruci. Igrač baca kamenčić u zrak i sa zemlje uzima po dva kamenčića i potom hvata onoga u zraku. Isto ponavlja i za drugi par. Na hrpu su se zatim stavljala po tri kamenčića zajedno a jedan zasebno. Onaj preostali u ruci se bacao, sa zemlje kupila tri i padajući hvatao. Zatim ponovo baca u zrak i sa zemlje kupi preostali. Na kraju se na zemlju postave na hrpu sva četiri kamenčića i pokupe sva četiri te hvata onaj u zraku.

Broj igrača: nije određen

Mjesto održavanja: otvoreni prostor

Potrebni rekviziti: duži štapovi i jedan oko 10 cm

Opis igre:

Uiskopanu rupu stavi se štapić tako da mu jedan dio viri iz rupe. Igrači naizmjenično udaraju štapom u vrh štapića koji viri iz rupe tako da on odskoči u vis. Dok je on u zraku igrač ga nastoji ponovo udariti štapom i odbaciti što dalje od rupe.

Janica Varović, r. 1920. godine

Igrokazi

Svaki značajniji datum u Osnovnoj školi Kalnik obilježen je raznim kulturnim aktivnostima, a jedna od njih su igrokazi. Izvođači igrokaza su učenici, najčešće polaznici Dramske skupine koja djeluje unutar škole, a ponekad im se pridružuju i članovi njihovih obitelji i ostali stanovnici kalničkoga kraja. Ono po čemu se posebno ističu i što im daje posebnu vrijednost je to što su pisani na zavičajnom jeziku / govoru ili su vezani uz zavičaj. Njihovi izvođači su većinom izvorni govornici kalničkoga kraja, a njihova autorica je učiteljica hrvatskoga jezika i ujedno voditeljica Dramske skupine Osnovne škole Kalnik, Branka Črček.

U ovaj rad uvršteno je nekoliko igrokaza koji su izvedeni prilikom obilježavanja Dana škole, božićnih priredbi, završnih školskih priredbi i sl. te će prijašnjim generacijama biti podsjetnik na školska vremena, dok će novijim generacijama poslužiti kao inspiracija za ponovno izvođenje i daljnji rad, čime će svakako biti oteti zaboravu.

Bakin Božić

Osobe:

I. čin

Baka

Baka sama u kući. Pripremljen božićni stol pun hrane. Baka sjedi u naslonjaču, noge pokrite dekićom...moli krunicu. Dolazi

Poštar

poštar na vrata i nosi veliki paket.

Mama

Tata

POŠTAR: Dobar dan, bako! Kako ste bako?

Djevojčica

BAKA: Ha, koj veljiš, sinek?

Djeca

POŠTAR: Pitam, kako ste. Kako zdravlje?

BAKA: *(odmahne rukom)* A sinek, nikak, reuma me trga po noga. Nikam nemerem.

POŠTAR: A, dobro se vi, bako, još držite. *(Gleda po stolu.)* Što ste svega finog pripremili. Čekate Božić?

BAKA: Koj bi Božić čakala?! On bo sam došel. Čakam vene svoje potrpuve. Još su snečka trebalji dojtj, a od nikod ih još nie.

(Toči poštaru u čašu, ali i sebi.)

Dej si,sinek, male gocni, bo ti lakše oditi.

*(Nastavlja.)*Znaš, oni ti same znaju zapovedati odzgora.

(Oponaša ih.) Bakica, samo speci one fine salanjake i domačeg kruha i štruklje, kak bi bio Božić bez štruklov....

Se ti babica napravi, a oni same nek na gotove dojdu. Ovak stara, šepava, traljava, na jene noge...a oni se još nekod potežu po tovie dučani.

POŠTAR: Da, bako, danas vam je takav život, što će te. Evo, donio sam paket, za vašu snahu je, budete potpisali.

BAKA: Slabe vidim, alji bom nekak prsta stisnala.

(Poštar ode, a bakica hoda oko paketa i gleda.)

BAKA: Ki je to nevoljica tak veljika!?

Bakin Božić

II. čin

Baka sjedi i moli, zvoni mobitel, traži ga, uzima i tipka po njemu.

BAKA: No, dej se vužgi, jempot. Alo, alo. (*Makiva rubac s uha.*) Šte si? A je...čujem, sinek, ti si.

Koj ste? Zapelji, veljiš. De ste zapelji? Pok jel idete čez živicu. Aaaa, na granice? Kak ste na granice zapelji?

Pok veljiju ovde na teljevizoru da više nie granice. Otkod vi idete, z Evrope ilji Afganistana?

Dobre, dobre, poslušam. Je, je, se je gotove i puru sam dela peč. A koj se nei spekla, dok vi dojdete bo je i nazot perje zrasle. Ajde, bok, sinek, bok. Vidime se, valjda.

(Publici.) *A joj, joj, moralji su još na Brckove krenati da bi do Božića dimo došli.*

Malo si popije.

III. čin

Bakica u naslonjaču zadrijemala. Odjednom se čuje buka, galama, lupanje vrata, ulaze mama, tata, djeca s torbama i paketima. Ljube baku, baka se potajice briše. Djeca se zaletе odmah prema stolu i počinju naglo jesti.

MAMA: Operite najprije ruke.

TATA: Kako sam gladan, umirem. (*Uzima i jede. Baka sa strane stoji, gleda i križa se.*)

BAKA: Jel tam tove vaše Evrope nie jesti. Pok veljite da se tam bolje živi. (*Publici.*) A zgledi kak da neste jelji od prošloga Božića.

DJEVOJČICA: Ne radi mi Internet. Bako, jel tu nema Wi-Fi-a? (*Hoda i traži signal.*)

BAKA: (*okreće se oko sebe*) Nema dete, viš da nie nikoga, ja sam sama doma.

Bakin Božić

IV. čin

(Svi sjede oko stola, drže se za trbuhe.)

TATA: Kako sam se fino najeo. Sad ću malo prileći.

MAMA: Moramo nakтити jelku prije ponoćke, ajde, nema sjedenja.

DJECA: Mama, daj sama. Moram se javiti frendicama...

TATA: Umoran sam, vozil sam 12 sati u komadu.

DJEČAK: Moram se naći s dečkima, nismo se vidjeli godinu dana.

MAMA: Ajde, ajde, nema izvlačenja, idemo, akcija, bakica budete nam i vi pomogli.

BAKA: A bom dete. Kljinč vam je gore na tabanu. Ja nesam mogla po njega po lotre. Odi sinek ti.

MAMA: Ne, ne. To je staro. Što nije stigao paket? Sve sam pripremila i organizirala. Ali nije stalo u auto.

BAKA: Paket? Je, vejtam je nekoj kotu poštar ostavil.

(Mama otvara paket, izvlači lampice, ukrase...a baka se na nagledava iza...)

MAMA: Djeco, ove lampice stavite na prozor, ajde ove ti (*mužu*) razvuci po balkonu, donesi kabel...

Ove ćemo staviti na kuhinjski prozor. A gdje su još jedne ... (*kopa po kutiji*)

BAKA: (*čudi se*) Kuljike toga je!?

MAMA: Božić je, bako, napravit ćemo pravu božićnu bajku.

BAKA: (*publici*) Dok ti to razlječeš po iži već bodu i Tri kralji.

Bakin Božić

V. čin

Svi se dive okićenju kući, slikaju mobitelima, a baka žmirka, smeta ju toliko svjetla...

MAMA: Zar nije čarobno? Obožavam Božić!

DJEVOJČICA: Svida ti se, bako? (*Hoda uokolo i slika.*)

BAKA: A je, je...se se blješči. (*Žmirka, ne može gledati.*)

Do sad sam male vidla, a sad bom od tuljike eljektrike prek očoravela.

VI. čin

Svi su obučeni i spremni za ponoćku osim bake. Mama se još šminka i sprema, ostali je čekaju.

DJEVOJČICA: Ajde, mama, zakasnit ćemo. Požuri se.

MAMA: Evo, gotova sam, moram izgledati savršeno...Teta Slavica, strina Milica, susjeda Marija... sve će biti na ponoćki, a nisu me vidjele od Uskrsa.

TATA: Bako, vi stvarno ne idete s nama?

BAKA: A ne, sinek, kam bi ti ja išla ovakva botežna i šepava. (*Ispraća ih.*) Same vi idite, pomoljete se i ljepe se zabavite. I najte se nikam žuriti poljek mene. Ja se još male pomoljim i pem spat.

Baka se veselo vrati i poskoči, baci batinu i ide prema stolu po čašicu.

BAKA: Fala ti, Božek dragi. Bar mučke mira. (*Malo si popije.*)

Same šteta koj naš velječasnima nema male dokše predike da si male počinem od nji.

Pravi Božić

Osobe:

Dječak

Dedek

DJEČAK: Joj, dedek, kak je ov Božić tožen.

DEDEK: Zakoj, deječec?

DJEČAK: Zbog korone.

DEDEK: Koj korona smeta Božiću, on bo tak došel.

DJEČAK: Pa kad nikam nesmem, niti k mene nišče, niti nema božićnoga sajma....same moram biti doma.

DEDEK: E, deječec moj, dok sam ja bil tvojie ljet, iste se nie smele za Božić nikam iti.

DJEČAK: Koj je i onda bila korona?!?

DEDEK: Nie, kakva korona. Ali se za Božić nie smele po selu oditi i lunjati sikot.

Bile se doma. Kljinčale se, doma su se kolači peklji, moljile se, popevale I baš je bile ljepe.

DJEČAK: Aaaa, zate je mene babica denes rekla: Deječec moj, ove ljete bode Božić kakvi je negda bil.

Pravi Božić!

Tak vam je to pri nami

DJEČAK: Moja pak sestra, normalne, odi po iži stalne z mobitelam i stalne po njemu štroče, a onda se rasrdi i baba i mama.

BABA: Dej iti to tukale i drv mi donesi! Šporatu mi bo gasle! Da bom večerju složila, a stalne se lonce nalukavate!

MAMA: Mogla bi male prašinu obrisati i male počistiti. Najte name se čakati! Kam bote bor delji, iža je kak štala!

SESTRA: Pa kaj onda! Isusek se je u štale rodil. Nek se oseča kak doma!

DJEČAK: I normalne, mama onda polude.

MAMA: Same filozoferati znaš, kak ti i oča! A posla se ne znate niti jeden prijeti!

DJEČAK: Ja se uglavne žaruljicami bavim. To mi je najdraže. Razvlačim je po iži i po vune. To pak najviše živcera moju babu.

BABA: Same struju trajate, a tak je fejst poskopela! Ne znate sveče vužgati!

DJEČAK: I tak vam je to uglavnom pri nami. Alji na kraju se to dobre završi. Pri večerje baba zaključí.

BABA: A, ded, naj tak kuriti. Nesi trebal tuljikije drv cepati, am nie zima.

DJEČAK: I mama se javi.

MAMA: A dobre su kolači ispalji i bez cimeta.

DJEČAK: I tak se navečerjame. Ded i tata uglavnom mam zadremlju. Baba i mama pospremaju stol i tak su zmočene

da više nikoga ni ne glediju i ne poslušaju. To pak najviše paše mene i moje sestre jer moreme štrokati po mobitelji do polnočke. Tak da na kraju si sretni i zadovoljni moreme čakati Božić.

I tak vam je to pri nam!

Školani i talenterani

Osobe:

ŽENA: (*U kući, sprema, kuha....gleda na sat...*)

Žena Več je pet vur. Treba ranit iti, a njega još od nikod. Pak je birtije zaglavil.

Muž (*Ulazi muž u kuću.*)

Sin 1 Dobre de si ti do sad? Jel vidiš kuljike je vur?! Krave nek bečiju , a ti birtije nasedaš!

Sin 2

MUŽ: A kakve birtije!!? Do sad sam škole bil. Nikak te roditeljski završiti.

ŽENA: Je..je...sigorne..niti ovi saboru tuljike ne zasedaju.

MUŽ: Ozbiljne ti veljim. Pok niti da sam pri fiškalu bil, a ne škole.

Pravilnik za ove, pravilnik za one..., suglasnost ovakva, pa onakva...potpiši ovde i onde...

U životu se nesam tuljike pot potpisal kuljike denes.

ŽENA: Aha...jel si znal bar kak se zoveš?

MUŽ: Pa biraj za vijeće ovakve, onakve...

E, mene su ti zobrali u vijeće za štete.

ŽENA: Tebe?!? Jesu trefilji! Ak boš tuljike štete napravil kuljike doma, bodu začas školu zaprlji.

(*Dolaze djeca iz škole.*)

ŽENA: Dobre de ste i vi do sad!? Baš ste se oca vrglji. Nigdar vas na vreme od nikod nie.

Jel ste već kazne ostalji prvi teden škole?

SIN 1: Moral sam ostati sve prepisivati kad mi još neste kupili radne bilježnice.

ŽENA: To si tateka pitaj. Tri pot je odil naručivat Križovec i saki pot krive.

MUŽ: Nesam ja ništ kriv. Nek ove knjižare ništ ne razmeju.

ŽENA: Istina. Tebe je jake teške razmeti.

Školani i talenterani

MUŽ: E, znaš, još nekoj. Druge ljete nebo više trebale iti školu ocene glet.

ŽENA: Nek kam? Veterinaru!?!

MUŽ: Dej me pok male poslušaj. Kad ti veljim. Bodu uvelji nekakve e-dnevnike. Se bome vidlji doma na kompijuteru.

ŽENA: A koj i koga bome vidlji?

MUŽ: Ocene, ti govorim. I se koj bodu vučitelji o dece napisalji.

ŽENA: A joj, pone mi je bolje dok ništ ne vidim i ne znam.

I odi se sad primi posla da ni tebe ne gledim.

(Uključuju se opet djeca.)

SIN 1: E, mama, tata! Rekel mi je učitelj s tjelesnoga da sam jake talentiran i da bi bile dobre da treniram nogomet.

ŽENA: Moreš. Same mi najprije drv navojzi, tam su ti tačke pred vrati. Drača mi prinesi koj bom svinjam dala. Pesu jesti odnesi i kukuruze male naruždi kokošem. Onda nateravaj to loptu po gruntu kuljike očes.

SIN 1: Jooj, mama. Učitelj je mislil da me upišete nekam na trening za prav. U neki klub, Križovec ili Koprivnicu.

MUŽ: To bi dečecu dobre došle. Viš kak nogometaši ljepe živiju. Pok koj, bi dečeca prepeljal dva pot- tri pot na teden...

ŽENA: Je, same se bote prevadžalji..auto ide na vodu, jelji? Koprivnicu ga boš vozil koj bo tam bežal...

Ima doma tri ralji grunta i nek beži za veno loptu.

Aaaaa, tebe bi to još bolje pasale, znam. Pak bi koji dan šmugnal z doma i nei ništ delal.

Same se najte ništ zmišljati.

(Drugi sin nosi žice, baterije, kliješta...)

Školani i talenterani

ŽENA: Koj pak ti spravljaš? Ižu mi boš vužgal.

SIN 2: Radim pokus. To smo denes učili iz fizike.

ŽENA: Zadnji pot dok si delal pokus zgorela mi je peglja i veš mašina. Mani se toga.

MUŽ: Same se ti vuči, ljepi moj. Rekla je razrednica da si jake dober na fizike i matematike.

ŽENA: Je, je..sigorne je rekla da bo drugi Nikola Tesla. Zate moram iti po soseda dok mi žarulja pregori.

MUŽ: Naj decu motati. Nek se vučiju da im bo lakše životu.

Vidiš kak je naš najstareši Marko završil fakultet i sad je gospan čovek.

ŽENA: Da, pravi gospan, to si dobre rekel. Cele dane je zaprt fiži i same štroče po vene škatulje.

Stalne si mu govoril nek se same vuči da ne bi delal ovak kak mi, bolje rečene kak ja..

I evo! Završil osnovnu, srednju, fakultet. I imel si prav. Sad ne dela ništ.

Da se bar oče doma nečega prijeti. Ja nek zdržavam se.

MUŽ: A šuti. Bode si on več našel nekakvoga posla.

ŽENA: Ima ga i doma, same da ga oče delati.

Školani i talenterani

(Ulazi SIN 1 i nosi kantu s travom.)

ŽENA: Koj si to doljekel sim kunju?

SIN1: Rekla si mi drača donesti.

ŽENA: Ne mene. Kotec...svinjam, tikvan.

A de su drva?

SIN 1: Skipal sam je tam pred kotec.

ŽENA: *(drži se za glavu)*: I te je talenteran. Da mi je videti i toga vučitelja koji je to rekel. Kak tek on zgledi!?

(U taj trenutak nešto pukne, puna kuća dima..)

MUŽ: Koj je to bile? Dejčec, jel si dobre? Koj ti se dogodile?

ŽENA: Evo ti tvojega Nikola Tesla! Sam rekla da bo ižu vužgal!

(Panika, strka...)

MUŽ: Koj bome vezda? Zovi vatrogasce! I hitnu! Dejčec je se počnel.

ŽENA: Evo, to su ti tvoji školani i talenterani!

Svoga tela gospodar*

I. čin - Pismo

Osobe:

Ivek

Bara (mati Ivekova)

Jakob (otac Ivekov)

djed

Ljuba (Ivekova sestra)

Roža

Jura (Rožin otac)

Jurina žena

Rožina sestra

pandur Mata

Črna Maga

Pripovjedač

svati, susjedi

(Pandur Mata nosi pismo u Jakobovu kuću.)

PANDUR: *(viče, doziva Rožu)* Roža! Oj, Roža! Evo, piše ti mož iz soldačije.

(Roža se čudi, iznenađena je.)

Da, da, piše ti mož, kaj se čudiš. Na, evo ti pisma!

ROŽA: *(ne prihvaća pismo)* Japa! Oj, japa! Jeste čulji? Došle pisme od Ive! Pandur ga je donesell!

JAKOB: *(lijeno, mrzovoljno izlazi iz kuće, uzima pismo, okrene ga dva-tri put i vraća ga panduru.)*

Daj ga ti prečitaj, mene bolji žalodec, a i ne vidim dobre.

(Okuplja se cijela familija, dolazi Bara u suzama radosnicama.)

BARA: Jel to moj Iva piše? Mile dete moje, same da si mi živ i zdrav. Ajde Mata dragi, dej nam se točne prečitaj.

MATA: *(počinje čitati pismo)* Hvaljen Isus i Marija!

SVI: Na se veke budi faljen!

MATA: Dragi moji roditelji! To vam piše vaš sin Iva koji vas s tim se pozdravlja i želi se dobre od dragoga Boga i od srca svoga.

BARA: *(upada u riječ)* I tebe Bog daj zdravliča, sinek moj!

(briše suze) Same mi bodi zdrav da mi se sretne dimo vrneš.

Svoga tela gospodar

JAKOB: Čkemi baba! Koj zanovetaš!

MATA: (nastavlja čitati pismo) Dragi roditelji, dajem vam znati da je moje vojničke službe bude skoro kraj i da nas budu doma raspustili.

I dajem vam znati da mi treba civilni ancug da imam u čemu dimo dojt, jer su mi onoga moljci pojeli. I onda vas moljim da mi toga ancuga pošaljete i par dinarov za strošek jer je put dalek. I onda vam nemam kaj više pisati nego primite moje pozdrave si, i otec i mati i brat Joža, i sestra Ljuba, i sestra Bara, i nevesta Kata, i stric Peter i svi njegov, i tetica Mara i stari japa. I još pozdravite Štefu Cvikerovu i Miku Suhorepca.

Drugo ništ, neg zbogom i pošljite mi civilni ancug.

Zelen javor, zelen bor, molim brzi odgovor!

Još mi pišite jeste li vole prodali i je li se pisava otelila.

JAKOB: (*zabrinuto*) Treba smoči dinareke, sinek moj! Lake je to pisati.

Svi se zapričali, žamor, samo se Roža odvojila, naslonila na vrata, zagledala u prazno. Odjednom vrati se do pandura.

ROŽA: Čuj, Mata, jeste li vi to se točne prečitalji?

MATA: A zakaj to pitaš?

ROŽA: Dejte poglečte, koj moj Iva mene baš ništ ne pozdravlja, i ništ ne pita za me?!

Mata: (*otvara pismo*) Bogme, istina! Za te baš ni slova nie!

Svoga tela gospodar

ROŽA: (*očajna zajaukne*) Mili Bože, ti se vidiš, ti se čuješ! Sie se moj Iva spominje, i oca i matere, i brata , i sestre, i cele familije!

Ni vola, ni krave nie zabil, same svoje žene ni jedne reči ne pošilja. Ni dobre, ni loše!

Mili Bože, ti dobre znaš kak se ja močim i se delam i o semu brigu vodim.

Poštene se vladam i reda se držim, a moj muž zakoniti ni jedne reči za me niema.

Je li to pravica !? Jeli to poštenje!? A jo-o-j, mati moja, koj si me rodila!!!

Svi u čudu gledaju Rožu

BARA: A koj tuljike naričeš!? Em ti nie nišče mrl!

ROŽA: Sreče mi je mrla!!!

PRIPOVJEDAČ: Svemu tome bijaše kriva jedna obična, bijedna krava Rumenka.

S jednim kukom i jednom nogom, nije bila nikakva ljepotica, ali je davala obilje mlijeka.

Međutim, glavna i upravo fatalna greška Rumenkina bijaše njena pomna strast za djetelinom, a djetelina je za goveda opasna biljka.

I eto, na tu sitnicu zaboravio je Iva.

Bijaše to nekog vrućeg ljetnog popodneva. Dok je Rumenka ozbiljno i promišljeno izabirala i grickala ono malo trave, Iva se u hladu izvalio i ispružio kao mali Bog.

Za to vrijeme pohlepna Rumenka zašla u susjedovu djetelinu, napasla se, nažderala, kao nikada.

Kad se zasitila, zadovoljno i lagano krenula je kući.

Svoga tela gospodar

II. čin – Kod kuće

DJED: Hm! Kaj si to ti nakaza božja! A de ti je pastir?! Oj, Jakobe! Oj, Bara! Rumenka se napunala! Žurete se, bo nam krepala!

(Dotrče Bara, Jakob i Ljuba.)

JAKOB: Zbilja grde zgledi.

BARA: Koj je to!?

JAKOB: Bara, donesi petriola!

LJUBA: Dejte slame, treba ju ribati!

JAKOB: Nebo ništ. Bara, donesi sekiru, nož i zdelu, kravu treba zaklati, inače bo krepala.

BARA: Milji Bože, smiluj se nam siromakam! Koj bome bez krave? Rumenka moja mila, nigdar više takve kravice! Moralji sme ju zaklati!

LJUBA: A gde je Iva, kaj nie on čuval?

BARA: On, on! Tat Kristušov! Alji je sigorne zaspal! Strela božja u njega pokla!

JAKOB: *(broji dinareke koje je dobio za kožu i meso)*

Ivek, Ivek! Sonce te ne grele! 310 dinari za meso i kožu, za onakvu kravu! Slobane mu recete, na oči nek mi se ne kaže!

Jer ga z nožem zakoljem kak i ovu kravu!

(Sve to Iva je slušao i gledao iz prikrajka, šulja se i bježi.)

Svoga tela gospodar

PRIPOVJEDAČ: Vraćajući se jednog dana s nekog sajma, našao se Jakob s dobrim svojim znancem i kolegom iz Amerike, Jurom.

Zajedno su radili tri godine negdje u Americi, a onda se Jakob vratio u stari kraj, dok je Jura ostao još par godina.

Tako je i zaradio malo više, a bio je već i od prije dobar gazda, dosta zemlje i dobre zemlje.

Zadržao se Jakob kod njega na čašici vina, sjećali se onih starih dana, pretresali nove brige i kucali se pomalo.

Vidio i doznao Jakob da je Jura gazda čovjek.

Tu je divna štala, nova hrastova građa, crijepom pokrivena... U štali nekih pet- šet krava, a među njima jedna šarena junica, Pisava, već steona, lijepa, kao kakva frajljica.

Baš je Jakobu za oko zapela. Vidio dalje Jakob da su tu dvije cure. Jedna od cura već prilično stara. Ta se udavati više neće.

Raspričala se o tome Jurina žena nadugačko. Muka joj bila, oni tako dobra kuća, pa da hrane staru curu.

Curetina velika, koščata, prsa joj kao daska, a lice otegnulo kao litanija svih svetih. Učinilo se Jakobu da cura i pomalo šepa.

To je već falinga velika, misli Jakob.

(Pozdravlja se Jakob sa Jurom i odlazi.)

JAKOB: *(govori sam sa sobom)* Alji, ipak kad bi Jura dal onu junicu, se bi si to čovek nekak oprostil. I drugi bi me razmeli, čak bi mi i odobrili i potonadili, jer takve krave još nije bile moje štale.

PRIPOVJEDAČ: Sad je trebalo poći u ugledu.

Svoga tela gospodar

III. čin – Snoboki

JAKOB: Bara, ideme snoboke z Ivekam.

BARA: A kam?

JAKOB: Na breg, Jure Americancu.

BARA: (*veselo*) K one ljepe Janice?

JAKOB: (*izmotavajući se*) Ne, bara, k Janice, k Rože.

BARA: (*ljuto*) K Rože? One šepave cure? Naš Iva, ovak ljepi dečke!?

JAKOB: Nezgodne je, sedem ljet stareša cura, pa i još z jedno nogo krajšo...

BARA: Joj! Joj! Milji Ivek, milji sinek moj, koj si ti dragomu Bogeku skrivil

JAKOB: Sam si je kriv! On je jednu kravu je zatrajal, on nek i drugu priskrbi.

Tak je prav. Za prav, a koj je mladost i ljepota. Nek je cura same poslušna i vredna.

IVEK: Ne bom se ženil, ne bom!

JAKOB: Boš, boš, dušica draga! Ti si zabil svega veljikoga greja?! Dosta je komendije, ideme snoboke.

(*Mati sprema Iveka sva tužna, a Ivek se opire.*)

IVEK: Bome mi već vidlji šte je moga tela gospodar!

Svoga tela gospodar

III. čin – Snoboki

(Dolaze u Jurinu kuću, familija ih veselo dočeka, sjedaju za stol.)

JAKOB: Čujte, ljepi moji, ideme odma prejti na stvar, da vam poveme pokoj sme mi oče došlji. Mi sme došlji spresiti vašu Rožu!

JURA: Ol, rajt! Ak je tak, to nigdar ne bote požaljeli. Tak vredne i poslušne cure nie celam ovam kraju. Same čkemi i navek nekoj dela.

JURINA ŽENA: Je, je. Moje Rože nema prigovora. Ote kuma draga, bom vam pokazala Rožine stvari. Se je to Roža svojemi rokami našila.

Tu je i mašina singerica.

BARA: Singerica!? I moj Ivek je dečke kak sljika. Dečke se reda drži, ne bečari se. Jedina faljinga mu je koj si oče zapušiti.

JAKOB: Dobre, dobre, babe: Ideme mi prejti na važnešu stvar. Miraz!

JURA: Ol rajt! Tak je prijatel.

BARA: Jura, a koj vam to znači, orlj, orlj lajt...

JURA: To vam je praktično!

BARA: A pratično, to vam je prijatel reč!

JURA: Ja sem čovek od reči. Za Rožu dam pravoga miraza. Ovak si misljam: tri iljade forinti, postelj, fini ormar zrcalem, po najnovеше modei, i kravu se zna.

Za sve to vrijeme Ivek i Janica smiješe se jedan drugome. Vidi to Jurina žena pa želi Janicu udaljiti.

JURINA ŽENA: Janica, odi ti za svojim poslom.

JAKOB: To, to, moj Jura. Poštene, poštene! Alji, koj ti veljiš, bi mogli zaokrožiti na četiri iljade. Znaš, dečke je mlad i ljep, a Roža...

JURA: *(prekida ga)* Ol rajt! Nek ti bo! U redu stvar, nie Jura škrt. Četiri! Nek te vrag nese!

(Rukuju se, kucaju, svi sretni i zadovoljni, naravno, osim Ive.)

Svoga tela gospodar

JAKOB: Znaš, Jura, moralji bi još jednu stvar dogovoriti. Bi ti mene rekel, koju si ti točne kravicu naumil dati Rože?

JURA: Mladu junicu, šaru kak pisanec. Za mesec dan se bo steljila.

JAKOB: A joj, to sam mam zapazil! Pisava je kravica i pol!

JURA: *(malo zastane)* Pisava?! Koj si rekel, Pisava!?

JAKOB: Je, je, pak si sad o nje pripovedal.

JURA: A ne, krive si me razmel, Pisava ostaje v moje štale! Ol rajt!

JAKOB: Kak to misljiš, pak se nisme tak dogovorilji.

JURA: Dobre sme se mi dogovorilji, same si ti krive male razmel. Pisava nejde nikam! Ol rajt!

JAKOB: Ak je tak, s posla ništ! *(Ljuto ustaje.)*

JURA: Koje? Precartani Jakob; Pisava ti diši? Njo si si zacrtal? Ne boš ju ljizal! Ne, Ne!

Moje štale nema loše krave! Se dam, alji Pisavu nedam!!

JAKOB: Bara, ideme! Vu te iži mi više nemame koj iskati.

(Ivek sav sretan otrči van , a za njim izlaze Jakob i Bara.)

Svoga tela gospodar

(U kući ostaju Jura i žena. Jurina žena u suzama moli Juru da dade Pisavu.)

JURINA ŽENA: Jura, moj Jura! Jel ti Pisava više znači nek naša sirota Roža!?

JURA: Pisavu ne dam!

JURINA ŽENA: Alji ti boš drugu kravu nabavil, a Rožu ako sad ne dame zamuž, više nigdar nebome!

JURA: Rekel sam, Pisavu ne dam!

JURINA ŽENA: Smiluj se i mene i Rože! Dej im to Pisavu! Kak Boga te moljim, za ljubav toga nesretnoga deteta!

JURA: *(odjednom se predomisli i pozove Jakoba u kuću koji se nije previše udaljio nadajući se da će se Jura predomisлити.)*

Vrni se grintavec! Nek ti bo! Peljaj to Pisavu! Da Bog dal da te zbode!

JAKOB: *(više za sebe)* Dal bo Pisavu, da mu Boga amerikanjskoga, dal ju bo!

(Jakob, Bara, i Ivek vraćaju se u kuću.)

Svoga tela gospodar

IV. čin – Svati

(Sprema se svadba kod Iveka u kući. Čekaju svate. Svati dolaze. Svirka, pjesma, ples. Roža tužno sjedi za stolom. Ivek je i ne vidi, pleša s ostalim curama. Odjednom Jakob prekida muzikaše i poziva sve svate u štalu da vide njegovu Pisavu. Roža ostaje sama.)

ROŽA: Kaj sam mu ja kriva? Jel sam ja njega prosila? Jel sam mu ja zatrajala kravu? Donesla sam mu četiri iljade forinti i finu junicu za koju još japa žalji. Kaj sam mu ja kriva da me tuljike mrzi i prezire? Nisam lji dobra i vrena ko črv! Poštena sam i tija. E, moj Ivek! Same mi još Črna Maga more pomoći!

(Roža odlazi do stare vračare koja joj daje prah i upute kako ga upotrijebiti. Vrača se za stol i potajice stavlja prah u Ivinu čašu. Za to vrijeme svati se vraćaju u kuću i nastavlja se veselje, ali netko spazi da nema Ive. Svi ga dozivaju i traže. Pronašavši ga, nose ga u kuću i posjedaju kraj Rože.)

ROŽA: Na, popij ti do kraja, ja već nemerem.

IVA: *(proba)* Alji kakvi je to pepel u vinu?

ROŽA: Kakvi pepel? Ne znam ja za nikakvi pepel!

IVA: *(ljuto)* Ej, sto ti zvezdi nebeskih, ti buš mene coprala! *(podigne ruku na Rožu, a japa dolazi u obranu)*

ROŽA: Ne, ne japa! Nek me same toče! Mene u ove iži tak nema života! Vudri milji Ivek, vudri, nek bar po šake tvoje znam da sam ti žena!!!

Nek je prokleti čas dok sam došla u ovu ižu, nek je prokleta Pisava!!!

IVA: *(zapanjeno se odmaknuo od Rože)* Ja sam svoga tela gospodar!!!

Ni za se blage sveta*

Osobe:

sin

majka

djevojka Mira

kuma Roza

kuma Jana

djed

djevojče

djeca

Mladić je s majkom u kući. Sprema se u šumu sjeći drva. Majka ga sprema.

MAJKA: Evo, sinek, stroška sam ti spremila. Imaš tu prgicu sireka, male krujeka, špekeca...

SIN: Fala vam mamo, to bo mene dosta, najte više metati.

MAJKA: Da mi nebi bil gladen.

SIN: Nebom, koj bi bil, kad se vi tak starate zame. Vi nikam nejdete, same tu po gruntu odite, da nej de opalji...

MAJKA: Sino, pazi da se ne zgubiš u venie gudura, tam ti se lake zgubiti i pazi da se nebi posekel.

SIN: Najte se bojati, ni starati, same se vi grejte doma. Znete da je mene ljepe po tovie naše bregi.

(Mladić odlazi, majka ostaje sama.)

MAJKA: Joj, Bože, joj! Da si pok barem more kakvu curu najti. Ovak sam...Na, sad i šumu mora iti sam, a i mene bi bile ljepše doma da imam kakvu snešičku.Koj pok bo sam...

MIRA: *(Razgovara na mobitel)* Idem dučan, usput se bom birtiju na kavicu navrnala. Moram se do 12 vur vratiti jer mi počinje ona moja serija.

(Odlazi. Uz cestu stoje dvije susjede i promatraju Miru.)

ROZA: Mene joj! Kakve je to zlo od cure! To pok ništ doma neče matere pomoći. Saki dan je birtije.

JANA: Same blodi po selu ilji je pred televizorem.

Ni za se blage sveta

(Mira sustiže Iveka.)

MIRA: Bok, Ivek! Kam ideš?

SIN: Šumu, drv je male doma, a zima je doga.

MIRA: A, tak? Ideš sam?

SIN: A s kem bi išel?! Mamica su već stari i nemereju.

MIRA: *(nasmije se)* Dej, moljim te normalne pripoviedaj, mamica, kuljike ljet imaš, sta si kak i ova pečina, a još govoriš stare - mamica, mamica. Nek odi ideme tu birtiju na kavu, onda peš šumu, stigneš, am ti nie posel zajec, nebu nikam pobegel.

SIN: Niemam čas, začas je večer, treba drv napraviti...

MIRA: Naj ništ filozofierati, niti se zmotavati, odi, boš platil kavu, onda peš. Pok ti je mamica valjda dala tuljike penez *(podrugljivo)*. Odi, tak te nigde nie, same si doma štale...

SIN: A ne, ne, nemerem.

MIRA: Nemerem, nemerem, odi, naj se držati kak dudek.

SIN: Dobre, alji same na par minoti.

(Odlaze.)

(Sve su to gledale susjede Roza i Jana.)

ROZA: Jel ti to vidiš?! De se je već venoga dobroga dejčeca lovila, ta je cura zbilja kača! Več ji je imela kuljike i lasi na glave.

JANA: Alji ju niti jeden nie oženil.

ROZA: Borme. Mater doma ništ ne poslune. Delati neče ništ. Same se okesava. Nebo je se Ivek pok dal zmotati. Pok valjda zna kakva je.

JANA: A kak je on dobri svoje matere...Te se nie nikomu zameril, a mater poštiva...

Ni za se blage sveta

(Majka sama u dvorištu hrani kokoši. Nailazi djevojče, nosi travu.)

DJEVOJČE: Majka, dober dan! Čučice ranite? Šta su ljepe rugane! Jel koj neseju?

MAJKA: Dete, dobre, kak baš ne ranim zelenijem, kad nemerem oditi da im male nakosim, a ovak po dvoru više nemaju koj pasti, se su pokljukale.

DJEVOJČE: Jel vam Ivek nemere nakositi male trave?

MAJKA: More, dete, more, a da bi bogec još i to. Ima on i važnešega posla. Denes je šumu očel.

DJEVOJČE: Znate koj majka, na vam ovu travu, dejte ju kokošem. Kak su pok ljepe! *(divi se kokicama)*

MAJKA: Ni govora dete, pok ti si to svojiem nakosila.

DJEVOJČE: Ništ zate, ja bom očla nazad pok svojiem nakosim. To je čas posla. *(Već baca travu kokošima.)*

MAJKA: Dobre dete, pok kak boš ti sad to mojem kokošem dala...

DJEVOJČE: Ništ se ne starajte. Idem ja po još. Donesem ja vašiem čučicam i zutra. Zbogem!

MAJKA: Fala, dobre dete, fala. Bog te čuval. *(više za djevojčetom.)*

(Ivek i Mira izlaze iz birtije.)

MIRA: Baš sme se ljepe pospominalji, jel tak Ivek? Kava je bila super, to valjda zate jel si ju ti platil, jel tak?!

S tvoje roke je i med sladek. *(podrugljivo)*

IVEK: *(z gledava se)* Sonce je već visoke, da bom ja koj napravil! Koj mi pok bodu mamica reklji?!

MIRA: Joj! Kuljike je vur, sad mi bo serija počela. Čuj, a kam pok sad peš u tu šumu, popoldan. Vrni se dimo, peš zutra.

IVEK: A da zutra? Da bom ja sam drv napravil za celu zimu, a reklji su da bo ova oštra.

MIRA: Dej ideme k tebe, bliže je, da stignem na seriju. Zutra peš šumu. Slobone si jen dan počineš. Morti ti i ja zutra pomorem.

(Nasmije se i Iveka povuče za rukav.)

Ni za se blage sveta

(Mira i Ivek ulaze u kuću.)

MAJKA: Ivek, pok da si se več vrnal? De si bil?

IVEK: Mamica, znate...male sam se zamudil,...znate...

MAJKA: A čija je to dekljička s tobu?

IVEK : To je Mirica, Štefičkova. Ž njo sam se, znate, male na kavu navrnal pak sam.....ovoga...

MAJKA: A dobre sinek, boš išel zutra. Dej si sedete deca.

MIRA: *(kao da majku ne čuje)* De ti je televizor? Dej vužgi, več je serija počela!

IVEK: *(poslušno)* Evo, evo ,same da male antenu poštimam, baš navek ne lavlja...

(Mira se zavali u fotelju)

MIRA: Dej složi več to jempot, kakva ti je to sljika!?

IVEK: A znaš, ja ti slabe gledim televizor, nemam da...pok...

MIRA: Dobre, dobre... dej sad šuti da čujem koj govore.

IVEK: *(tiho i plašljivo)* Očeš soka?

MIRA: More. Kakvi imaš?

IVEK: Mamo, kakvi je sok, dejte donesete da Miricu ponodime.

MAJKA: Odma sine! Evo. Od bezge sam složila. Fin je. Baš mi se je trefil.

Ni za se blage sveta

(Posluže Miru. Ona samo gleda u TV. Majka pogledava nju pa sina. Sin se dosjeti da ima u torbi stroška, stavi ga na stol. Djevojka jede. Serija je gotova.)

MIRA: E super! Da sam išla dimo nebi stigla na početak. Sad moram iti. Bok Ivek!

(Na majku se ni ne osvrne.) Se vidime zutra?

IVEK: Aha! Boš išla z menu?

MIRA: Kam?

IVEK: Koj si se već zabila? Šumu, kak si rekla.

MIRA: Pa...mogla bi, dojdem ja jutre tu. Otideme najprije birtiju na kavu, a onda....da.... *(odlazi)*

(Majka i sin ostaju sami.)

MAJKA: Sine, kak si se našel z Miricu?

IVEK: Pa...gore pred dućanem i birtiju.Zvala me na kavu i tak reč po reč....

MAJKA: Dobre, sine, dobre, nie važne, peš šumu zutra, nek oču ti reči..., znaš..., mani se te dekle...

IVEK: Mani se mani, a koj sam napravil, to koj sam na kavu očel...

MAJKA: Dobre, dobre, same naj ju preveč oko sebe motati. Kuljike sam čula, ima jezek kak kača, a i veljiju da....

IVEK: *(upadne majci u riječ)* Vam nikak ne paše! Saki dan kroljite - da se boš ženil, dej nekakvu dekljicu najdi.

Sad jempot nekoga dopeljam i već se mani...več se mani...

MAJKA: *(smireno)* Ja ti same dobre oču, znaš. Ima cur dobre i ljepie. Ti si dobri kak krujek, šteta bi bile da te....

IVEK: *(nervozno prekine majku)* Dobre, najte mi predike držati, nebom se mam ž njo ženil, slobone se male družime

Uostalom de bi ja našel onakvu kakva bi vam pasala.

MAJKA: Ne treba sine mene pasati, alji ti se čuvaj, ja se bojim za te, ja ti tak već ne bom doge.

IVEK: Šte bi komu više denes godil. *(odlazi)*

Ni za se blage sveta

(Idući dan. Sin nestrpljivo hoda po kući, majka štrika, strošek za šumu je spreman...)

IVEK: Pok de je sad, rekla je da bo došla, več je bljizu deset vur, nem ni denes šumu očel...

MAJKA: Ona ti se, Ivo, sigorne zabila. Nie ti ona baš navčena na posel, kuljike sam razmela.

IVEK: Same najte filozoferati, ak nie navčena, bo se navčila!

(Ulazi Mira fino obučena.)

IVEK: E, de si? Več sam misljlil da te ne bo. Morame iti, viš kuljike je vur. *(pogledava Miru.)*

A, čuj, kam ti peš umu u tovie cipeljka?

MIRA: A koj bi si obula, mortl člžme? Senjaj! A de bi je i zela.

IVEK: Dobre, alji to si boš strgala, ne znam kak boš u tam...

(Polako kreću, a majka dovikuje Iveku.)

MAJKA: Ivo, dej dok se boš vračal šume nakosi male travice čučam. Tak su željne zelenoga.

Čera im je vene dite dobre Francekove donesle, tak su si to tečne pozobale.

IVEK: Če bom stigel. *(Malo zastane, dosjeti se)* Znete koj? Idem ja sam šumu, a Mirica nek ostane z vami doma. Ona nakosi, to je ne bo teške, i nekoj vam pomore.

Kam pe šumu u ovie cipeljka.

MIRA: E, super, more. Ja bom ostala doma. Tak ti ja ne bom bogzna koj pomogla v šume.

MAJKA: A ne treba, idi ti same z Ivekam. Morem ja sama...

IVEK: Nek ostane mama, bo vam ljepše!

MIRA: Dobre, dogovorilji sme se, odi, ni denes ne boš ništ napravil.

(Ivek odlazi, Mira i majka ostaju same. Mira se već zavalila u stolac, traži daljinski, mama gleda ne zna kako bi započela razgovor.)

Ni za se blage sveta

MAJKA: Miro, očeš koj jesti? Male si poječ i počini pok onda boš male sljivnjaku nakosila trave za čuče.

MIRA: (*otresito*) A š čem bi nakosila ?

MAJKA: Koser ti ja dam.

MIRA: Koga? Ki je to vrag? Za to nesam nigdar čula.

MAJKA: Boš se ti navčila. Pem ja s tobu.

MIRA: Nikam ja nepem. Ak morete z menu iti, morete i sami otiti i nakositi. Ja bom doma pazila da ne bo gasle peči.

MAJKA: Nemerem ja, još bi nekek nakosila, alji nemerem donesti.

MIRA: Onda bodu bez trave. Nebodu pokrepale.

E, kuljike je vur, sad bo začas ona serija na RTL-u. Štezna jel ven blentavec opče ima RTL, teške, koj bi seljak.

(*Majka se križa, odlazi u dvorište, doziva kokoši, nailazi djevojčce.*)

DJEVOJČE: Evo, majka, travice za vaše čučice. (*baca preko plotu*)

MAJKA: Bog te blagoslovi, dete. Ti i o moji čuča brigu vodiš.

(*Čuje se najednom vika iz kuće.*)

MIRA: Vrag mu te televizor odnesi, de je baš sad sljike nestale, to more same jarek odnesti, niš pok pravoga nema...

DJEVOJČE: Šte to viče, majka, tak fejst vaše iži?

MAJKA: (*odmahne*) Ma, nišče , dete, nišče, fala ti na travice, kak se bom ja tebe odožila.

DJEVOJČE: Nikak, majka, nikak, to je mene se uspot. Bok, majka!

Susjede, kume, sa strane razgovaraju o vici u kući, nagadaju tko bi to mogao biti...

MAJKA: (*ulazi u kuću*) A koj tak vičeš, koj ti se dogodile, ljudi poslušaju...

MIRA: Naj mi sad još i ti baba dosađivati. Idi donesi drv, gasle bo. A i ov televizor nie za druge nek ga z drvi pocepati!

(*Majka polako odlazi van, Mira viče za njom.*)

Ni za se blage sveta

MIRA: Dej i krampera mam donesi, bom si pomfri spekla, ove ti ja ne bom jela koj si ti zavordala još čera.

(Majka tužno odlazi, moli se Bogu.)

MAJKA: Bogek dragi, dej mojemu Iveku pomet presvetlji, de je se još denes otarasi.

(Sreće susjede.)

KUMA ROZA: Majka, šte je one male prie kričal v iži?

KUMA JANA: Morti Ivek curu dopeljal?

KUMA ROZA: Fala Bogu, če je, koj bo sam, jel tak, majka?

KUMA JANA: Pok bo i vam ljepše da je nešče mlajši još pri iži.

MAJKA: *(tužno u svojim mislima)* Ljepše je, bo mi ljepše...

(Majka se vraća ukuću s drvima i krumpirom. Mira traži da si kavu skuha ali kave nema, mrmrlja, nezadovoljna...)

MAJKA: Miro, bom ja sama svemu Iveku večerju složila, znam kak on oče. Odi ti same dimovka dok je još dana.

MIRA: Mekni se stara, koj ti znaš ke pomfri. „Kak on oče“, sad bo kak ja oču, jel razmeš?

I neboš mi ti govorila da ja pem dimo.

De je friteza?

MAJKA: Toga ti ja nemam ni ne znam koj to je.

MIRA: Seljaki, ni toga nie pri iži.

Vadi tavu, pušta glazbu na radiju, pleše, pjeva....majka tužna sjedi u kutu, uzima krunicu, ulazi Ivek.

MAJKA: *(veselo)* O, Ivo, si došel, si se jake zmočil?

Ni za se blage sveta

(Mira ih prekida, prilazi Iveku, majku odgurne.)

MIRA: Sad sam se završila, sad ti večerju pripremam.

IVEK: A, vrena si, vidim i kuvače si se prijela.

MIRA: Jel očeš jesti pomfri?

IVEK : O, more, more, to već nesem doge jel, mama to baš ne pečeju.

MIRA: A koj sam rekla da to vi ne znate, a revalji ste se da bote vi...

IVEK : Majka, ostavete Miru, najte se vi gurati. Nek dela, vište da ima volju, zna i oče delati.

MAJKA: Ma ja sam same štela...

MIRA: A koj ste vi štelji, same celji dan odite po dvoru i vičete ču- ču- ču..., koj ste druge napravilji?

MAJKA: A kak nesem...

IVEK: Tak je mati! Imaš svoje kokoši, a za druge te sad nie briga, to bo Mirica napravila.

(Sin hoda oko Mirice, smijulje se potiho, Mira stavlja na stol, sjedaju za stol, majka je u kutu, tužna i zabrinuta.)

IVEK : Mati, ajde jest.

MAJKA: Nie mi, sino baš do jela.

MIRA: Pusti ju, ima tam stoljek, nek bo tam, da nam ne smeta, jel tak? More me se na miru pospominati, nekoj na televizoru pogledati..

IVEK : Imaš prav, ništ je tam ne falji, ima jesti če oče...

(Oni čavrljaju, smiju se..., baka moli krunicu.)

Ni za se blage sveta

Treći dan

(Majka ujutro već u dvorištu oko kokica, sin izlazi iz kuće, proteže se...)

IVEK: Koj već tak rane blodite? Se stigne živina naraniti. Mirica još spi, bote i njo zbudilji. Ona bo poslije nakosila kak i čera, sad si još male dremlje.

MAJKA: Ivo, moj, Ivo! Nebo ona ništ nakosila! Moljim te se, dej ti njo same otpravi dimo.

IVEK : Koj vrljite!? Stalne ste se plakalji da nemate sneju, sad vam pak ne paše. Videl sam pon dvor čera trave, šte ju je onda donesel!?
Morti vi, s temi botežnemi nogami!

MAJKA: Ivo, poslušaj, nesem ja, alji...

IVEK: Najte zmišljati ništ.

MAJKA: Nie ona, nie, celji dan je pred televizoram bila...

IVEK: Sad ste zbilja preteralji. Ak vam se Mirica ne vidi najte bar lagati na nju. Pokazala mi je koj je se napravila, i ljepe večerju pripremila, koj bi vi štelji da vas na roka nesi!

MAJKA: Sino, poslušaj me, sino...

IVEK: Dosta, ak vam se ne vidi morete iti...

MAJKA: Ivo, koj si to rekel, iti, jel ja to dobre čujem?

(Nailazi Mira.)

MIRA: Tak je, bravo Ivek, konačne si jenu pometnu rekel, ak je ne paše nek ide!

Ideme mi na kavu birtiju skočiti, nek sama narani, am nema štezna koj, te tri i pol opukane kokoši, odi, nek dela kad se već tuljike bori...

IVEK: Ideme, tak sam se čera šume zmočil. Moram si male odenati.

(Odlaze, majka ostaje, briše suze, moli...Dolazi djevojče i djeca...)

Ni za se blage sveta

DJEVOJČE: Majka, zakoj se plačete, koj se dogodile. Bar sad čučice imaju zelenoga. Evo, i sad sme vam doneslji, moja braća i ja...

(Djevojče i dječica bacaju travu, djeca trče, vesele se, baku to malo raspoloži.)

MAJKA: Fala vam deca, vi ste mi još jedine veselje. Ote z menu fižu, imam još onie jabučic kakve vi očete, bodem vam dala.

(Ulaze u kuću, baka daje jabuke, djeca se vesele, viču, skaču..., vraćaju se Ivek i Mira.)

MIRA: Koj je to, kakvi je to rajčug? Čija to šmrkljiva deca tod skaču? To si ti stara veštica dopeljala!

MAJKA: Naj, tak Miro, to si naši malji prvi sosedi. Navek su tu pri nas.

MIRA: Vun, vun sam rekla!

SIN: Kakvi to nered delaš, mati, dok mene nie?

MAJKA: Ivo, pok su ta dečica navek pri nam bila, jel se ne sečaš? Oni su mi pomogljji...

SIN: Koj su ti oni da pomogljji, same je tu vabiš, moreš skup ž njimi iti tam štagelj!

MAJKA: Joj, Ivo, joj ! Koj si to ti!? Kača ti je pomet pojela! Idem, idem, Ivo, ak ti tak bode ljepše!

(Odlazi baka, odlazi i djevojče, djeca..)

Ni za se blage sveta

MIRA: Uh, male mira! Šte bi to cviljenje od te dečurlije poslušal! Lasi mi se oš sad na glave dižeju! Dej vužgi televizor da si male živce smirim.

(Ivek hoda po kući pogledava na vrata.)

MIRA: Dej se več jempot primiri!

IVEK: Miro, koj bo za obed?

MIRA: Naj biti dosaden. Taman sam si sela. Ja sam čera kuvala, mogel bi ti denes. Nekak me i glava bulji, moram si male leči.

(Več krene, ali ju Ivek zaustavi.)

IVEK: Miro, dej pok idi male i denes za kokoši nakosi, idem ja drv nacepati.

MIRA: Zbilja si dosaden. Sad sam ti rekla da me glava bulji, pem po času...

IVEK: Idem ja na drvocep, dojdí onda po času dok si mučke počineš.

(Ivek odlazi, Mira mrmlja. Sin tužno pogledava na komoricu gdje je majka.)

MIRA: Dosada kak i njegva vena mati, sam misljila da bo koj bolji...

(Ivek doziva Miru.)

IVEK: Jel još nejdeš, več bo i kmica?

MIRA: Naj biti dosaden kak i vena tvoja mati. Ne trebaju kokoši saki dan travu zobati.

IVEK: Idem ja male nakositi, žal mi je čučic.

(Mira podrugljivo iz kuće.)

MIRA: „Žal mi je čučic“! Blentavec je blentavec, kak i si oni pri njega. Same se mamicam za robaču držiju.

Ni za se blage sveta

(Kume to čuju i promatraju iz svog dvorišta, s druge strane su i djed i djevojče.)

KUMA JANA: Je prava kača!

KUMA ROZA: Borme je, pok de se baš Ivek na nju natrefil!

KUMA JANA: Gle, sad nek dela se sam, mater si je oteral koja mu je se delala.

KUMA ROZA: Tak mu i treba, same mi je žal vene babe, koja se tuliike za njega navek starala, a sad je to doživela, steral ju z iže.

KUMA JANA: Joj, deca, deca, koj od nji čovek doživi.

DJED: Dete, koj to kuma Roza i Jana pripovedaju, nekoj za Iveka, če sam dobre čul.

DJEVOJČE: Joj, dedek moj. Ivek je Miru Štefičkovu dopeljal dimo. I znaš koj su napravilji, majku su steralji komoru.

DJED: Ivek!? Miru Štefičkovu, veljiš!? Ta dekla nie baš na dobram glasu. Nemerem veruvati, Iveka, Iveka je uspela zmotati...

DJEVOJČE: Zamisljete, majka je sad komorice one male, nit je peći tam...

DJED: Ivek, pok je li bi to Ivek napravil. On je svoju mater imel rad kak nišče v selu svoju...

DJEVOJČE: Si se to pitaju , dede, si...

Dedek, jel bi vi išlji z menu k majke, baš se sad pogača spekla, još je vroča, bi štela majke odnesti?

DJED: Ajde, dete, ideme, da se uverim na svoje oči... još navek ne verujem..

(Dolaze djevojče, djed, djeca baki u komoricu.)

DJEVOJČE: Majka, evo, donesla sam vam pogaču još je toplu.

Ni za se blage sveta

(Dolaze djevojče, djed, djeca baki u komoricu.)

DJEVOJČE: Majka, evo, donesla sam vam pogaču još je topla.

MAJKA: Fala, vam deca, fala na brige. Bogek dragi nek vas čuva. Moljim se furt dragom Bogeku i za svega Iveka. Zlo ga je snašle, kače ga je lovila, nemere se bogec osloboditi.

DJED: Čul sam, majka, se sam čul, pok de je Ivek?

MAJKA: Vidle mi se da je očel čučam nakositi. Nie vene zlo mogel sterati. Sad bogec, se mora sam, kak mi ga je žal!

DJED: Još ga i žaljete?! To borme nie zaslužil. Bog ga bo kaznil za to koj vas je z iže steral. Majka, alji vi tu nemerate ostati, tu se bote smrzlji.

MAJKA: A kam bi išla? Sad sam prek sama na tam svetu. Nikoga nemam nek svega Iveka.

DJEVOJČE: Dede, nek majka ide z nami, ima pri nami mesta.

MAJKA: A, ne, ne, dobre dete, nejdem ja nikomu na teret.

DJED: Nebote vi nikomu na teret. Imaš ti dete prav. Morete vi, majka, z nami.

MAJKA: Kam ja idem, koj bo z mojem Ivekam!?

DJED: Ej vas briga!? Kak si je popravil, tak nek i spi! Nek sad bo sam, nek dela se sam, tak si je zaslužil! Kad je takov, zabete se za njega.

Kak da ga nie ni bile!

MAJKA: *(na djedove riječi zastane)* Fala, vam dobri ljudi, fala vam na semu! Alji ja bom rojši ostala u svoje nesreče, se trpela, same da bodem bljizu svega sina, i da ga ne zabim!

(Vraća se i više.)

Ni za blage sveta

MAJKA: Ni za se blage sveta neću ostaviti svega Iveka! Ni za se blage sveta!!!

(Te riječi čuo je Ivek koji se vraća iz voćnjaka, baci kantu, potrči i klekne pred majku.)

SIN: Mamica, oprostete mi, oprostete, mi moja mamica! Kača mi je pomet pojela! Oprostete mi moja mila mamica!

MAJKA: Sino, Bogek ti je oprostil, a ja ti ni zamerila nesem.

Istrčale kume, Mira. Kad Mira vidi što se događa, potrči glavom bez obzira, ostali ostaju na okupu, Ivek još uvijek kleči pred majkom, majka, grli Iveka, suze radosnice, djeca skaču oko njih, kume klimaju glavama, djevojčice veselo i zadovoljno, djed zadovoljan...

KRAJ

Potera za knjigami

I. čin

Osobe:

Štefica je u vrtu. Barica prolazi cestom i gura tačke.

Štefica

ŠTEFICA: Barica, dobre jutre! Kam si se tak fljetne odmašila s tačkami?

Barica

BARICA: O, dobre jutre! Kam, a koj me to pitaš. Bar sad o tam sigde moreš čujti. Pok znaš za čem je potera!? Po knjige idem.

Tomek

Obečala mi je Janica, prek brega, da mi bo dala knjige za mojega Tomeka od svega starešoga sina Marka.

Ivek

Če bodu pasale. Ki bi vrag to više denes znal.

Marko

ŠTEFICA: A po knjige!? S tačkami?

BARICA: A š čem bi išla!? Znaš kuljike je toga paperja. De bi ja to nesla, bi se sa spukljavela!

ŠTEFICA: O, viš kak boš ti dobre prešla. Joj, ne znam koj bom ja napravila svojim Ivekam.

Čuj, Barica, dej pok pitaj Janicu morti ima još šte knjige i za mega Iveka.

BARICA: Bodem, Štefica. Ajde bok ! Moram se požuriti da je ne bi komu drugomu zatoga dala.

Barica odlazi žurnim korakom, a Štefica ostaje sama.

ŠTEFICA: *(za sebe - public)* Mož je Njemačke, sveker je ima veljiku boračku penziju, gruntaju dosta imaju ...
i još bo badava knjige dobila. A od čega je bom ja kupila? Za mljeke nesam dobila već tri meseca.

Na tam svetu nigdar ne bile pravde ni nebo!

Dolazi Tomek, igra se loptom.

ŠTEFICA: Bok, Tomek! Kak si koj deječec?

TOMEK: Dobre soseda, kak nei bil, su prazniki!

ŠTEFICA: Je, još male. Tvoja mamica je već otišla tebe po knjige, a koj bom ja svojem Ivekam!?

TOMEK: Najte se zokojget starati. Venu svoju mater nikak nesem mogel spontati. Pok kam oče!? Čera je tek Veljika meša prešla,
a ona već za knjige pripoveda. Sam boži mir dok ji nie! E, čujte soseda, a de je Ivek?

ŠTEFICA: Doma ti je, de bi bil. Same čveri u venu kutiju de se nekoj stalne blješče. Se bo očoravel!

Tomek i Štefica se pozdrave.

Potera za knjigami

II. čin

Tomek dolazi Iveku. Ivek sjedi za računalom i igra igrice.

TOMEK: Bok, Ivek! Imaš neku novu igricu?

IVEK: E, bok! Ma nemam.

TOMEK: Čuj, Ivek, moraš mi nekoj pomoći!

IVEK: Koj se dogodile, reci?

TOMEK: Stara mi je otišla po knjige. Pa znaš koj to je! Vi u razredu nišče nete imelji knjig do Sesvet,
a ja nek vlječem to od prvoga dana škole!? Niti slučajne!

IVEK: I kak bi ti ja onda pomogel? A kam je očla?

TOMEK: Otišla je Marku, njegva mama je obečala. Poslušaj, dej nazovi ti Marka na mobitel i reci mu nek reče svoje matere
da je knjige obečal tebe, još prie negde, i da je nemere dati moje stare. Ej, razmeš!?

IVEK: Je, da ne bi! Onda je bom ja, očeš reči, vljekel od prvogs dana, si normalen!?

TOMEK: A ne boš! Neme reklji nikomu, a Marko je nek doma nekam skrije.

IVEK: A ne znam...

TOMEK: Dej, moljim te! Imaš broj njegov?

IVEK: Dobre, ajde. (*zove*) Halo, Marko, ovde Ivek. Poslušaj me sad dobre. Tomekova mati ide sad k tebe po knjige za njega.

Prie nek dojde, reci svoje mame da si knjige obečal mene, a da ona to nie znala. Aha..., je...no, no...

Uglavnam, nekak ju otpravi bez knjig. Ok, bok!

Evo, jesam. Rekel je da bo nekoj zmuljal.

TOMEK: Super, cool, pravi si frend! Imam novu igricu, bom ti ju donesel!

Tomek otrči, odlazi i Ivek.

Potera za knjigami

III. čin

Štefica je i dalje u vrtu, a Barica se vraća s praznim tačkama.

BARICA: Denes više nemereš nikomu verovati. Ni prvam sosedu, a koj bi se onda čudil veniem na televizoru, a i vučitaleu koji stalne nekoj zanovetaju. Jeste ju vidlji sad, mene je čera rekla da mi more knjige dati, a več je negde između toga obečala Štefice.

A vena pak se fina pred menu držala. Još me i pitala kam idem. Streljica je bila!

Z mene bo cirkus delala! Zakoj sam ja klepsila tak daljeke!

(dolazi do Štefice)

ŠTEFICA: O, Barica, več si se vrnala!? A de su ti knjige, su tačke prazne!?

BARICA: Naj se premustavati! Jel te nie sram pitati me sad za knjige! Jel imaš obraza? Nesi mi to mogla reči dok sam tam išla!?

ŠTEFICA: *(začudeno)* A koj , Barica? Koj pripovedaš?

BARICA: Ne znaš koj ja pripovedam! Jelji!? *(podrugljivo)* Joj, de bom ja zela knjige... A znala si da je tebe prie obečala!

ŠTEFICA: A koj to pripovedaš!? Te ne znam ja za nikakve knjige, Barica!

BARICA: Naj me farbati, naj...

ŠTEFICA: Kad ti veljim, Bara, da nemam pojma, veruj mi!

Potera za knjigami

U tom trenu dolazi Marko.

MARKO: Sosedu Štefica,... Barica! De su Ivek i Tomek, bi išli na nogomet!?

BARICA: E, sim dojdí male malji! Da čujem , komu ste vi to, ti i tvoja mamica, obečalji knjige? Komu, da čujem?

MARKO: Joj, sosedu, ne znam, najte... ovoga ...

ŠTEFICA: Naj ti mene ovoga, onoga. Da čujem sad, da si ti to obečal mojemu Iveku knjige!?

MARKO: Najte, sosedu! Bom vam povedal , znate Ivek i Tomek ...

BARICA: Koj je Tomek, da čujem!?

ŠTEFICA: Ke bile s Ivekam? Povedaj!

MARKO: A zvalji su me da tak veljim, kak nebi knjige dobilji, znate...

BARICA: Streljica mu bila prefrigana! To se znal zmisljiti, a dok ga pitaš 2x2, tri dana mislji!

ŠTEFICA: Sad bo ven moj vrageg znal! Ne više čverel u venu kištru! Čaka ga prikoljica drv za zmetati!

A knjige mu ni ne trebaju, tak same škole traje vreme i paper!

Babičina penzija

Osobe:

Mama i tata sjede za stolom, pregledavaju račune i razgovaraju.

Mama

MAMA: Joj, kuljike je tovie računov, šte bi im nazmagal za to se plačati.

Tata

TATA: Gle, ove je opomena još od oprljetja za smetje i vodu.

Prvo dijete

MAMA: Ostavi sad to, morame struju platiti jer nam ju budu otkapčilji.

Drugo dijete

Dolaze djeca iz škole.

PRVO DIJETE: Bok, mama, tata. *(Baci torbu i pritrči mami i tati)*

Zutra moram školu donesti peneze za ispite.

MAMA: *(Ijuto)* Kakve pak sad ispite! Čera sam ti dala za radne bilježnice!

TATA: Nie dosti koj vas budu pitalji, nek to morate još i platiti. A veljiju da je osnovna škola besplatna. Kam to vodi?

DRUGO DIJETE: E, tata, mi drugi teden ideme na terensku nastavu. Baš se veseljim. Peme na Coprnjski pot.

TATA: Kam pete?

DRUGO DIJETE: Na Coprnjski pot. Do petka treba donesti 200 kuna.

MAMA I TATA: Kuljike?!

MAMA: Od da se pak coprnice plačaju!

TATA: Koj su tak mekle poskopele.

MAMA: Kuljike ja znam da se terenski posel plača, a ne da još vi morate platiti.

Šte bi im zmagal, furt se nekoj zmišljaju.

Babičina penzija

PRVO DIJETE: *(pokazuje tenisice)* Glejte, tenesice su mi se denes razljepile. S čistoga mira.

MAMA: Kupila sam ti je pred mesec dana, de su se već razljepile.

PRVO DIJETE: Je, kad si mi je kupila pri Kinezi. Koj se sad čudiš? Da si mi kupila one prave, koje sam štel, se nei razljepile .

MAMA: Same za koj? Za rdave čavle? Naj zanovetati nek se odi vučit.

DRUGO DIJETE: *(tipka po mobitelu i ljuti se)* Ov mobitel više ništ ne velja, škole mi se smejeju kakvi mobitel imam.

Obečalji ste mi za rođendan novi. Več su do sad tri rođendana prešla, još od mobitela ništ.

PRVO DIJETE: *(ruga se bratu/sestri)* A koj bi ti, onoga na TAČ, kak da ne, sad sam ja na redu.

TATA: Dosta! Ništ nebote tačkalji. Nesam plaču dobil tri meseca! Tak da za peneze najte pitati, jel jasne!?

PRVO DIJETE: Ja zutra moram školu donesti peneze jer bo vučitelka vikala. *(počne plakati)*

DRUGO DIJETE: Mene je razrednica rekla da je terenska obavezna. Ni lani nesam išel, pak same ja z razred nepem.

(udari u plač)

Djeca plaču, jecaju.

MAMA: Prestanete cmoljiti!!! Ludnicu me bote spremilji! Bom prešla babe Kate, valjda je sela penzija z Njemačke.

TATA: I ja sam već babe napomenal koj bi mi posodila da on dog dućanu vrnem.

MAMA: *(okrene se mužu i djeci)* Moralji bi za babu na dan deset Očenašov i Zdravo Marij zmoljiti da ju dragi Bogek čem dože poživi.

Koj bome bez nje?!

O RJEČNIKU

Ovaj rječnik nastao je suradnjom učenika, njihovih ukućana, učitelja i djelatnika Osnovne škole Kalnik koji su tijekom školske godine 2022./2023. marljivo ispunjavali zadatke prikupljajući riječi Kalnika i kalničkoga kraja, od kojih su neke već pomalo zaboravljene, te svaki tjedan, ovisno o zadanom zadatku, donosili primjere riječi uz popratne ilustracije i navedene primjere u rečenicama.

Uz svaku riječ stoji prijevod ili objašnjenje na hrvatskom standardnom jeziku te rečenica „po domaći” koja tu riječ stavlja u kontekst. Primjeri rečenica najčešće su uzeti iz prijašnjih vremena, a samim time i tadašnjih svjetonazora.

Poseban doprinos u izradi rječnika imala je učiteljica Branka Črček poznavanjem zavičajnog govora te učiteljica Marina Kumer koja se ovom tematikom bavila prilikom izrade svog diplomskog rada, a njihovi entuzijazmi po pitanju očuvanja kulture, govora i tradicije kalničkog kraja vidljivi su i danas.

Koj trebate znati da bi nas razmelji?

Malo je onih koji čuvaju izvornu akcentuaciju ovog kraja. Osobito je zanimljivo to što među selima koja su međusobno udaljena samo stotinjak metara postoji razlika u riječima koja se očituje ponajprije u naglasku:

Potok Kalnički: *ʃ*Kalnik, Borje, Šopron: *j'*aboka, *'*idęme, *k'*okoši, *Kr'*ižovec

ab'oka, id'ęme, kok'oši, Križ'ęvec

Stoga su u rječniku kajkavski vokali obilježeni na sljedeći način: naglasak je obilježen znakom (*ˈ*), a otvoreno *e* znakom *ę*.

Naglasak (*ˈ*) se označava apostrofom i to ispred samoglasnika u naglašenom slogu, npr.: *m'ęgla, v'eter*.

Duljina nenaglašenih slogova nije zamijećena.

Fonem /palatalizira se:

a) ispred *i* u *lj*, npr.: *sljika, soljiti, oguljiti, sljina, pljin, ljist, ljisica*

b) ispred *e* u *lj*, npr.: *ljepe, ljen, ljek*

c) ispred *u* u *lj*, npr.: *Ljudbrek, ljuft, pljuča*

d) iza *a* u *lj*, npr.: *faljeti, navaljiti, obaljiti, zaljejati*

U incijalnoj poziciji *u* dobiva protetski suglasnik *v*, npr.:

ura – vura,

uš – vuš,

učiti – vučiti,

usnica – vusnica,

udriti – vudriti.

U inicijalnoj poziciji *a* dobiva protetski suglasnik *j* u primjerima:

Ana – Jana,

opatica – jopatica.

Između glasa *r* i samoglasnika izlučuje se glas *j* - primjeri:

orem - orjęm,

večera - vęčęrija,

more - morję,

pokvaren – pokvarjęn

odmoren - odmorjęn.

U nekim riječima *g* je u inicijalnoj poziciji prešlo u *k*. Primjeri:

grč – *krč*,

Guščerovec – *Kuščerovec*,

gušter – *kuščar*.

Suglasnik *h* ima tendenciju gubljenja. Primjeri:

hiža – *iža*,

kruh – *kru*,

uho – *uve*,

grah – *gra*,

stah – *stra*,

hrđa – *rđa*,

hrzati – *rzati*.

Na kraju riječi *o* obično prelazi u *e/ę*:

selo – *sęle*,

vino – *vine*,

dobro – *dobrę*,

malo – *malę*.

Fonem *v* gubi se u mnogim suglasničkim skupinama, na primjer:

tvrdi – *trdi*,

čtvrta – *četrtak*,

svraka – *sraka*,

breskva – *breska*,

vlas – *las*.

Riječi bez prijedloga ostvaruju se ispred *c*, *č*, *k*, *p* i *t*, na primjer:

Pute sam nesil grozdje.

Kmice sam se zgubil.

Bil sam *Križovcu*.

kao i ispred *s*, *š*, *v* i *f*, na primjer:

Delal je *fušu* i zaradil pone penez.

Šume drva delaju.

Zapel je *snegu*.

Da bi se izbjegle neobične suglasničke skupine na kraju riječi koriste se imenice sa sufiksom -ljin, na primjer: *bicikljin, mašljin, krigljin, cigaretljin, peglajzljin*.

U morfologiji se ističu dvije činjenice:

1. instrumental jednine imenice ženskog roda je bez nastavka – *m*. Na primjer:

ženom - *ženo*,

babom – *z babu*,

žlicom – *žlicu*.

2. dativ i lokativ jednine imenice ženskog roda završavaju na *e*. Na primjer:

ženi - *žene*,

babi – *babe*,

žlici – *žlice*.

Riječi stranog podrijetla:

a) germanizmi: hodnik – *ganjk*, zaimača – *šeflja*, ostava – *špajza*, slanina – *špek*, inat – *truc*, nitkov – *šuft*, držalo – *štilj*, mrlja – *fljek*, sanduk – *kištra*, zrak – *ljuft*, brašno – *męlja*, šećer – *cukor*, (pod) moraš – *(pod) mus*, šetati se – *špancerati se*, mimoići (se) – *krajcati se*, jako – *fejst*, svjež – *friški*, žarač – *šarajzljin*, štrompantljin – *podvezica*

b) hungarizmi: uočljiva osobina – *fęlja*, vanbračno dijete – *foť*, blestan – *bętežen*, kratiti - *kurtati*

RJEČNIK

'afinger vješalica. *Blj'uzo ti je na 'afingeru.*

'akelj kuka za vješanje. *D'iglji sme pr'asę na 'aklję.*

'alav živahan. *Te ję d'ejćec j'ake 'alav šk'ole.*

'amica buncek. *'Amica sę zadim'ila.*

'ampok ali. *'Ampok nisi tak blj'esav da ne bi to n'aprazil.*

'asniti raditi. *C'elji dan n'ękoj 'asnim, a ništ mi sę nę v'idi.*

b'abelnica rodilja. *To ję fine v'ine s'ame za b'abelnicę i d'oktorę.*

b'abin kot naziv za stranu svijeta s koje obično dolazi nevrijeme. *Črn'i sę z b'abinoga k'ota, b'odę c'urele.*

balta sjekira na dugoj dršci. Naj sp'ati c'elji dan, z'emi b'altu i nac'iepaj drv!

balt'iček mala sjekira. *Del si ję balt'iček žęp i ot'išel šumu po pr'otję.*

b'aljav 1. slinav. *Dej sę 'obriši da n'ęboš tak b'aljav.*

2. balav, neiskusn, nezreo. *Još si b'aljav, n'ęznaš si ni n'osa 'obrisati.*

b'anja posuda za svinjsku mast. *N'agrabi z b'anje m'asti.*

bar'il mala bačva za vino. *Č'rne v'ine b'ome d'elji bar'il, n'ema ga p'one.*

b'at čekić. *Z'emi bat da z'abijeme č'avel.*

b'eljika bijelo vino. *Ovę lj'ete mu je d'obra b'eljika.*

b'etve stabljika. *Nie mi z'išle n'iti j'ęnę b'etve kok'orezę.*

bic'ikljin m bicikl. *Tak je pok grda da ne bi ni bic'ikljina na nju nasl'onil.*

b'icke mužjak od svinje. *P'ęljala sam pr'asicu pod b'icka da ju pripust'i.*

b'irka ovca. *K'undrav si kak b'irka.*

bl'azina vrsta perine na kojoj se spava. *Nat'ępi mi bl'azinu, bo mi lj'epšę sp'ati.*

blj'uvati povraćati. *Blj'uval ję kak ję dok i š'irok.*

b'ormęš bogme. *B'ormęš je v'une j'ake z'ima.*

botęžn'ik bolesnik. *Imame botęžn'ika iži, n'ejdetę k njemu da sę n'ętę n'ateplji.*

b'oveti zuriti. *Koj bov'iš vu mę kak t'ęlę š'ara vr'ata?*

b'ęčati glasanje krava. *Kr'avę št'ale bęč'iju s'igurne su gl'anę.*

b'ędra batak. *B'ędru bo jel g'azda 'ižę.*

b'ędrič bedro. *B'ędrič sam sk'uvala k'aše.*

br'anę drljače. *Z'akapči br'anę i 'odi vl'ačit ven'ę zęmlj'ę.*

brb'otiti glasanje purana. *B'rbotiš kak pur'an. Pr'imi sę p'osla.*

brb'učkati vreti. *Čuj kak m'ošt l'agvu brb'učka.*

brožd'alka drvena batina kojom se gnječilo grožđe. *Z brožd'alku to gr'ozdiję zbr'oždaj.*

bučkur'iš loše vino. *Ja ti te tvoj bučkur'iš n'ëmřem p'iti.*
buđ'ak vrsta motike. *Zemi buđ'ak i 'otkopaj k'amen.*
c'anjek pelena. *C'anjke sam přest'rla da se suš'iju.*
c'apasta žena debelih nogu. *Glej k'akve c'ape 'ima. Baš je lj'epa c'apasta!*
c'ekati sisati. *D'eťe m'ora d'oge c'ekati. B'ode zdrav'eše.*
cek'ičar stroj za mljevenje žita. *Idi zm'elji kuk'urezu i jačmen na cek'ičar.*
c'enjak posuda za ostatke hrane namijenjene svinjama. *J'uva mi se ne tr'efila pok je završ'ila c'enjaku.*
cif'ak drveni štap za prikupiti žar u peći. *Dej mi cif'ak bo mi gasle šp'oratu.*
c'imbulę usna harmonika. *Stric Slavek je prve navek imel c'imbulę ž'ępu.*
cm'okati glasno jesti. *Koj cm'očęš kak pr'ase dok je.*
cm'rok smreka. *S'el sam si pod cmrok.*
cm'ugati škripati. *Vr'ata cm'užu, treba i p'odmazati.*
c'undrav s kojeg vise niti. *Ruk'av na v'este ti je c'undrav, treba ga p'okrpiti.*
crk'ętina životinjsko truplo. *Crk'ętina vonja na se str'anę.*
c'ucek pas. *C'ucek l'aje celu noć pa s'osedi n'ëmreju sp'ati.*
c'ukati vući trzanjem. *Naj me c'ukati za ruk'av.*
c'ukor šećer. *Don'esi mi kilu c'ukora, sf'aljele mi je za kol'ač.*
c'ukorica stočna repa. *Idi svinjam hiti c'ukorice da neđu r'oždilę.*
c'undra oparani dio odjeće. *S'ame c'undre žnje v'isiju.*
c'unjek stara krpa. *S tem c'unjkom 'obriši pod.*
č'arati plugom praviti jamice za krumpir. *Boš mi pr'ijel za plug pem č'arat za kramp'er.*
č'avel čavao. *K'osa mi se je rasklj'imala, treba 'unju č'avel z'abiti.*
č'eber kanta za vađenje vode iz zdenca. *Naj čeber n'agle sp'ustiti da se ne v'oda zd'ęncu sk'oljila.*
č'ęselj češalj. *L'asi su ti se zav'rljili, z'em i č'ęselj i poč'ęši se.*
čer'ešnja trešnja. *Ove lj'ete n'ema čer'ešnji kak l'ani.*
čk'emeti šutjeti. *Koj mu je na 'umu, to mu je na dr'umu. N'ęzna čk'emeti.*
čm'ęla pčela. *Gr'izla me čm'ęla i 'odma mi je sk'očila g'oba.*
č'obeti pasivno boraviti negdje. *Pr'inam čob'i, a d'oma ima p'osla.*
č'ombriti dimiti. *S p'ęči se šč'ombrile. 'Iža je p'ona d'ima.*
č'onek dio tkalačkog stana koja provodi nit prilikom tkanja. *Fletne prevl'ači č'onek pri tk'anju.*
č'ępeti čučati. *N'ęščę g'rmu čęp'i!*
č'ępęriti se širiti noge. *Se nap'ila pok se s'ame čęp'eri po p'otu.*
čęr kći. *Čę mi je završ'ila 'osmoljetku.*
č'ęra jučer. *Č'ęra sam m'orala z'aklati n'ajveksšoga pur'ana. S'ame je d'udel.*

čer'apati grepsti noktima. *M'aček me s'ęga ščer'apal.*
čer'ep crijep. *Ižu sme p'okrilji š čer'epem.*
č'ęsale četka za životinje. *S č'ęsalem oč'ęši kr'avę.*
č'rgljati šarati. *Šte mi ję č'rgljal po t'eke?*
č'rknja crta. *Da n'iesem v'idla niti j'ęnu č'rknju na z'idu!*
č'rnika crno vino. *B'otę p'ilji č'rniku ilji b'eljiku?*
č'rv crv. *Ęj imaš č'rvę vr'iti koj n'ęmreš niti m'ale biti m'iren?*
čv'aljiti pušiti. *G'rde ję v'ideti ž'ęnu kak čv'alji cigar'etljin za cigar'etljinem.*
čv'ereći zuriti. *S'ame c'elji dan čver'i u te telev'izor.*
da kad. *Da boš već j'ęmpot d'ošel? Več tę d'oge č'akam.*
d'agda svaki čas, često, ponekad. *On d'agda d'ojdę k m'ęne, pok sę m'ale pospom'iname.*
d'egde ponegdje. *Tak je š'ampav da d'egde n'ekoj ost'avi.*
d'ekla djevojka. *Den'ešnję d'eklę n'esu ni blj'izu nam n'ęgdar. Onda d'eklę n'esu n'ikam 'odilę.*
d'elje dolje. *Bil sam d'elje al ga n'ęmrem n'ajti.*
demiž'on vidi oplet'ęnjka.
d'ętęlj djetelina. *Šte n'ajde d'ętęlj šč'ętri lj'ista te ima sr'ęčę ž'ivotu.*
d'iganjka dizani kolač. *M'oja b'aba f'inu d'iganjku p'ęče.*
d'oga daska od koje je građena bačva. *J'ęna d'oga na l'agvu pręp'ušča pok v'ine cur'i.*
d'ogošpička vrsta kruške. *P'oslje P'ętrova bo već i d'ogošpički za j'esti.*
d'okljek dokad. *D'okljek ti m'isljiš š'uteti?!*
domištr'ant ministrant. *Ivek ję s'aku n'ędelju domištr'ant pri m'eše.*
don'ękljek donekle. *Don'ękljek je 'ozdravel.*
dop'ovedati dokazati, prihvatiti. *Tak ję sv'ojevoljna ništ ję sę n'ęda dop'ovedati.*
d'ošč kiša. *Č'ęra je c'urel t'akov d'ošč da ję sę na v'rtu zat'okel.*
dotęp'ęnec onaj koji se doselio u mjesto. *S'ęle ję p'one sakojačk'e dotęp'ęncov.*
d'ovda maloprije. *D'ovda sam d'ošel s Kr'ižovca.*
d'ęrgez blato s vodom. *P'azi kot odiš. Naj vu ti d'ęrgęz z'ajti.*
d'rbati gurkati. *Naj me d'rbati, viš da p'išem.*
dr'eve drvo. *Idi u p'ilnicu po dr'eve.*
dr'eta špaga. *Z'emi dr'etu i zav'ęži sn'op.*
dr'oba crijeva životinja. *Dr'oba tr'eba zak'opati da i n'ędu p'esi razvl'ačilji.*
droff'inję mrvica. *Naj g'aziti po droff'inju i to ję dar b'oži.*
dr'oncati tresti tijekom vožnje. *B'olję sę na k'olji dr'oncati nek 'iti p'eški.*
drožd'ęnjak daždevnjak. *Drožd'ęnjaka n'ęmrem v'ideti kak mi sę dur'i.*
drožd'ęnjka rakija od vinskog tropa. *Nar'ibal sam sę z drožd'ęnku i zn'otra i zv'una. 'Odma mi ję b'olję.*

dr'uzgati gnječiti. *Naj dr'uzgati po tom bl'atu.*

dr'užina obitelj. *N'ędelju ję sa dr'užina na v'rpe.*

d'udeti biti tužan, neraspoložen. *Koj dud'iš kak da ti ję p'ura kru z'ęla?*

d'uva miris. *P'očem pok to ima d'uvu? Kak da sę ję n'ękoj rasp'ozle.*

d'andek mali vrag. *Kak si to znal, da nemaš m'ojti d'andeka?*

đv'ęnditi neprestano pričati. *Žęna st'alne kraj m'ęnę đv'ęndi da idem c'epat drv.*

f'ajtne vlažno. *Još su pvrnjki f'ajtni, nek sę još suš'iju.*

f'aljinga fizički nedostatak. *Naj s'inek ž'ęniti to d'eklu, viš da ima f'aljingu, š'ępa.*

f'ašenjk fašnik. *Na f'ašenjk p'ęmę pom'ačkarę.*

f'egnati pobjeći. *F'egnala ję s'ęle, a ne me p'itala.*

f'ęlja uočljiva osobina. *Sv'ati ję b'ile kol'ačov sakojačkę f'ęlje, n'iesi znal koje bi pr'obal.*

f'enjer lampaš. *Z'em i f'enjer i posv'etli m'ale.*

f'icelj komadić. *Z'oti mę f'icelj zęmlj'ę koji su mi d'alji još den d'enes tr'ucaju.*

f'irungi zavjese. *Odm'ekni f'irunge da d'ojde male sv'etla.*

f'iža spavaća soba. *Sn'ečka ję f'iži bile tak vr'oče da se nie d'ale sp'ati.*

fl'akę starinsko rublje. *Mi sme vam, d'eca, fl'akę ml'ake pr'alji.*

fl'ašę boce od 1 litre za vino. *Dej mi j'ęnu fl'ašu vina, bom ti z'utra pl'atil.*

flj'ek mrlja. *Se si p'on flj'ekov. Eј sę bo to d'ale zr'uljiti?*

f'ortun pregača. *Dej mi f'ortun da se nę zm'ažęm.*

fot nezakonito dijete. *P'azi č'ęri da nęš d'ima f'ota don'ęsla!*

fr'asti napadi živaca. *Fr'asti su mę l'ovilę dok sam v'idel koj sę d'ogodile.*

f'rljec prečka na lojtri. *Dok ję 'išel s p'armę 'opal ję z'anjoga f'rljca.*

frš'og mjera za žito. *Don'ęsi mi jęn frš'log š'enicę.*

f'urek otpiljen komad drveta. *Još ję s'ame par f'urkov drf. Tr'eba iti š'umu.*

f'urt stalno. *F'urt me z'ovę.*

gam'iljica kamilica. *Čaj od gam'iljicę otp'ira.*

g'anjk hodnik. *Pr'ędi g'anjk i 'odma mę boš n'ašel.*

g'arla prljavština. *Pon si g'arlę. 'Odi sę pr'at!*

g'arlav prljav. *Se si g'rlav. Zgled'iš kak pr'asę k'ocu.*

g'ašpar vrsta peći na drva. *G'ašpar sę razb'eljel, sam pr'ęvęč r'ucljov na'itala.*

g'enati (sę) pokrenuti (se). *Dej sę n'ękam g'eni. Koj tu stoj'iš!*

g'erma kvasac. *G'erma je st'ara pa mi se nie kru d'igel.*

glj'ibok dubok. *Gljib'oke si z'ašel, boš v'ęznal.*

glj'ista glista. *P'oni pot je glj'isti p'oslje d'ožda.*

glj'unta kvrga. *Na gl'ave sam si nap'etal n'ękakvu glj'untu.*

g'oba pluteni čep za bocu. *D'eni g'obu na fl'ašu da v'ine ne zl'api.*

gomb'ovača pribadača. *Z gomb'ovaču mi ję klj'encerica pričv'rstila k'iticu.*

g'oniti 1. vrijeme parenja životinja. *N'ębo sę v'aljda pr'asica baš za kolj'inję g'onila.*

2. tjerati. *G'oniš mę kak vrag šm'rkavca.*

g'ot grlo boce. *Tak ję bil ž'ęđen da ję sk'ore got od lj'itřę odgr'izel.*

govern'al upravljač. *Zak'očil sam bic'ikljin s prv'o br'enzu i 'opal prek govern'ala.*

g'ožva 1. vrsta penjajućeg korova po drvetu. *Dr'eve ję p'one g'ožvę.*

2. puno ljudi na jednom mjestu. *B'anke ję v'eljika g'ožva. J'edva sam d'ošel na řę.*

g'rček grkljan. *N'ękoj mę g'rčku bolji, sam sę znam, z m'rzlo vod'o pręlad'ila.*

grd'oba rugoba. *Grd'oba j'ęna, pak si me spl'ašila!*

gr'ębęn sprava na kojoj se obrađivala konoplja. *P'azi da ne st'aneš ili s'ędeš na gr'ębęn.*

gr'ębljica alat za čišćenje. *Z'em i gr'ębljicu i osn'aži k'otec.*

gred'enc kuhinjski ormar. *Z gred'enca mi zv'adi č'iste k'rpe za stol zbr'isati.*

grm'ucelj grumen. *Iti grm'ucelj z'ęmlję n'anjęga.*

gr'ęnci trnci. *N'ękakvi gr'ęnci 'idu p'omęne.*

g'ubęř plahta od grubog domaćeg platna. *Pon g'ubęř sam dr'ača z g'oric don'ęsla.*

g'udale pila. *Dos'ęgni g'udale p'ęme drv p'iljit.*

gumenj'ak drvena kola s gumenim kotačima. *Na gumenj'aku sme d'rva p'ęljali pok nas ję pot'erale.*

g'umne prostor u štaglju pri vrhu krova. *Na g'umne b'ome d'elji sl'amu.*

g'unjek dekica. *Kak je te g'unjek m'eki.*

gv'anter drveno postolje za bačvu. *L'agov d'eni na gv'anter.*

h'uljiti oblačiti na nebu. *H'ulji sę odzg'ora, znam bo c'urele.*

imbr'ola kišobran. *Imbr'olu mi ję v'eter st'rgal.*

'incljiv osjetljiv, živahan. *C'ura ję 'incljiva.*

inđim'er inženjer, mjernik. *Dop'ęljali su inđim'era da im gr'unt zm'eri, a nas s'osedę n'esu ništ p'italji.*

'iskati tražiti. *Kak ję pok vr'ažji, 'iščę dl'aku j'ejčętu.*

'ititi baciti. *Iti to m'ęsę c'ęnjak, vęč sę pokv'arile.*

'iža kuća. *Bil je Nj'emačke pok je v'eljiku 'ižu 'ovde n'apravil.*

j'aboke jabuke. *Z'em i j'aboku i ječ.*

j'ajca jaja. *Pobr'ala sam j'ajca koj su k'okoši d'enes zn'ęslę.*

jaldem'aš slavlje nakon završetka nekog većeg posla. *Č'ęra sme p'okrilji 'ižu. Bil ję jaldem'aš.*

j'arem zaprega za životinje. *Don'esi j'arem za kr'ave. 'Ideme 'orat.*

j'azvec jazavac. *J'azveci su so k'okorezu p'ojelji.*

j'ęčmęn ječam. *Od d'ožđa ję se j'ęčmęn pol'ęgel.*

j'ęknati podbosti. *J'ęknal me pod r'ębra z ol'ovku.*

j'ęmpot jedanput. *Dej zap'amti već j'ęmpot to t'abljicu mn'oženja.*

jęz'ičec stolisnik. *Nabr'ala sam jęz'ičec za p'urekę.*

k'aca drvena posuda. *U k'ace sę kiselj'i z'ęlję.*

k'ača zmija. *V'eljika ję k'ača prek p'ota pr'ęšla.*

k'aditi dimiti. *Na t'abanu kad'im pod m'ęse da bo čem prie s'uve.*

k'akti kao. *Pon'aša se k'akti m'alji d'ejčec.*

k'aljica noćna posuda. *Navč'ila sam d'etę na k'aljicu.*

k'aniti 1. naumiti. *K'anila sam d'enes iti k m'eše, al ję došč c'urel.*

2. prevariti. *D'učanu mę k'anila za pęt k'uni.*

k'antica vrč za vino. *Don'ęsi k'anticu v'ina.*

k'ęfa četka. *Sk'ęfaj mi l'ačę, p'onę su s'uvoga bl'ata.*

k'enati kihnuti. *K'enale mi sę dar ję 'išel žv'ęnjik.*

k'iklja suknja. *D'ejčec se drž'i m'ame za k'iklju.*

kil'ajica zakrčljali plod šljive. *N'ajel sę kil'ajic pok ga čęrevu f'rčę.*

k'ipętek potplat. *Ob'ula si ję c'ipęlję z v'eljikemi k'ipetki pok sad 'unji s'ame nadruk'ava.*

k'ištra drvena kutija. *Z'emi drv z k'ištre i d'eni šp'orat.*

kj'ęnu na kraju, usput. *'Išla sam duč'an, kj'ęnu sam i d'oktora ob'avila.*

klad'ivec čekić. *S klad'ivcem ję zab'ijal č'avel pok sę ję v'udril po p'rstu.*

kl'afrati nepotrebno govoriti. *A koj vas dve st'alne kl'afrate?*

klep'ač čekić s kojim se istanjivao srp, kosa i dr. *De ję klep'ač da skl'ępljęm kos'ier?*

kob'asicę sušene kobasice (mesna prerađevina). *Idi po kob'ase i n'areži i.*

klop'otec plašilo za ptice. *Bom del klop'otec g'oricę da mi n'ędu t'iči p'ojelji gr'ozdiję.*

kl'ępati tanjenjm oštriti kosu, srp. *K'osa ję t'opa, tr'eba ju kl'ępati.*

klj'encarica odabrana pratilja mladiću na svadbi. *Ję...b'ogmę, Štef si zna z'obradi lj'epu klj'encaricu.*

klj'inčanica vješalica. *Ivek ję 'itil škrlj'ak na klj'inčanicu i ot'išel pl'ęsat.*

klj'iptati 1. klicati kljunom. *Klj'ipt'ač klj'ipčę, n'ękoj sę bo d'ogodile.*

2. nepotrebno i brzo govoriti. *Ta ž'ęnę klj'ipčę na m'oža kak da ję m'alji d'ejčec.*

klj'uč za siene sprava za čupanje sijena. *Nap'uči s'iena, klj'uč ję št'aglju na p'arme.*

km'ica mrak. *Z'ime ję b'ržę km'ica, dan ję kr'atek.*

km'ične polumračno, mračno. *K'unje je km'ične, v'užgi str'uju.*

km'ukač punoglavac. *P'ona ję ml'aka km'ukačov.*

k'obila stalak za piljenje drva. *D'eni c'epanicu na k'obilu i nap'ilji drv.*

k'ocati štucati. *K'oca mu sę tak j'ake da mu n'ękoj pl'ęči p'oca.*

k'oclęn korijen i dio biljke iznad zemlje. *Kok'orezu sme p'orezalji. 'Ostale ję s'ame kocl'ęnję.*

koč'aljin štap kojim se tuče vrhnje i pravi putar. *S koč'aljinem sam sk'očila p'uter.*

kok kuk. *Kok me bolji, n'ęmręm sę pr'ignati.*

kok'oreza kukuruz. *'Imame tež'ake b'ęręme kok'orezu.*

k'uola prikolica. *Zapr'ęgni kr'ave k'uola, 'idęme po ot'avu, b'odę c'urele.*

kolend'ar kalendar. *Na kolend'aru p'išę da ję d'enes dęs'ęti.*

k'olne mutno. *V'oda ję k'olna. N'ęšćę ju ję zm'otil.*

kol'omija trag kotača. *K'uljikę mi ję kol'omiję po mak'ote n'apravil-bom ga t'ožil!*

k'olovrat sprava za izradu domaćeg konca. *D'ete b'ržeše kl'aći, b'ode lj'epši k'onec!*

k'oljara bolest trbuha popraćena proljevom. *Jel ję st'aru r'anu pok ję d'obil k'oljaru.*

k'oljati sę valjati se u blatu. *Sv'inę su sę sę 'okoljalę bl'atu.*

k'omaj jedva. *K'omaj sam d'ošla kak mę n'ogę bolji'iju.*

kom'ora spremište. *Idi kom'oru i n'agrabi ž'itka.*

kom'ušina lišće oko klipa kukuruza. *Dej iti kom'ušine 'ispod k'rav.*

k'opanja posuda iz koju piju i jedu životinje. *N'ametala sam im p'onu k'opanju n'apoja pa nek sad j'ęju.*

kop'erta pokrivač za krevet. *To kop'ertu č'uvam s'ame za sv'ętek.*

k'opljačę alat za izbacivanje stajskog gnoja s kola. *Kak sam sę zm'očila dok sam gnoj str'ugę zm'ętala.*

k'orite drvena posuda za držanje hrane. *U k'oritu je m'ęse za nap'acati.*

k'orpa košara. *U k'orpe don'esi tež'akem j'esti.*

kos'aljin alat za usitnjavanje biljaka za prehranu životinja. *Dv'ie t'ikve sam n'akosal s kos'aljinem i dal sv'injam.*

k'osati 1. žvakati hranu. *D'obre k'oši da sę nę zag'otiš.*

2. usitnjavati bilje za prehranu životinja. *S kos'aljinem sam k'osala dr'ač pur'anam.*

k'osa alat za košnju trave. *Kr'avę n'emaju koj j'esti, z'em i k'osu i slj'ivnjaku nak'osi tr'avę.*

kos'ier srp. *S kos'erem sam pož'ęla š'ęnicu.*

k'osišće držalo za ručnu kosu. *Pr'imi za k'osišće i k'osi.*

k'osmat neobrijan. *Kam peš tak k'osmat?*

k'ostura džepni nožić. *Daj mi k'osturu da razr'ežem šp'agu.*

koš'arač pletena košara. *Spr'emila sam j'ele v koš'arač.*

k'oška pleteno cjedilo za mošt. *M'orame pręc'editi m'ošt prek k'oškę da n'ębo b'obic od gr'ozdja.*

kot'ar kolac za odjeljivanje mede. *Pom'ętal je kot'arę kak mu p'ašę, a nie s'oseda p'ital.*

k'otel kotao. *Č'era sam v k'otlu sp'ękla r'akiju.*

k'otrik zglob. *K'otrik mi sę pręfrknal, sk'oorem sam si n'ogu t'rgel.*

k'ęsiti (sę) 1. nepristojno smijati. *S'ame sę n'akesil z'onemi č'rnemi zobm'i i ot'išel.*

2. otresati se na nekog. *N'a mę sę sk'ęsila kak na p'esa.*

kr'ama stare stvari. *P'ona 'iža ję st'arę kr'amę.*

kramp'er krumpir. *Don'ęsi kramp'era da ga sp'ęčęm r'olu.*

kr'igljin staklena čaša s ručkom. *Tam u kr'igljinu ję v'ine pa si p'opi.*

kr'iža ledni dio kralješnice. *Kak mę pok bol'iju kr'iža. N'ękoj mę u nji pr'ęsekle.*

kr'ižec 1. mali križ. *Na prošč'ęnju sam si k'upil posv'ęčeni kr'ižec.*

2. posveta kuće u vrijeme Božića. *Idę pop s kr'ižecem i s'obu p'ęlja dva domištr'anta.*

k'rma biljna sušena stočna hrana. *D'ej k'rmę kr'avam, beč'iju!*

krm'eželj krmelj. *Niš nę v'idim, p'onę 'oči su mi krm'ežljov.*

kr'op kipuća voda. *Kr'op ję spr'emen, a męs'ara još nie.*

k'rpica nadimak. *Nie mu to 'imę, to mu je k'rpica.*

kr'ęljiti (sę) 1. jako otvarati usta. *D'obre sę raskr'ęlji da ti m'oręm sp'uknati zop.*

2. vikati, plakati. *Naj sę pok t'uljike kr'ęljiti. V'išę tę n'ęmręm p'oslušati.*

kukurežnj'ak spremište za kukuruzu. *Spr'emi kuk'uruzu kukurežnj'ak.*

k'uljike koliko. *K'uljike je vur?*

k'undrav kovrčav. *Ima lj'epę kundr'ave l'asi.*

k'unja kuhinja. *M'aček k'unje z'apęčku spi.*

k'upica čaša. *Dęj mi k'upicu vod'ę.*

kup'uvati kupovati. *Naj t'uljike kup'uvati, sę p'enaze boš potroš'ila.*

k'určiti sę praviti se važan. *Tu sę k'urči, a d'oma ję m'enjši od m'akovoga z'rna.*

k'ušnati poljubiti. *Tak ju ję k'ušnal da je ję lj'icę sk'orem p'okle.*

k'uštriti sę podići dlaku. *Pes sę n'amę n'ękoj k'uštri. S'igurne mę nę p'ozna.*

k'uta kućna haljina. *Oblj'ekla sam si k'utu da sę nę zm'ažęm.*

k'uvača kuhača. *M'ama m'eša s k'uvaču da sę j'ele nę zagor'i.*

kv'očka 1. kokoš koja leži na jajima. *Kv'očka m'irne sed'i na j'ajci.*

2. brbljava žena. *B'rbljaš kak n'ękakva kv'očka!*

l'ačę hlače. *D'enes i ž'ęnę nvesiju l'ačę, n'ęzna sę v'išę šte ję moš pri 'iže.*

l'adljin velika drvena posuda za žito. *P'usti jen č'eber š'ęnice z l'adljina.*

l'afati hodati okolo bez posla. *Koj tot l'afaš, jęl n'emaš d'oma p'osla?*

l'afra maska. *Del si ję l'afru i ot'išel pom'ačkarę.*

l'agov bačva za vino. *Pok'ocaj po l'agvu pok buš znal k'uljike ję u njem v'ina.*

l'akom pohlepan. *Tak ję l'akom da sę 'očę zatr'ajati p'oslu.*

l'akomica posuda za ulijevanje vina bačvu. *D'eni to l'akomicu na l'agov i nat'oči u njega mošt.*

l'aloka svinjska čeljust. *L'aloka se sk'uvala z'ęlju.*

l'andrati skitati (se). *C'elę n'oči nek'ot l'andra. Nigd'ar ga d'oma n'ie.*

l'apec osigurač kretanja kola nizbrdo dok se vuku uzbrdo. *P'usti l'apec da k'ola ne v'ujdeju v dol.*

l'aškati se prepirati se. *Naj se zm'enu furt l'aškati! Ja sam u pr'avu!*

lav'or posuda za pranje tijela. *Nat'oči vod'ę lav'or.*

l'ępice leptirice. *L'ępice su mi d'ošle š'ęnicu, m'oram ju 'ititi.*

l'otra ljestve. *P'opni se po l'otre na d'imnjak.*

l'ęknati prestrašiti. *L'ęknala sam se tak da mi je r'anja z rok op'ala.*

l'uska malen komad trijeske, drveta. *Z l'usku sam si prst nal'uščila.*

lj'ibeki gumene cipele za rad u staji i sl. *Lj'ibeki su mi se z'aljejalji dok sam išla prek p'oteka.*

lj'eke lako. *Lj'eke je t'ębe kad imaš pen'ęz.*

lj'enguza zabušant. *Lj'enguza, d'igni se već j'ęmpot na p'osel!*

lj'epčę drvene ljestve koje su služile kao stranice na kolima. *S'ędi si na lj'epčę i p'azi da neš 'opal.*

ljepuš'inje listovi biljaka (zelja, kukuruza i dr.). *Ljepuš'inje b'ome sk'oristolji za gnoj.*

lj'ičę prirodno vezivo za vinograd, liko. *Pov'ęži z lj'ičem tov trs.*

lj'iljek nedozreli plod. *Si se n'ajel lj'iljkov pok tę čr'eve bolj'i.*

lj'isica lisica. *Lj'isica je došla s'ęle i se k'okoši p'oklala k'ocu.*

lj'istije lišće. *Treba lj'istija da podštr'ajime sv'injam.*

lj'uster luster. *'Obriši lj'uster, pon je pr'ašine!*

'mam odmah. *Prič'akaj me. Mam 'idęm. S'ame da n'ękoj n'ateknęm na se.*

m'antljin dugi zimski kaput. *Oblij'eci si m'antljin da se ne boš sm'rzel.*

m'asle domaći maslac. *N'emaš ti do pr'avoga, dom'ačega m'asla.*

m'ekla metla. *Dej mi m'eklu da pod pom'ętem.*

m'ęlja brašno. *Don'ęsi s k'omore m'ęlję da z'amesim kr'uva.*

m'ęljinčec mlinac. *Dej fl'ętne zm'ęlji m'ale p'apra da 'imame za j'uvu.*

mert'učę suđe. *N'igdar n'ęidęm spat dok ne op'ęređem mert'učę.*

m'igati 1. micati. *Tak ja 'opal da nie ni s prsti m'ogel m'igati.*

2. davati znak, mahati. *M'iga mi da d'ojdem k nj'ęmu.*

m'ikuzdriti čupati nešto, trgati na silu, mrsiti. *Se si je l'asi zm'ikuzdriti.*

m'inati zaobići. *Zak'esnel sam d'imo pa me je m'inal p'osel. Na p'otu sme se m'inalji.*

miš'aflijin lopatica za smeće. *Z'em i miš'aflijin i nam'ęti m'rvje.*

mlad'ina naziv za svu perad. *P'rivrni to mlad'inu k'otec!*

ml'ęne 1. izraz za nezačinjeno jelo. *J'uva ti je n'ękak ml'ęna, d'eni još s'olji.*

2. osjećaj slabosti. *N'ękak se d'enes ml'ęne os'ečam, za ništ n'emam sn'age.*

ml'inček mlin za kavu. *Z'em i ml'inček zom'ęlji k'ave, baš mi se p'iję.*

mlj'ečika klip mladog kukurza. *Se sme mlj'ečikę sp'ęklji i p'ojelji.*

mlječ'ęnjak valjak za tijesto. *Bom z'ęla mlječ'ęnjak i žnjim tę nat'okla.*

m'očiti se mučiti se. *M'očim se s'aki dan kak 'Isus na kr'izu i šte mi to pr'izna?*
m'odljín kalup za kolače. *Tr'eba mi m'odljín za vuzm'ene k'olače.*
m'ojeti možda. *M'ojeti st'ignem j'utre k m'eše.*
mo'sikati bljeskati. *N'ekoj se mos'iče t'ugore, znam bo c'urele.*
m'osnica drveni pod u staji. *M'osnice tr'eba št'ale p'opraviti da si kr'ave n'ebi n'oge t'rglę.*
mot'orka motorna pila. *Mot'orka mi se pot'rla, m'oram r'očne p'iljiti.*
m'ova muha. *Tę mi m'ovę nęd'aju m'ira niti dok sp'im, st'alne oko m'ęnę zuj'iju.*
m'ozel čir. *Naj na st'olu s'edeti, bo ti m'ozel na r'iti zr'asel.*
možd'ar posuda za usitnjavanje oraha, paprike i dr. *St'oci 'oreję možd'aru.*
m'ožika glazba. *C'elu ję pl'aču na m'ožiku potr'ošil.*
možik'aš svirač. *Naj d'etę d'ati za možik'aša. Nigd'ar ti ž nj'ęga gospod'ara n'ębo.*
m'ęljín mlin. *Ideme m'ęljín po m'ęlju.*
męrt'uče suđe. *P'oni sam s'udoper opr'ala męrt'uča.*
m'ętęljice mečava. *K'akva ję v'une m'ętęljica! Z'utra nę vun ni p'esa.*
m'rčati oponašati zvuk stroja. *C'ęlji dan tr'aktori mrč'iju po p'olju.*
m'rnjavkati mijaukati. *Dej t'omu m'ačku j'esti, c'ęlji dan m'rnjavčę.*
m'rnjiti se iskazivati nezadovoljstvo iskripljavanjem usana. *S'ame se ti m'rnji, s'ęnek nę po tv'ojem.*
mrtv'ik mrtvac. *Mrtv'ika su c'ęlu noč č'uvalji, n'apilji su se i na kraju zapop'evalji.*
mrveljnjak lopatica za smeće. *Nam'ęti to m'rviję na mrv'eljnjak i odn'ęsi k'antu za m'rviję.*
mrviję smeće. *Koj ste pok d'elalji jer ste t'uljike m'rvija iže n'apravilji?!*
m'rzlatina 1. hladetina, vrsta jela. *Z m'rzlatinę ję p'ojel s'ame p'ačkę, dr'uge ję ostavil.*
2. naziv za osobu sporih pokreta. *Drži se kak m'rzlatina.*
m'učke malo. *S'ame mę m'učke prič'akaj, mam d'ojdęm.*
m'uditi se zadržavati se. *Naj mę m'uditi, imam p'one p'osla!*
m'ukta badava, besplatno. *Št'ela bi m'uktę pr'ęjiti, a ima p'enez.*
m'une sporo. *D'enes sam n'ękak m'una, ništ mi od r'okę n'ęjdę.*
m'uljača stroj za gnječenje grožđa. *Dej b'ržę iči gr'ozdiję m'uljaču, naj sp'ati!*
must'ači brkovi. *'Obril si ję must'ače, v'išę nie za pręp'oznati.*
muz'inec mali prst. *N'iesi mu vr'eden ni muz'inca jęr ništ nę skrb'iš.*
mužd'ar posuda za usitnjavanje začina, čišćenje kaše. *St'oci j'ačmen mužd'aru za k'ašu.*
nadev'aljin naprava za punjenje kobasica. *Sę sme kob'asę n'adelji na nadev'aljin.*
n'agel nagao. *N'agel ję pr'ęvęč, n'ębo živ'otu d'obre pr'ęšel.*
n'ajere nahereno. *Por'avnaj slj'iku, stoj'i n'ajere.*
najž tavan. *Tę nam ję stv'ari bile žal 'ititi pok sme ję d'elji na najž.*
nak'asati dugo jesti. *Ęj si se pok vęč j'ęmpot n'ajel, koj tak d'oge nak'asaš?*

nako'turati nakotrljati. *Pom'ori mi ovę l'agvę kljet nakot'urati da sę v'une ne rasuš'iju.*
nan'opak naopačke. *R'obaču si obl'jekel nan'opak, kam pok gled'iš!*
n'aprve naprijed. *N'aprve ję s'edel on, a odz'adi ja.*
nar'iekati plakati. *D'etę, naj nar'iekati, m'ama ti sę bo b'ržę v'rnala.*
n'arod tkalački stan na kojem se tkalo platno. *M'ekni pl'atne z n'arodi.*
nas'edača kokoš koja sjedi na jajima. *Nas'edača m'irme sed'i na j'ajci, b'odę p'iščęncov.*
n'ateknati sę na brzinu se obući / obuti. *Idęm s t'obu mam, s'ame da si n'ękaj n'asę n'ateknęm.*
nat'eščę natašte. *Idęm na pr'ęględ žel'oca, n'ęsmem ništ j'esti, m'oram b'iti nat'eščę.*
n'atkasljin noćni ormarić. *Č'ęšelj ti ję f'iži na n'atkasljinu.*
nav'ustiti nahuškati. *N'avustil ję p'esa na mę. Sk'orem mę ję 'objel.*
n'ičelnicę dio od tkalačkog stana. *Da se n'esi os'odil d'irati mi n'ičelnicę, sę boš mi poš'ęmuril!*
n'iti kao. *Črlj'ęni sę n'iti p'aprika.*
n'otre unutra. *Lj'ezni n'otre, boš v'une zm'okel.*
novt nokat. *Nišť mi ne pr'izna, n'iti k'uljike ję pod n'ovtem č'rnoga.*
nętuš'ina miris ustajale robe iz ormara. *Kap'ut mi ima d'uvu po nętuš'ine, d'oge ję st'al orm'aru.*
ob'eljiti oljuštiti. *J'aboku ob'elji i 'onda p'oječ.*
'obet ručak. Koj ima za 'obet? *Tak sam pok gl'aden.*
obljiz'ek nešto fino, nesvakidašnje. *Viš, kak ję oblj'ežnjen. S'ame bi obljiz'ekę jel.*
'oblok prozor. *Z'apri 'oblok, d'osti sę lj'uftale.*
'ocpodi ispod. *Dej sę pr'igni, pogl'ęj 'ocpodi, p'onę je pr'ašinę!*
'ocvirek, 'ocurek čvarak. *Baš su f'ini 'ocvirki, falji još m'ale l'uka.*
oč'aljini naočale. *Bęz oč'aljinov ništ nę v'idim. Skros sam č'orav.*
'oditi hodati. *T'ęške mi ję 'oditi, n'ogę mę bolj'iju.*
of'irati flirtovati. *Oko nje je of'iral, alji ju je dr'ugi ož'ęnil.*
ofolj'igan zaprljan, musav. *Se si sę ofolj'igal. Si jel p'ekmajz?*
'ofrlję površno. *'Ofrlję je oč'istila h'ižu, b'olje da ję i nie.*
of'urdati izgubiti perje. *Sę su sę k'okoši of'urdalę. G'rde zględ'iju.*
'oke oko. *Bom ti plj'unal 'oke da ti mam d'ekljica u njem p'oknę (prijetnja).*
'okrajek kraj kruha ili kolača. *Najf'ineši mi je 'okrajek dom'ačoga kr'uva.*
omi'ljavati loše se osjećati, biti mlitav. *N'ekoj pr'asę omilj'ava, bo znam kr'epale.*
'omiti stvarati sjenu. *Dej mi naj'omiti, ništ ne v'idim od t'ębę.*
on'ot, on'odek, vęn'odek onuda. *On'odek sam išla k m'eše, a on'ot sę bom v'rnala.*
'onuljike onoliko. *'Onuljike boš mi dal rob'ę, za k'uljike imam p'enęz.*
'opanjek vrsta gumene obuće. *'Opanjki su mi sę st'rgalji, m'oram k'upiti dr'ugę.*
op'ešati iscrpiti se u hodanju. *Sk'ros sam op'ešal, v'išę n'ęmręm 'oditi.*

opet'ovati ponavljati razred. *Vęč ję po dr'ugi pot opet'oval r'azret. N'ęjde mu šk'ola.*
'opica živahna, nestašna, štrkljava, mršava žena. *Sk'ačeš kak 'opica. Dej sę m'ale sm'iri.*
opleť'ęnjka boca oko koje su spletene šibe. *Oplet'ęnjke je još 'ostale m'ale r'akiję.*
'oporek poderana odjeća. *'Odiš po s'ęlu ko 'oporek, dej si n'ękoj lj'epšę obl'jeci!*
'oprava haljina. *Ima lj'epu š'aru 'opravu, baš je lj'epe stoj'i.*
'oprļjet u proljeće. *'Oprļjet se b'odu n'aši ž'ęnilji.*
'optem od toga, samo s tim. *D'enes sam p'ojel s'ame j'uvu. Ja 'optem n'ęmrem c'elji dan d'elati.*
'ornicę pomagalo kod oranja. *Po'orji mok'otu za kramp'ier.*
'ositi hodati tražeći nešto. *Koj tod 'osiš? Koj si zg'ubil? N'ękoj 'iščęš?*
'otka alat za čišćenje pluga. *Z'emni 'otku 'idemę po'orati vęn slok d'elje na mok'ote.*
'ovčas ovaj tren. *'Ovčas ję 'očel od m'ęnę, još ga boš st'igel ak sę požur'iš.*
ov'ot ovuda. *Pr'ęjdi ov'ot, boš pr'iję d'ošel.*
'ovuljike ovaliko. *'Ovuljike lj'udi još nigd'ar nie d'ošle k m'eše.*
p'acanje zimnica. *Jel 'imame još k'akvoga p'acanja, n'ekoj mi sę k'iseloga ije.*
p'arma dio štaglja gdje se sprema sijeno. *Tr'eba p'ospraviti p'onu p'armu s'iena, z'ima je d'oga.*
p'arta crta. *'Imel ję r'obaču na p'artę, zgl'ędal ję lj'epe.*
pat'eka ljekarna. *D'oktor mę p'oslal pat'eku po vr'ačtve.*
pegl'ajzljin glačalo. *Z'emni pegl'ajzljin i 'odi p'egljajt, č'aka tę v'rpa p'rņjkov.*
peh'arec vrč za vino. *'Idi p'ilnicu i don'esi v'ina peh'arcu.*
p'etati dirati. *Naj to p'etati! Bo tę sp'ękle.*
petrol'ejka stolna lampa. *Dos'ęgni mi i v'užgi petrol'ejku, viš da je km'ica.*
p'ezdeti ispustiti nečujni vjetar. *Sp'ezdel sę ję, sk'orem sme sę si z'adušilji. Smrd'i kak tv'orec.*
p'ičiti piknuti. *Čm'ęla mę ję p'ičila baš de n'ajbolję bolji.*
pik kramp. *Dej pik da zv'adime ov k'amen.*
p'ilnica podrum. *Don'ęsi mi kramp'era s p'ilnicę.*
p'iljek drveni čep za bačvu. *Zač'ępi l'agof z p'iljkam.*
p'ipa slavina za vodu. *De ję ona st'ara p'ipa da ovu zamen'ime?*
p'iščaj prišt. *'Imam v'eljiki p'iščaj na br'ade.*
pl'afta plahta. *Lj'epe ję vr'emę, d'eni pl'aftu vun s'ušit.*
pl'ot ograda. *Na pl'otu su sę b'abę spom'inale dve v'ure, kak da se n'iesu sto ljet v'idlę.*
plęnj'ak limeni lončić za vodu. *Pop'ila sam pon pl'ęnjak vod'e.*
plj'entav nespretan u hodu. *J'esi pok plj'entav, s'igde sę pop'iknęš!*
pobrat'in roditelji od supružnika. *Pobrat'in mi je č'ęra p'omogel kok'orezu p'obradi.*
p'ocek prag. *Op'ala sam prek p'oceka dok sam išla f'ižu.*
počkem'ęčki potihio. *D'ošel je tak počkem'ęčki da ga ni'esem č'ula.*

p'oginati izgubiti. *Š'etofljin mu ję p'oginal s prnj'avoga ž'ępa dok je 'išel d'učan.*
p'okljem malo kasnije. *P'okljem d'ojdi k m'ęne, sad n'emam čas.*
p'oljek blizu. *C'elje vr'eme 'iščem klj'učę, a tu p'oljek m'ęnę stoj'iju.*
p'oljica polica. *P'ona p'oljica ję p'acanja, b'odę koj z'ime j'esti.*
polj'iček zemljani ćup za vino (1/2l). *Don'ęsi jen polj'iček v'ina.*
p'ompęricę ženske gaće do koljena. *Na pl'otu sę suš'iju b'abičinę p'ompęricę.*
pom'učku polako. *Pom'učku otpri vr'ata, d'eca sp'iju.*
p'ontati uznemiravati. *Naj me sad p'ontati, viš da p'enezę br'ojim.*
popęč'ar / ponaklj'ič / p'ociglanjek vrsta štrukla plosnatog oblika punjenog sa sirom pomiješanim s kukuruznim brašnom. *Popeč'ari diš'iju s p'ęči.*
poskriv'ęčki potajno. *Poskriv'ęčki ga ję k'ušnala da nie n'iščę v'idel.*
p'osęljek seoska skitnica. *P'osęljek j'ęden! Nigd'ar tę n'ema d'oma.*
p'ostęlj krevet. *B'aba sę vęč d'oge nie s p'ostęlję d'igla, n'ogę su ju 'ostavile.*
poš'oknati brzo pojesti. *S'ame sam poš'oknal j'uvu i b'rže d'alje na p'osel.*
poš'ęmuriti poremetiti. *Vr'emę se pr'ek poš'ęmurile, v'ise sę nę zna da ję lj'ete, a da z'ima.*
p'otajiti sę simulirati bolest. *N'ęčę mu sę d'elati, pok se p'otajil da ga n'ękoj bolj'i.*
p'otprešnica posuda u koju curi mošt iz preše. *Več se nap'onila v'ęna p'otprešnica 'ispod pr'ešę.*
povožnj'ak drač / korov koji puže. *Kok'breza mi ję p'ona povožnj'aka.*
poz'ętec kumče. *Poz'ętec mi sę ž'ęni. Bom sę m'oral d'obre sp'rsiti.*
p'ęljati voziti. *Naj se tak b'rže p'ęljati, boš gr'abe z'avršil.*
p'ętrožin peršun. *J'uve falji p'ętrožina.*
p'rča remen. *S'trgalę su mi sę p'rčę na t'orbe, m'oram si n'ovu k'upiti.*
p'rčiti sę 1. hvalisati se. *P'rči sę z n'oviem tr'aktoręm, a dr'ugi su mu ga prisk'rbelji.*
2. jako se saginjati. *P'rči rit i b'ęrę tuđ'e g'orica drač.*
pred'ovčęřem prekjučer. *Pred'ovčęřem sam bila pri t'ębe pok n'ęsi ništ r'ękla.*
pr'ele rupa. *Imam v'eljike pr'ele ž'ępu, p'enezi mi b'odu p'oginalji.*
pr'eloč ručka na loncu. *Pr'imi za pr'eloč da te n'ębo sp'ękle.*
prępr'eljane rupičasto. *R'obača mu ję prępr'eljana, su ju m'oljci p'ojeli.*
pr'eslica daščica za namatanje konoplje. *Dej p'one n'amotaj da 'imam koj pl'ęsti.*
prglj'išča mjera za dvije šake nečega. *Don'ęsi mi dve prglj'iščę m'ęlję da zam'esim štr'uklję.*
p'rnjki odjeća. *Spr'em i st'are p'rnjke, b'ome žnjimi br'isalj k'unju.*
pr'igled babinje, darovi novorođenčetu. *S'oseda je rod'ila, m'orame iti s pr'igledem.*
pr'igljin, pr'ogle drvena oblica do 10 cm promjera. *D'eni te pr'igljin šp'orat da n'ębo g'asle.*
p'rļjetję proljeće. *P'rļjetję ję d'ošle, p'one nas p'osla č'aka v'rtu.*
p'rnjav oštećen / imati rupu. *L'onec ję p'rnjav, sa bo v'oda žnj'ega sc'urela.*
p'roč maknuti se. *Odi p'roč 'odmęnę. Naj mi sad sm'ętati!*

pr'ędsnečkam prekjučer navečer. *Pr'ędsnečkam sme č'ejalji p'ęrję pri B'are.*
pr'ęmlok praunuk. *Ded je sę svoje 'ostavil sv'ojemu pr'ęmloku.*
pr'ęveč previše. *Zm'očena sam. Pr'ęveč p'osla 'imam.*
p'rsnicę daske na tavanu. *P'rsnicę su st'arę, čež nję cur'i pr'ašina f'izu.*
p'rvati letjeti. *K'okoš mi st'alne p'rše prek pl'ota.*
ps'ija komoda s ogledalom. *Na ps'ije mi ję gr'oždana m'ast, č'obę su mi sp'ocanę.*
p'uta drvena ili plastična posuda za nošenje grožđa. *U ovu p'utu st'ane p'one gr'ozdja.*
r'aca patka. *G'ęgaš se kak r'aca po gr'untu.*
r'afang dimnjak. *'Očisti r'afang, n'ęčę g'oreti.*
r'ajta sito s velikim rupama. *De ję r'ajta? Otr'ebila sam gra pa ga m'oram zr'ajtati.*
r'anja lonac. *V'ęne tam r'anje ję s'arma.*
r'aseję vile. *Don'ęsi s'ena kr'avam, r'aseje su št'ale k'otu.*
rasp'osti raspasti se. *M'aček ję d'avne kr'epal, sę rasp'ozel na p'arme.*
razg'ęljen raskopčane odjeće. *Razg'ęljil sę ję, tak mu ję vr'očę.*
r'epača mašina za ribati repu. *R'epaču sam pos'odila s'osedi, pok mi ju ję st'rgala, a n'ist nie pov'edla.*
r'iemę stalak za svinjokolju na kojem visi zaklana svinja. *P'ajceka su 'obesilji na r'iemę, zač'as bo čv'arkov.*
r'ifljača sprava za pranje veša. *Ti z'em i r'ifljaču, a ja bom fl'ake i 'idęmę na p'otek r'ifljat.*
r'iglja poklopac za lonac. *R'iglja mi ne p'aše na ov l'onec.*
r'itek snop slame koji je služio za krovišta. *Cur'i mi 'izu, r'itek sę zd'ošel.*
r'ižiti upravljati volanom. *D'obre r'iži z vol'anem da n'ęboš n'ękoga p'ogazil!*
r'obača muška košulja, ženska suknja. *M'oram si k'upiti n'ovu r'obaču za sv'ate.*
r'obec marama. *D'eni si r'obec na gl'avu, n'ęmeręš g'ologlava 'oditi po v'une.*
r'očica držači stranica zaprežnih kola. *D'obre sę d'rži za r'očice da nę op'anęš.*
ron hren. *Uz k'uvane m'ęse baš p'ašę lj'uti ron.*
r'ožđiti plakati se, ridati. *D'etę r'ožđi, n'ęčę iti sp'at.*
r'ožę ruže. *N'esam d'enes zalje'ala r'ožę.*
r'ucelj klip nakon što se skinu zrna kukuruza. *Dej nak'uri peč z r'uclji.*
r'učati tuliti. *Koj t'uljike ruč'iš, c'ele s'ęle tę č'uję.*
r'uček doručak. *Za r'uček sme prežg'anu j'uvu sk'ualji.*
r'uđe dio kola za upravljanje. *Pr'imi za r'uđe i z'apęljaj k'ola št'agelj.*
r'ustati hrustati. *R'uščęš bomb'one, b'odu ti z'obi sp'ocalji.*
r'uška kruška. *Don'ęsi koju r'ušku za p'ojesti.*
ružd'aljin sprava za skidanje zrna kukuruza. *Z'em i koš kok'oreze i odi r'užđit.*
sakoj'ačke svakakvo. *'Imam sakoj'ačkije p'rnjkov, a dok tr'ębam n'ękoj obl'j'ęči, 'onda n'ęmam koj.*
s'ečkara ručna sjeckalica za travu. *Dej nas'ečkaj t'ovu d'ętęlj.*

s'iene prvi otkos trave. *Grm'! S'iene bo zm'okle.*

s'enjem sajam. *P'ętek pęm na s'enjem s t'ęljekam, k'anim ga pr'edati.*

senj'inję usitnjeni ostaci sijena i sjemenki. *D'ela sam senj'inja v r'anju. M'oram sę n'apariti.*

s'epet pletena košara. *S'epetu donęsi k'okorezę i 'iti sv'injam.*

sik'odek svugdje. *Sik'odek sme b'ilji, p'one t'oga sme v'idlji.*

s'imitam naizmjenično. *S'ame 'odim po 'iže s'imitam, n'ęmrem sę prij'ęti n'ikakvoga p'osla.*

sirk'ovača metla od sirka. *Zm'ęti te gr'unt sirk'ovaču.*

s'ite sito. *N'avek sę m'ęlja m'ora pr'ęsejati prije kor'išćenja.*

skl'anjica uzglavlje kreveta. *P'okla mi je skl'anjica na p'ostelje.*

sk'ęčati uspuhati, uzdisati, teško doći do daha. *Koj skeč'iš? Am nie tak v'eljiki brek.*

sk'upsti čupati (kosu). *Naj mę sk'upsti dok mę č'ęšęš.*

slog komad zemlje. *Na j'ęnem sl'ogu sam d'ela c'ukoricu, a na dr'ugem r'epu.*

slj'ika slika. *Dej 'obriši pr'ašinu slj'ikę, nę v'idi sę koj ję na nje.*

slj'iva šljiva. *Ove lj'ete ima sljiv, b'ode i p'ekmeza.*

osm'oditi spaliti. *L'asi si ję 'osmodil dok ję 'ogenj k'uril.*

sm'ucati skitati. *Kod se pak sm'ucaš c'elę n'oči, n'igdar tę d'oma nie!*

sn'ečka sinoć. *Sn'ečka sam išla r'ane spat, a još se n'esam dost nasp'ala.*

snob'oki prosci. *D'ošli su snob'oki K'ate. Nj'ezina ję m'ama sp'ękla v'eljikoga pur'ana.*

sp'irek spužva za suđe. *Kak lj'epe č'isti ov sp'irek.*

sp'oditi otjerati. *Sp'odi tę k'okoši z v'rta, so šal'atu su mi razg'rnalę.*

sp'uol polovično. *Na sp'uol si n'apravił p'osel. N'apravi to kak Bog zapov'eda!*

sp'onjača podsuknja. *Dok se pr'ignala, v'idla ję sę sp'onjača.*

s'ęnek svejedno. *Z'ameril mi sę ję, alji ja mu se s'ęnek gl'asim.*

sr'ačka proljev. *D'obil sam sr'ačku od sl'atkoga m'ošta.*

stek'ęlję staklene boce. *Tr'ebale bi z'itati to stek'ęlję.*

st'ija tiho. *St'ija sam d'ošel, n'iščę mę nie čul.*

st'oljec drveni stolac. *Dej si d'ete s'ędi na st'oljec, naj st'ati.*

st'opa sprava za obrađivanje konoplje. *K'onoplju b'ome st'ope st'oklji.*

str'uganja posuda za mijesiti kruh. *Ded je n'apravił n'ovu str'uganju.*

s'unati 1. udariti. *Kad tę s'unem boš sę zv'ezdę v'idel.*

2. na brzinu popiti piće. *S'unal ję gem'išt i b'ržę ot'išel.*

sv'itnjak vrpca za držanje muških gaća. *Sv'itnjakem si ję zav'ęzal g'ače.*

sv'ora dio zaprežnih kola koji povezuje prednji i stražnji dio. *Nie d'obre 'imeti lj'epu ž'ęnu i d'ogu sv'oru jer sę s'aki za nju priljep'i.*

š'ajba staklo. *Š'ajba ję p'okla na 'obloku, tr'eba ju z'ameniti.*

šak'eter poljski zahod. *Iže nema z'aoda pok m'ora noči iti vun na šak'eter*

š'aljica šalica za kavu ili čaj. *Joj kak su mi lj'epę ove š'aljicę.*
š'arafc'iger odvič. *Tr'ebam š'arafc'iger da odšar'afime š'araf.*
š'ar'ajzljin žarač. *Zg'rni te p'ępęl šp'oreta šar'ajzljinem.*
šč'eknati uštipnuti. *Šč'eknal ju ję tak j'ake da je ję na tem m'estu mam popl'avele.*
šč'rbav nedostatak zuba. *J'ake je šč'rbav. Sk'oorem mu si z'obi falj'iju.*
šęk'ęstrija sakristija. *Pr'iję m'ešę sam bil šęk'ęstrije. 'Išel sam z'apisati m'ešu za sv'oję pok'ojnję.*
š'ieflija grabilica za juhu. *J'uva je na st'olu, don'ęsi š'iefliju!*
šet'ofljin novčanik. *Viš v'ęnde tam ti ję šet'ofljin, n'esi ga zgub'ila.*
š'ijef suha tikva za vađenje vina. *Z'em i š'ijef i nat'oči mi u kr'igljin v'ina.*
š'ikati dobro stajati. *Baš ti sę š'ika ta v'esta. Lj'epa si u nje.*
šk'af posuda za nošenje mošta. *U šk'afu n'esim m'ošt.*
šk'afka drveni lonac za pretakanje. *Dej z'agrabi v'ina šk'afku.*
šk'amrav izbirljiv u jelu. *Tak je šk'amrav pri j'elu, n'išt pok mu ne p'ašę.*
šk'ariję za m'ęse škare za rezati meso. *Ove kostur'inję n'ęmęręm zr'ezati z n'ožem, dej mi šk'arije za m'ęse!*
šk'atulja kutija. *Iti to u v'ęnu šk'atulju ot c'ipelj.*
škr'abica posuda za skupljanje milodara u crkvi. *Domištr'ant sk'uplja p'enezę šr'abljicu po c'erkve.*
škr'inja ormar za posteljину. *Don'ęsi škr'inję č'istu postelj'inu da pręslj'ečęm p'ostelj.*
škrlj'ak šešir. *P'uval je t'akvi v'eter da mu ję škrlj'ak zgl'ave 'itil.*
škr'ndati grickati. *Škr'ndaš tę k'eksę kak miš na t'abanu.*
šlaf plastično crijevo. *Zvlj'eci šlafem m'ale v'ina zlagva.*
šlap'rtak pokvareno jaje. *Kv'očku sam nasad'ila, alji ję b'ile pol šlap'rtkov.*
š'lauf zračnica za gumu. *Pr'edrl mi se š'lauf na bic'ikljinu.*
šlj'ifer navlaka za poplun. *Tr'eba šlj'ifer preslj'eči, of je zm'azan.*
šlob'ęnkati nepovezano govoriti. *Ništ prav ne velj'i, s'ame n'ękoj šlob'ęnčę.*
š'lopkajica bljuzga, otopljeni snijeg. *V'une ję š'lopkajica, sę n'oğę su mi m'okrę.*
šm'rček žohar. *P'oni k'otec ję šm'rčkov.*
šp'oret kuhinjska peć. *B'aba j'uvu k'uva na šp'oretu.*
šrek koso. *Dej p'azi, v'idiš da si č'avel šrek z'abil.*
š'ęnica pšenica. *Š'ęnica ję zr'ela, tr'eba ju čem pr'iję p'ožęti.*
št'eker prekidač za struju. *Dej gl'ędi na št'ekeru elj ima str'uję.*
št'ijača naprava za vađenje zemlje. *Z'em i št'ijaču, 'ideme zošt'ijati vrt.*
št'ima narav. *Ima g'rdu št'imu sak'em sę posv'adi.*
št'okreljin stolac bez naslona. *D'onęsi mi št'okreljin z 'iže.*
štromp'antljin vrpca za pridržavanje čarapa. *Št'omfi mi n'ęčęju st'ati na n'oga bez štromp'antljinov.*
št'rptati izražavati nemir tijelom. *Naj št'rptati, 'avtobus s'ame koj nie d'ošel.*

št'uca zemljana posuda u kojoj se nosilo u polje ili vinograd voda ili vino. *Dej z'emī št'ucu m'rzle vod'e, p'ęmę p'ožeti ven tam j'ačmen.*

št'uknati nadopuniti / produžiti. *Oprava ti ję prek'r'atka, tr'eba ju št'uknati.*

št'onf čarapa. *Nat'ekni si št'onfe da tę nę z'ębę za n'oge.*

št'unati udariti nekoga. *Št'unāl mę pod r'ębra da nę vęlj'im one koj m'isljim.*

štund'ęrati zamišljeno promatrati. *Sed'i l'adu i n'ękoj si štund'ięra.*

šv'ic znoj. *Mam mę šv'ic me 'obljejal č'iem sam to č'ula.*

t'aban tavan. *Na tab'anu su još sakojačke stv'ari od pok'ojnoga d'eda. Žal mi ję 'ititi.*

t'ačke kolica za prevoziti (npr. drva). *D'opeljaj t'ačke drv da imam šč'iem k'uriti.*

tan'aditi riječima ugađati. *Si su b'ilji pr'otiv nj'ęga, s'ame mu je 'Ivek tan'adil.*

tanj'ier tanjur. *'Ijem z gljib'okoga tanj'era.*

t'egljin ukrasna tegla za cvijeće. *Z'emī t'egljin i cv'etje pos'adi.*

t'ekati trčati. *Koj pok t'uljike t'iečęš po tem gr'untu.*

t'eknati umetnuti. *Zęlj ję st'ola i b'ržę t'eknal žęp da n'išče nę v'idi.*

t'elne nježno, polako, smireno. *Tak t'elne g'ovori, č'ovek bi m'ogel 'odma krej nję z'aspati.*

t'ęme dio stare zidane peći. *S'edi na t'ęme i st'opi se!*

tę n'aj izraz za molbu, čuđenje i sl. *Tę n'aj mi pok to r'ęči da ję ona tak bila zl'očesta?!*

tę n'ię tak izraz za negaciju, nije tako. *Tę n'ię tak kak ti velj'iš.*

t'ęrnica prostor u koji se skladišti pljeva ili lišće. *B'ome t'ęrnicu zm'etalji sl'amu.*

tič ptica. *Pop'ęva lj'ępę kak m'alji tič.*

t'iganja protvanj za kolače. *Tr'ebam na 'ove t'iganje sp'eči kol'ače.*

t'oča tuča, grad. *Č'ęra je c'urela tak v'eljika t'oča da je sk'ora m'oje b'abe p'ievca zat'okla.*

tod, t'odek tuda. *R'ękla sam ti da n'ejdęš on'odek, nek t'odek kot ti velj'im!*

t'ompljek ograničen. *T'ompljek j'ęden, već sam ti to d'eset pot ponov'ila i još n'iesi zap'amtil!*

top'oriščę drška oruđa za rad. *Top'oriščę mi ję na m'otike p'okle, b'ile je vęč st'are.*

tov / t'ova taj, ta. *Tov m'islji da je pom'ęten, a nę zna si ni n'osa 'obrisati.*

tr'ajtor lijevak. *Nat'oči na tr'ajter v'ine.*

tranč'ęriti trgati, komadati. *Lj'isica ję lov'ila k'okoš i sad ju pod g'rmem tranč'ęri.*

tranz'istor radio. *V'užgi tranz'istor da č'ujemę p'očem su p'ajceki.*

t'rček panj. *S'edi si tu na t'rček.*

trd'anjek tvrdi žuljevi od teškog fizičkog rada. *Dob'ila sam trd'anjķę od k'opanja g'oric po c'ęlę d'ane.*

trd'okoren tvrdoglav. *Kak si pok trd'okoren, n'ędaš si ništ dop'ovedati.*

tr'ęščati bljeskati. *Nišť ne v'idim, s'ončę mi tresč'i oči.*

tr'ucati 1. predbacivati, nabijati na nos. *Još mi tr'uca za 'one koj mi ję dal.*

2. nuditi nekoga nečime, nagovarati. *Naj mę v'iše tr'ucati, d'osti sam jel i pil.*

tr'uga okvir od prikolice za voziti rasuti teret. *D'eni tr'ugę na pr'ikoljicu, 'ideme po š'oder!*

t'udum vino slabije kvalitete. *T'udum mi ję gl'avu v'udril.*
t'ujica poplun punjen perjem. *P'okri se z t'ujicu, viš kak je v'une z'ima.*
t'ukale drvena pernica. *T'ukale mi ję d'oma 'ostale, n'emam šč'iem p'isati.*
t'uljike toliko. *Več ję t'uljike vur, a ja sam još tu.*
t'unjek vrč za mlijeko. *V'ęnem tam t'unjku se s'igorne mlj'ęke sk'iseljile.*
t'unjica drvena posuda za pravljenje putra. *T'unjica mi sę rasuš'ila, tr'eba ju zap'unati.*
tv'orec tvor. *Smrđ'iš kak tv'orec, 'odi se op'ęri!*
'ud mršav. *Tak je 'uda kak da vr'očoga kr'opa nie n'igdar poj'ela.*
v'angljin posuda za mijesiti tijesto. *Don'ęsi v'angljin da om'ęsim kru.*
v'anjkuš jastuk. *Nat'ępi m'ale te v'anjkuš.*
v'anjkušnica jastučnica. *Z'emi v'anjkušnicu i sp'eglaj ju.*
v'aštruk plastična posuda za veš. *Pr'ęstri v'ęne p'rņjke z v'aštruka.*
v'edrica posuda za mužnju. *P'onu v'edricu sem d'enes n'adojila.*
v'ējača lopatica za žito, pšenicu i dr. *N'agrabi z v'ējaču ž'itka za ml'adinu.*
v'ęnjak naprava za sječenje šiba. *'Idi po v'ęnjak, p'ęme ž'ivice sęč.*
v'iljica vilica za jelo. *Dęj mi v'iljicu da si p'iknem ovu b'ocu.*
vod'ier futrola za brus. *Nat'oči vod'ę u vod'ier.*
v'ojkę uzde. *'Idi po v'ojkę da zapr'ęžeme k'onję.*
v'ojz prikolica napunjena sijenom. *'Odi zm'ęči v'ojz s'iena.*
v'olję jestivo ulje. *Dęj mi v'olja da napr'avim šal'atu.*
v'ozel čvor. *Pl'avtu zav'ęži na v'ozel da sę n'ębo dr'ač ž nję r'astepel.*
v'ože uže. *Zav'ęži k'onja z v'ožem da ne pob'egnę.*
več'ęrija večera. *Na več'ęriju bom tež'akę zval.*
v'ęnde neodređeno mjesto (tamo). *Kap'ut ti ję v'ęnde tam n'ęgde, 'išči ga sam!*
v'ęndelje tamo dolje. *Ot'išel ję v'ęndelje k'osit tr'avę.*
v'ęne ono. *Šte ję pok v'ęne t'am? N'ęmęřem ga prep'oznati.*
v'ęnjgore tamo gore. *V'ęnjgore š'ume Kolen'iku r'astę p'one vrg'anjov.*
v'ęte nedavno. *V'ęte sem išla Kr'ižovec na s'enjem da si k'upim lj'ibekę.*
v'ęzda sada. *V'ęzda m'oram sk'uvati j'esti, a 'onda pęm na p'olję.*
v'ęznati ugresti u blato. *V'ęznal sam s tr'aktoram šume, 'odi mę zvlj'eci.*
vr'aziti sę udariti se u bolno mjesto. *Vr'azila sam sę baš u prst koji mę bolj'i.*
vr'ačtve ljekovi. *Kr'iža me bolj'iju. Nę pom'aže mi n'ikakve vr'ačtve.*
vr'či sę naslijediti nečije osobine. *Vrgla sę u sv'oju b'abu K'atu, 'ista ję kak i ona.*
vręt'ene sprava na koju se namotavala pređa. *P'azi da se ne nap'ičiš na vręt'ene.*
v'roč vruč. *Ljen ję, nie sę n'igdar v'roč vod'ę n'apil.*

v'ugnati 1. spremiti perad u kokošinjac. *K'okoši n'ęču iti spat, dej ję v'ugni!*

2. maknuti se nekome s puta. *Dej sę n'ękam v'ugni, sm'etaš mi tu!*

v'ugorki krastavci. *Baš su fini v'ęni kis'elji v'ugorki.*

v'ujnesca ženska osoba od velike važnosti na svadbi. *V'ujnesca ję im'ela lj'ępi svilenj'ak r'obec na gl'ave.*

v'ukljinek dio koji čini nepravilni oblik oranice, polja i sl. *Se sę lj'ępe p'oorale, s'ame nam ję v'ukljinek bih kompljic'eran.*

v'upor drveni držač stranica na prikolici. *Nam'ęči v'uporę da m'oręmo 'obesiti lj'ępčę na k'uola.*

v'ura sat. *Daj nav'ini v'uru, viš da ję st'ala.*

zabez'ęknati iznenaditi, začuditi. *Kak sę zabez'ęknal dok me v'idel da 'idęm.*

zabl'oditi zalutati. *Išel sam š'umu, skr'ęnal z gl'avnoga p'ota i zabl'odil sam.*

zafli'ojsati jako zaprljati. *Sa sam sę zafli'ojsala dok sam p'icekę p'ukala.*

z'afrek zaprška, zaprżak. *Z'ęlję sę sk'uvale, s'ame još m'oram z'afrek zgot'oviti.*

z'agvozda daščica za učvršćivanje držala na oruđu za rad. *Dej zagv'ozdi t'ovu m'otiku, da mi sę nę rasad'i.*

z'airek ne dovoljno uhranjena (razvijane) životinja. *Opras'ila je dv'anajst lj'ępije p'ajcekov, a trin'ajsti ję za'irek.*

zakocl'ęnęti sę - zamrznuti se. *Vęč dve v'ure tu stoj'im, se sam sę zakocl'ęnęl.*

z'aljetavka zasun. *Z'apri vr'ata z'aljetavku.*

zalj'iknati sę zagrcnuti se. *Nad'uknal sam sę z fl'aše i sk'oorem sam sę zalj'iknal.*

z'amosikan zamusan. *D'etę sę sę zamos'ikale s p'ekmezam.*

z'anofati dobiti ozeblina. *Dok sam pr'ala fl'akę j'arku, zan'oftale mę ję.*

z'apeček mjesto iza starinske peći. *M'aček, lj'eni m'aček, ęj si se pak skr'il z'apeček!?*

zap'unati drvenu posudu napuniti vodom da se ne raspadne. *M'oram zap'unati l'agvę, z'ačas sę pę b'rat.*

zd'ela posuda za salatu. *Dej mi zd'elu da sl'ožim š'alatu.*

zd'ęnec bunar. *Z'em i č'eber i 'odi po v'odu na zd'ęnec.*

zd'enati uzdahnuti. *Koj tę m'oči koj si si tak t'ęške zd'enal?*

zd'umiti izvlačiti informacije iz nekoga. *J'edva sam ga zd'umil da mi pov'e k'uljike ję d'obil za t'ęlę.*

z'ijati vikati. *A koj t'uljike z'ijaš? N'esam gl'uva. Č'ujem tę!*

z'ipka kolijevka. *Pogl'ęj z'ipku ęj ję d'ęte z'aspale.*

zn'ietek triješće. *M'oram si pr'ipremiti zn'ietka da j'utre l'akšę zak'uri šp'orat.*

zn'ęsek malo jaje. *J'ęna k'okoš mi st'alne n'esi zn'ęske.*

z'obačę grablje. *P'rigrni s'iene z'obačami.*

z'ovrljica vino koje zavri (pokvareno vino). *Tež'akam je dal z'ovrljicu, a ima još u l'agvi d'obroga v'ina.*

z'rcale ogledalo. *Z'rcale nam je p'ikec v'udril, m'brame k'upiti dr'uge.*

žganč'ęnjak lonac za kuhati žgance. *Baš lj'ępe žg'anci diš'iju žganč'ęnjiku, a tek dok sę pręlj'ęjęju s p'enicu.*

ž'itek žito. *Ove lj'ęte nam je lj'ępi i č'isti ž'itek, n'ęma dr'ača.*

žlj'ica žlica. *V'ęna žlj'ica ję zm'azana, dej mi dr'ugu.*

žm'ara kajgana. *Sl'oži mi žm'aru, j'ake sam gl'aden.*

žm'erkati namigivati. *Vęn mi c'elu v'ęčęr zm'erčę, a 'opčę mi sę nę dop'ada.*

žm'ukelj čvor. *N'apraivil mi se žm'ukelj l'asi, n'ėmėřėm sė poč'ėřati.*

ž'oke gorko. *Ž'oke mi jė zob'ė, đej mi m'ale c'ukora.*

ž'rnjė naprava za mljeti kukuruz. *Na ž'rnjė bom zmlj'ela kok'orezu za k'okoři.*

žrt kolac kojim se steglo sijeno. *Tr'eba nam žrt da nam s'iene s kol nė pog'inė.*

žv'alja rana u kutu usana. *D'obil sam žv'alju jer sam pil z nečij'ė k'upicė.*

žv'ata dio probavnog trakta kod peradi. *P'icek jė t'uljike p'ojel da mu sė žv'ata po n'akljė vlj'ečė.*

žv'ėple traka za sumporiti bačvu. *Tr'eba v'užgati žv'ėple l'agvu da sė v'ine nė pokv'ari.*

Nakladnik

Osnovna škola Kalnik

Voditeljica projekta

Marina Kumer

Uredništvo

Branka Črček

Ivana Đikić

Branka Medaković

Zrnka Radiček

Zlatko Smetiško

Helena Šargač

Lucija Šikić

Marina Vrbančić

Učenici i članovi obitelji učenika

Ilustratori

Davor Holenda

Učenici i članovi obitelji učenika